

Библиотека
САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

Књига 49

ПРИЧЕ ЗА ПОНЕТИ

Најлепша остварења са VII конкурса
за најкраћу кратку причу

(Приредио Ђорђе Оташевић)

Алма

Београд, 2008

ПРЕДГОВОР

Међу више од хиљаду и петсто прича пристиглих на VII конкурс за најкраћу кратку причу, који је организовала издавачка кућа „Алма” у сарадњи са „Беографитима”, Милан Бештић, Милутин Ђуричковић, Дарко Коцјан, Драгана Лазић, Алма Оташевић и Ђорђе Оташевић изабрали су, по њима, три најбоље приче. Приче послате електронском поштом или потписане приче нису биле у конкуренцији за награде, али су, уколико су својим квалитетом то заслуживале, уврштене у овај зборник.

- I награда: Владимир Симић: „Несрећан случај“
II награда: Дарко Тушевљаковић: „Ронилац“
III награда: Раша Папеш: „Лудило“.

Марко Аврамов

ИЗВЕШТАЈ ДР. КОБЦА О ДУШЕВНИМ ТУМОРИМА (ЉУДСКИМ ОПСЕЦИЈАМА)

Поп самртника испраћа речима: „...Све је то сујета...” Душевни-бенигни тумор имају сви људи. Примете га када размишљају о времену и простору, планетама... Осете га мистици. Не знам да ли сте запазили, али њега често снимају у филмовима. То је онај моменат када је главни јунак потресен. Хоџа у гомили људи док се у њему преливају осећања. Одједном се камера одмиче и снима га са друге стране улице или још боље одозго. Полако се пење у вис и снима га. Тако се камером ухвати бар део највећег тумора на свету. Човек је приморан да гледа кроз сопствени тумор. То је све што постоји око њега.

Злоћудни тумори као и душевно-злоћудни тумори одликују се ћелијама које остају у феталном ступњу развоја (остају заувек мале) и неправилно се деле. Они прорастају кроз ткива и органе. Како тумори представљају непрекидно и несврсисходно умножавање ћелија, клиничка слика оболелих је: посматрање света очима детета, као и енормно, неправилно и несврсисходно умножавање мисли неприлагођених за живот и преживљавање. Од малигних најчешће обележје сујетни. Он прораста рупе у њиховим душама. Пуни неостварене жеље завидношћу. Оптерећује им живот бригом о туђим животима. Оболели свој поглед кроз тумор на свет љубоморно и сујетно чува и штити од напада попут звери.

ШВЕЉА

Тражите од мене причу? Питам се је ли она плетиво за ваше очи? То су само неке речи с мало смеа и пуно суза. Патила прошлих дана. Скупо, до боли.

Шуњам се двориштима странаца и провлачим испод жица на којима ветар млати њиховим вешом. Поткошуља осећаја, чарапа догађаја, вео с венчања. Столњак с флеком од соса, насталом баш оног дана када је ваш отац (или је то био мој?) рекао вашој мајци (или је то била нека друга жена?)... Углавном, он је рекао, а ја сам плакала... или сте то били ви? А можда ми се све само учинило? Пребирем прстима по истинама, тајнама... Нагло застанем, дохватим и отргнем, украдем мало платна туђег живота и побегнем у ћошак. Кројим ноктима. Потом гризем кончић и жваћем рубове. Шијем крвавим јагодицама. На крају удахнем дубоко, пуним плућима. То је нужно јер кад издахнем, сав тај ваздух, испред мене је облак од сировог памука, а вама се чини да имам причу.

НОВИ ПОЧЕТАК

„Срећна Нова година”, повикао је човек у тамном капуту посутом конфетама и папирном капом на глави. Благо ме лупио по рамену, осмехнувши се весело и журно нестао улицом над чијим се крајем рађало јутро.

Сва тежина овога света се спустила на моја рамена... Мисли су се смењивале целе ноћи, брзе и кратке, прошле су муњевито кроз ову ноћ.

Чинило ми се да сам на самом крају, а опет око мене се јасно рађао почетак... Почетак Нове године, пре свега новог дана, кога су се људи трудили да са осмехом дочекају, помислих, док сам руком тражио мобилни телефон у дубоком џепу свог капута. Порука која је стигла, била је од телефонског сервиса и гласила је: „Нови број означава један нови почетак”.

По први пут сам се насмејао, журно прешао остатак улице и гласно рекао себи да ништа није случајно.

ПОЕТА БЕШЕ БЛИЗАК БОЖАНСТВУ

Госпођа Петровић је отворила очи. Дан је увелико осветлио прљаве прозоре. Сијалица је и даље сијала у ходнику... Слојеви прашине прекривали су њену хаљину и папуче. Црвени застор старог стола синоћ је задобио још једну флеку и још један отвор, прикладан прозор мољцима. Испод тог отвора назирала се боја тамне крви, пристигле из Француске, давне 1864. Госпођа Петровић је волела тај сто. Одраз њене личности уткао се у стари комад намештаја. Дебљина и боре. Тај део покућства није био обичан сто. Био је успомена. Подсетник прошлог живота. Оног, који је она живела. Писала је величанствене, љубавне песме. Измишљала је сродне душе, опевала њихов сјај, уживала у имажинацији. Међутим, осећајност је, услед једног познанства, изашла из понора несвесног и изгубила битку са маштом. Бол је постао примарни облик постојања. Тада није могла писати. Плодно тле романтичне душе добило је изданке туге. Сто је постао извор песимистичког посматрања света. Прекрила га је. Није могла прихватити ламент, који је исијавао из њега. Пад, који се одиграо на њему, био је свеприсутан. Ненавикнута, удаљила га је. Веровала је у квалитетније живљење.

ДОСАДА ПОТРАГЕ

Површинско је оно чиме се желим бавити. Телесно, чулно, опипљиво, блиско. Површинско је оно што ми окупира ум. Колико је лепршавије лебдети у путе-

ном. Колико је једноставније плутати у бари. Непотребне су и крајње примитивне све декларације опстанка метафизичких устројава. Не видим чему, не видим сврху. Надахнуће је нестало, услед бројних утилитарнијих облика магле. Више ме није страх признавања. Не желим да размишљам о својој унутрашњости. Не желим да се мучим. Нисам мазохиста. Ја сам особа која не тражи одговоре. Она која прихвата ово животарење онако како једино уме. Без сувишног зближавања, без непотребних полуистина, без одсјаја будућности. Не плашим се. Смем да се успротивим свакој жељици за далекоумним. Умем да зауздам пориве. Нисам следбеник нихилизма, нити сам резигнирано оријентисана. Крајње једноставно. Уморна сам.

СЛЕПИ КОЛОСЕК

На месту где се завршавају возне шине налазио се браник. Висок не више од мог срца стајао је учвршћен за саме металне руке. Два тока грубо исечена индустријском брусилницом јер је одређено да се заврше.

Волим да долазим на крај пруге, да будем сам.

Дебели шrafoви са осмоугаоним главама на четири места у оба света забадају своја рђава тела. Матице се урезају у ране. Причвршћују ноге одбојника који има црно-бело лице, дрвено.

Обично долазим кад осетим јак краткотрајан бол у грудном кошу више пута у току дана. Седим на врху сигурног краја, клатим ноге и бројим удисаје и издисаје. Некада сам окренут према заласку Сунца, некада према правцу простирања сјајних паралела. Како год да се наместим, не видим крај, ни заласка, ни пруге.

Једини сигуран крај сам већ освојио.

ПЕРЕЦ

Прича 1.

Летећи балон у облику зашиљене оловке Davida Schwarza био је помно припреман. Водило се рачуна чак и о прехрани пилота за вријеме лета. Када је први пута полетио 1888. године изнад Загреба, у цепу пилота било је чворнато пециво припремљено за ту прилику. Перец начињен од брашна и соли. Како је пециво било укусно и сухо, пилоти су били сити и задовољни. Schwarzova жена, присиљена отплаћивати мужеве дугове по његовој смрти, патент летећег балона продаје Zeppelinu. Zeppelin никада није схватио да и прехрана пилота утјече на сигурност лета. И није чудо да су се цепелини рушили.

Прича 2.

Мала цепна тинтарница урадак је изумитеља Славољуба Пенкале. Патентна писаљка највише се користила изван канцеларије. Сажаливши се над судбином чиновника који су тако постали и теренски радници, загребачки пекар Перец понудио им је пециво од брашна и соли како не би били гладни. Пекар Перец је полудио када су га посјетили ти исти бирократи зарачунавши му порез, те је, за узврат, обликовао пециво као гордијски чвор.

Прича 3.

J. J. Strossmayer успио је сакупити велик број дјела умјетника кватрочентиста захваљујући чињеници да у XIX стољећу повијест умјетности није сматрала то раздобље ренесансе вриједним пажње. Захваљујући Strossmayerовој проишљивости, Загреб, а касније и цијели свијет, добио је и перец. Наиме, Перец, угледни и образовани загребачки пекар склон умјетности одушевио се збирком кватрочентиста и измислио пециво од брашна и соли у облику ренесансног круга златнога реза. И тако су умјетничке вриједности постале проба-вљиве.

Жељка Башановић

ИЗА УГЛА

Распукло небо обећава кишу. У соби неколико кутија лежи на поду.

Напољу људи у групи, смеју се.

Улични дрипци пију пиво код Бокија на углу.

Ништа необично, сасвим обичан дан.

Још један обичан дан.

А није.

СТРПЉЕЊЕ

Четири столице заглављене су за округао сто.

Пета је у соби. Чека да испеглам веш и ослободим је.

ЗАШТО ЈЕДЕМ ПАЛАЧИНКЕ

Играла сам се са лутком, кад је деда, жандармеријски наредник у пензији, рекао у соби, мом ујаку – средњошколцу: „Ти немаш своје ја”.

– Шта је то „своје ја”? Да ли га је ујак имао па изгубио, или му га је неко украо? Да ли га ја имам? А бака која ме одгаја? – питала сам шапатам лутку јер бака увек ћути док њен „жандар” са јединцем (тетке се нису рачунале) разговара.

После сам на питање заборавила јер је бака у међувремену само за мене направила палачинке. Све друге слаткише сам тврдоглаво одбијала.

Од тада до данас на питање шта је то „своје ја”, прави одговор нисам нашла. Можда га је деда са собом однео у гроб.

Али зато и даље једем само палачинке.

ПОНЕКАД

Риба у акваријуму. Ја међу људима. Понекад обе отворимо уста.

ЛЕТЊА ВРЕЛИНА

Лето је. Месец јули. Сунце немилосрдно пржи. Трава спржена, вапи за јутарњом, плаветном росом, за капима тако очекиване и потребне кише. Изнад испуцале, вреле земље, ковитла се топли, узбуркани ваздух, стварајући нестварну слику игре таласа и облака. Сунце туче у потиљак, а грашке зноја клизе низ лице, ни дашка ветра, све стоји. Кошуља припијена уз тело, од зноја, од врелине, као оков стеже. А света пуно, чекају трамвај, који ће доћи, а можда и неће...

Пролази такси. С муком и знојем подигнута рука остаде у ваздуху и псовка, она наша, проста, балканска.

Одлази такси. И њему је вруће, жури на хладно пиво, на дневну штампу.

И он има душу. А ми?! Шта је са нама?!

Поцрвенеле очи од неспавања, од смркнутог шефа, од контролора времена, од неплаћених рачуна, од празног желуца.

Немам ни за пиво, а јул, опасно пржи!

ДУГА

Човек је својој жени поклонио необичног лептира, који је мењао шаре ако власник емотивно реагује на њега. Од тог дана сви њихови разговори били су о лептиру. Седели би једно поред другог и посматрали га док их је заводио дражесним променама боја. Сатима не би проговорили. Дешавало се, кад крену на спавање, да лептир лежи на њиховом кревету и чим их угледа, почне зрачити јарким бојама. Мирно би одлазили и легали на неке друге лежајеве. Нису ни примећивали да се одвајају. Једном се жена, док јој је муж био одсутан, нага ваљала по свиленој постељини њиховог кревета. Онда је лептир долетео у собу и наставио успорено да лети око ње. Слетео јој је на пупак и засенио је чудесним бојама. И жена поче лагано да мења боје, док се читав кревет заједно са њима претворио у дугу, а соба испунила светлошћу. Вероватно су одлетели далеко, на други крај дуге.

ВРАНА

На сламеној руци наруженог страшила седела је врана. Није желела да квари спокој биљака које су јединолично дисале на пољу. Врана је гледала у даљину. Страшило јој је постало блиско. Више није оно представљало њену ноћну мору, сада је то била чињеница да ће постати иста – сама и беживотна.

СПОКОЈ ЈЕДНОГ ГРБАВЦА

У тишини мира и дубини чисте душе живео је један грбавац. Онај којег је одбацио свет. Грбавац је читавог живота живео паралелно са свима онима који су га одбацили. Био је већ стар када је почео да се сећа свог живота без трунке жалости за било чим. Био је задовољан тиме што је грбавац. Чак је то и заволео и био захвалан природи сматрајући своје тело даром. Знао је да је његово тело било штит који није дозволио кварење његове душе. Није ни са ким требало да се надмеће. Није ни са ким требало да се бори и ни од кога да се брани. Могао је да буде спокојан читавог живота.

Тамара Братић

MOON BLUE

Тебе носи невидљиви ветар и твоје је име непознаница.
Осетим те у својој близини само по лаганом пољупцу
који спустиш на моје теме, због чега се цела најежим и
ноздрве ми се прошире. Дубоко те удахнем.

Плави Месец ипак постоји.

КОРУПЦИЈА

Како Ви стојите са КОРУПЦИЈОМ!? Иде ли то вама од руке или не?

Драги сви моји, од јучер и ја сам КОРУМПИРАН! Наредила ми супруга да уколико назове мене пуница и пита за што треба њеној кћери новац, да одговорим онако како ми је навела по редослиједу приоритетних потреба за кућанство...

Ја требам тако навести, односно лагати, уколико дође до позива. У бити, жени је потребан новац за по-прћкавање и њен непотребан обилазак трговина, толико да испуни своју жељу јер има потребе за тим....

Мени је успут обећала да ће ми купити нове гаће за планинарење, јер су старе похабане и крпане. Ја сав сретан због планинарских гаћа, уз то и наредбе се требају извршавати, и тако пристајем на такву солуцију.

Не могу вам описати то узбуђење кад путем непо-доштине радите на реализацији свог пробитка, и то нових планинарских гаћа! Који су то дивни осјећаји и констатација да је красно и корисно бити корумпиран!

Занимају ме ваши осјећаји кад сте Ви „корумпирани“!? Што осјећате у тим тренуцима и како вам је, да ли вам то годи!?

Драган Варагић

УХВАТИТЕ ПОСЉЕДЊИ ВОЗ

– Још један овакав испад, и има да летиш – грмио је директор станице. Возови су одавно престали да се производе. У функцији је остао само Последњи Воз. Служио је као туристичка атракција и симбол прошлих времена. Али ово му је било већ треће испадање из шина. Директорову пријетњу, Последњи је видио као своју шансу. Већ дуже вријеме, у тајности, покушавао је да полети. Сада ће му се коначно остварити сан. Први Летећи Последњи Воз.

Лијепо звучи. Сви ће се јагмити за прву вожњу.

СМРТ ГОСПОДИНА П. С.

Свима је био од помоћи. Праштао је и елиминисао грешке. Без и једне брљотине. Рјешавао је и највеће проблеме са невјероватном елеганцијом. Био је спас за заборавне. Дивни господин П. С. Али је и њега технологија ћушнула у запећак. И би заборављен од људи којима је помагао. А то је за таквог центлмена горе од смрти. Једино би га позвао какав носталгичар, онако, реда ради. Да дода мало душе, у овим бездушним временима.

п.с. У овим заиста бездушним временима.

Иван Ведалос

ДЈЕТЕЛИНА СА 4 ЛИСТА
(Трагично-поучна прича из свијета бубица
[са објашњењем])

А да би се она лакше разумјела, треба обавезно узети у обзир сљедеће 4 напомене; прва: бубице су далеко паметније него се то мисли; друга: у језику бубица нема двоструке негације; трећа: дјетелина са 4 листа и у њиховом свијету симбол је среће, односно испуњења жеља, и четврта: код њих нема вјере у загробни живот.

Налазимо се, дакле, у свијету бубица! - Креће прича: двије ситне бубице среле се на дјетелини са 4 листа и, разговарајући о свему по мало, дођоше и до суштине живљења (види горе прву напомену); третирајући ту тему, бубица 1 рече како жели од живота НИШТА (види горе другу напомену), а бубица 2 да жели СВЕ. И жеље им се исти час испунише (види горе трећу напомену), наиме, баш у том часу са неба паде прва, велика кап велике кише која услиједи – и уби смјеста обје бубице.

Крај приче

Објашњење: бубица 1 са том капи доби од живота своје жељено НИШТА (види горе четврту напомену), а бубица 2 желећи од живота СВЕ, доби и смртоносу кап.

СВАДБЕНА ТОРТА ЗА БИВШЕГ МОМКА

Посматрам девојку у посластичарници која филује свадбену тарту. Пажљиво је посматрам и анализирам њено душевно стање. Знатижељна сам, јер она филује свадбену тарту свом бившем момку. Веза је, додуше, била кратка и тајна, али живимо у малом граду. Знам за њих, а она не зна да ја знам.

Посматрам је, сасвим необавезно разговарајући са њом. Изненађена сам њеном воштаношћу, али задивљена трудом који посвећује украшавању тарте. Труди се зверски, искрено, истински. О чему ли размишља? Не успевам да јој ухватим мисли...

Померам се, остављајући је саму да ужива у својој посвећености, и мојој неупућености.

Чудно је колико, понекад, волимо свој понос!

(НЕ)БРИГА МАТОРОГ МОМКА

Кад ћеш већ једном престати да сажаљеваш себе, ти матори момче?! Кад ће престати те самојадиковке и самозавијање у црни плашт?! Схвати, не дешава се најгорима да увече седе сами у кућном мантилу. Ти си храбар, у неку руку ти и завидим, јер није лако издржати бол који задаје један тањир на столу.

Осврни се.

Уздигни се, матори момче, над тим бедним стањем, и почни да лебдиш. Почни да живиш...

ЗОРА

Увек сам волео зору. Рађање дана и умирање тела. Процес је тих. И у тој тишини постоји један моменат, један једини тренутак када се запитам је ли ово зора или заправо сумрак? Почетак краја или крај почетка? Или истовремено? Сећање и надање у замрзнутој секунди. Јесам ли дошао или одлазим, спавам ли или се будим? И тако целог живота у питању, у забуни. Да није тебе, не знам да ли бих време осећао и не бих ли изнова преживљавао један те исти дан. Од јутра до мрака, од рођења до смрти, до ништавила. Гледам те док спаваш, кожа ти је скоро луминозна у мраку нестварне собе. Сенке око тебе бледе и клизе на зиду. Будиш се – ипак је јутро.

ЛЕШ

Није требало да завршиш на овом месту. Тако је хладно и страно. А твоје тело је моје најстарије и најинтимније сећање. Сад смо заједно затворени овде иако ја могу да излазим и враћам се сваке вечери, чувари ме више и не примећују. Чудно је што си без одеће, нисам навикао да те тако гледам. Чудна ти је и кожа и ови ожиљци, али знам да си то ти. Толико смо ноћи провели овако, само ти си причала а ја сам ћутао. То је било најлепше време. Тада си била само моја, лутали смо заједно улицама, а сада те многи гледају и додирују. Али нећу да мислим о томе. Срећан сам што сам поред тебе и што могу да те држим за длан. Тако те имам уза себе

као некада. Често заспим и сањам да ми говориш. Кад се пробудим, ја говорим теби. Ошишао сам се, знаш, и набавио сам нов капут, много је топлији, али стари нисам бацио, још мирише на тебе. Сати пролазе брзо.

Понекад ме узнемири приближавање јутра и растанак, ипак издржим све. Знај да ми није лако што те остављам саму преко дана, али обећавам – увек ћу се враћати.

До сутра, љубави.

ЧУВАЊЕ ТОПЛОТЕ И ЖАРА ИЛИ О ЉУБАВИ

Ватра се пали: у очишћену пећ од пепела стави згужвани *Дневник*, *Политику* или *Борбу* од пет до десет листова. Ако ниси сигурна у успех, згужвај и целе новине.

На папир стави ситно нацепкана дрва, а на њих може и пар крупнијих. На та крупнија нацепкана дрва стави грумење угља. Потом, на средња врата од *Креке* запали папир, затвори сва вратанца, а регулатор протока ваздуха кроз пећ остави отворен. Нека то буде шестица. Кад се ватра разгори и садржај пећи претвори у жар, *Креку* наложити до врха, а регулатор ваздуха стави у положај где стоји нула. Наравно, то урадити ако је постигнута температура од 23°. Следеће ложење може уследити за око четири сата по дану, а ноћу у току другог ТВ-Дневника.

У јутарњим часовима отвори регулатор протока ваздуха на 6. Полугом иза пећи протреси десетак пута како би пепео прошао кроз решетке у посуду за отпад. Затим, отворити доња вратанца, извуци пепелницу и избаци је напоље. Најбоље место за пепео је иза Ђокине кућице. Врати посуду и затвори врата.

Ватру наложи и сачекај да се разгори и постигне температура. Напуни пећ до врха, затвори регулатор, подеси на нулу... И тако... целог живота!

ИЗДРЖИ, САНЧО

Када је Велузар зајахао Сузуки GSX-600R, ја сам постала Санчо Пичка. Тек тада сам се следила видевши како је живот опасан.

Кацига ми је била мокра од суза и најискренијих молитви упућених Богу. Онда су се појавиле слике мог необузданог младалаштва и згрчено лице мајке. Од Пријепоља до Златибора грцала сам и молила за опроштај. Кроз мале отворе тог ужасног оклопа за главу улазио је оштар ваздух судбине. Помислих, кукавичлук не спада међу Санчове врлине.

Јахач ове приче увек је тражио оно што је било најтеже, а и налазио је обоје: за мене страх, за себе ведрину.

РАШИД

У беспрекорно чистој белој кошуљи, на углу судара две стране света, где нестаје мирис почетка пустиње, стајао је Рашид. Дечак, глатке тамне коже, густих и црних увојака који су се пресијавали као умочени у најквалитетнија мирисна уља цеђених семенки картагинског грожђа. Тај, изузетно леп малишан могао је бити инспирација фанатичних фламанских зографа. Свако предвечерје кад сунце иза себе остави боју ружичасте емоције небу, крупним црним очима, љупко померајући усне под којим је крио савршен ред белине као природне датости, осмехом и неком чудном мимиком стида, нудио је пролазницима из плитке, а широко плетене корпе венчиће опојног јасмина. У чуду пред лепотом божанства, ми помало хладни горштакци са севера кла-

њали смо се баш ту забијајући изгореле носеве у корпу. Одајући пошту њему и белом јасмину, као омађијани напуштали смо га овенчани после уличног обреда. Након аварске најезде Рашидова корпа остаде празна, а дечак би нестао иза првога угла. Синоћ је Рашид сјајним очима врелог битумена пратио све пролазнике беле пути.

Добро је наплатио улазак у храм јасмина онима што воле да турају своје носеве тамо где не треба. Мртви и разбацани туристи по цести сакупљали су се у кесе за Џенет.

ПЕТКО

Тек када сам већ скоро одрадио рану младост, чинило ми се да сам срео жену свога живота. Било је и пре ње мог младалачког занесењаштва а и ружичастих снови у ходу, само никада ни једна од тих и толиких љубави, није била у стању да ме вине до највиших висина као она. Са њом ми је пролеће долазило четири пута годишње или боље речено са сваким годишњим добом. Имао сам осећај да су снопови сунчевих зрака пловили за њом, а тамо где она није дисала, све се у сиву слику претворило.

То колико сам је заволео, прича је за себе, која се тек овлаш може испричати речима, јер осећаји увек говоре много пута више. У нашим дугим шетњама пољима, од себе нижу за две главе, љубио сам скоро на сваком кораку, исказујући тиме своју велику оданост према њој. Осећао да и она полака слаже исте коцкице и некако све оно што је моје, ставља под своју заштиту и на сигурно место. Бајка је била на помолу, чврсто сам то знао ношен плимом љубави и благослова. У мени је све горело за њом, преламајући се изнова у нове распонасане ватре. И трајало је све то што ме чинило срећним, док једног дана нисам схватио, да се она зове – Петко.

Тихо се шуњао, као најспретнији лопов. Нико га није видео, нити његов одраз нити његову сенку, али он је ипак био ту. Провлачио се кроз најуже шкрипце, кроз крошње кестена и увек остајао, он. Ветар, ватра ваздуха. Као да је данима скупљао енергију коју је дувао ових дана. Иако је пролеће одавно стигло, нико се није усуђивао да остане сам. Лице у лице са њим. А он би вас оставио увек са полуосмехом. Да ли ће само проћи поред вас или дунути свом својом силином. Сви су га поштовали и клањали му се као божанству. Сада је стајао преда мном. Осећао сам његов дах на мом лицу. Чекао је. Навикао је да дрхте пред њим, да га се плаше. То је била његова игра. Ја сам само стајао и посматрао га. Био сам одушевљен и збуњен тиме, али сам покушавао да му то ни на који начин не покажем. Дуго је стајао, чекао мој покрет, али њега није било. На тренутак као да је устукнуо и повукао се. Био је... тужан.

JOHN

John живи на трећем спрату. Има под од иверице и доста шкрипи док хода.

Увече, одлази до видеоклуба и узима стари, добри филм са називом: „Тако безумно, тако страсно хтела је да буде срећна“.

Онда замишља да је жена и плаче.

Не зато што жели да је жена, већ зато што претпоставља да би жена плакала док гледа тај филм.

John воли своју мушкост и воли да пије пиво.

John седи по кафеима, говори неке необичне ствари и припада.

Ничему.

John је некада давно био један драг мушкарац.

И волео је да кува.

Да спрема лазање с печуркама и да долива вино.

Да се смеје.

John је некада био John.

John сада спава дуго и води један обичан живот.

Не телефонира пуно, не телефонира уопште.

Зарађује новац. Не пуно, довољно да себи приушти музику и море.

Сваке ноћи John узима видеокасету са истим филмом.

Онда замишља да је жена и плаче.

John има очи дечака које је неко некада волео.

ЛЕШ

Она хода градом. Киша је. Она чека трамвај. Посекла је нокте на рукама. Размишља о јефтиној маскарѝ и о томе јесу ли јој очи размазане.

Хода полако. Чека лифт. Улази и наслања се на врата.

Бледа је и лепа.

Улази у собу и пали цигарету.

Питао је: Јеси ли гледала „Сенке“?

Рекла је: Еј, па седела сам поред тебе.

А, је л’ – рекао је.

Био је то његов први леш.

О ЉУБАВНИКУ И ОНОМЕ ШТО СЕ НЕ ГОВОРИ

Дочекали смо јутро. После смеха и нежности, шетали смо градом држећи се за руке и то је било тако познато. Град је био тих и личио је на Амстердам (у ком никад нисам била, али личио је). Помислила сам: да, то је то, налик на љубав. Купио ми је чоколаду. Држао ме је у наручју. И ја сам рекла: исто је. Мирише град. Мирише лето. Миришу звуци. Ходала сам полако, плутала. Пољубили смо се за лаку ноћ.

Насмешена, убеђена, кренула сам да се спуштам калдрмом. И онда ме је стигло, нека тешка рука и стисак у грудима. Исто је, понављала сам. Исто. Исто. Исто.

- *Кад лажеш, уста ти се искриве и онда личе на патку* – умео је да ми каже.

ГРИЗОДУШЈЕ

Има ноћи које су смијех у разговорима и поступцима, чиста мимикрија кад кријемо све и себе претварамо у камелеоне скривених надања и очекивања. Само још то да се деси и биће другачије, непоновљиво и обавезно, необавезно у служењу задњим циљевима односа према наслеђу непоштовања посљедње воље, кад једном дође несигурна одлука у обећању да се све није морало догодити баш тако било би боље. Шта трпимо, па се послје кајемо мада нисмо криви, још, сем што доносимо те посљедње погрешне одлуке. И остајемо ту гдје јесмо, јалових ишчекивања јер немамо ни право да ишта захтијевамо кад смо криво одабрали или пустили се низ воду. Опстајемо успркос свему, са главом у пијеску али изнад воде, грцајући у сузама, ако је то икако могуће.

Она је дошла, сва огрнута у блиједом гризодушју и наплатила све што нам је икад учинила, својски.

БАСНА О ПЕТЛУ И НОВИМ ОКОЛНОСТИМА

Петао се наљутио. Изгубио је своју митску улогу гласника зоре. Људе више не интересује зора. Петао гледа и згражава се: у зору се више не устаје, она је као било који други део дана. Петла то нервира.

Покушава да се одупре тако што кукуриче кад му се прохте. Али, и сам зна да све што му је остало од живота јесу кокошке.

БАТЛЕР УБИЦА А БАШТОВАН СЕ СМЕЈЕ

Пријавио сам се на курс за батлере. Пре тога сам свршио баштовански течај. Инспирисале су ме све оне књиге у којима су баштовани и батлери главне фигуре. Негде су помагали јунацима, негде били убице, а често су се о њима испредали вицеви и ткале метафоре. У стварности, батлери и баштовани су слуге богатих крвопија. Дижем руке.

Зато почињем да пишем књигу. До краја се неће знати да ли је убица батлер или баштован. Биће то исповедна проза.

ЛЕЛУЈАВИ БЕЗ УТОЧИШТА

Потражио је уточиште. Куцао је на врата. Куцао. Куцао. Није схватио да врата треба сам да отвори.

Долазио је тако неколико дана. Постало му је јасно шта треба да уради, али ипак није отворио врата.

Желео је црвени тепих, он у своје уточиште не жели да улази неформално.

Од тада, ветар га носи по свету. Баш јуче сам га поздравио када је пролелујао поред моје терасе.

ПУТ

Тишина несвакидашња. Јутро, без звука. Ћуте славине, лифтови, станови, улице.

Померам завесу, кроз прозор извирујем, ослушкујем. Ћућорење врабаца, брујање инсеката, не чујем. Из зграде излазим, псе луталице, људе и децу не срећем.

Стазом поплочаном, преко травњака, Главном улицом Градићем ходам. Живот не видим.

У ливаде, на поља већ замичем. Путем, ка планинама грабим. Небо сјакаво, сунце пригрева.

Осврћем се.

Иза мене, Свет је нестао. За петама зјапи дубина црнила Свемира, светлуцавим звездама испрскана.

ТРЕСАК

Стојим, а видим себе како падам. Видим... кичма ми се лепи за под као да је са њим срасла, ноге благо узмичу, а руке... тешке, покушавам да одлепим од пода, али не иде.

...и глас не испуштам... ја стојим... и даље... Гласови око мене ломе ми кости, или ми се тако бар чини. Видим себе како лежим на поду, а они ме крцкају.

Време пролази... Доста је... Скупљам себе, бар наизглед и излазим, одлазим... Цела сам, ходам, сваки део себе осећам. Опијавам... имам ли повреде? Ништа не боли, као да је све што су крцали одједном срасло, а онда изненада проналазим да се једно мало место негде унутра смањује. Готово да сам физички осетила како се један делић у мени сужава... терало је на повраћање, терало је да ми то парче на уста изађе.

Убрзо је престало, то мало место у мени је нестало...

ТАТАРИ

Често смо посећивали деду који је живео на салашу. Дуго усамљен радовао се нашем доласку. Све би учинио да нас разоноди. Причао нам је занимљиве приче.

Једнога дана, тек што смо се распаковали, испричао нам је како је претходне ноћи ленијом протутњала хорда Татара. На чуђење старије сестре откуд ту Татари, уверавао нас је:

– Да, Татари, него шта. И кроз густу маглу видео сам и коње и коњанике како јуре према Дунаву. Изгледали су баш као ови на слици – показивао је на урамљену слику изнад кревета.

– Кад се разданило – наставио је – учинило ми се да се Татари враћају, а то су били ловци који ми често навраћају на разговор и ракију. Брзо сам – издао се – бацио секиру у траву да ме не би исмејали и причали да сам кукавица.

Ко зна колико бисмо невероватних прича још чули, можда би надмашиле и број оних Шехерезадиних из хиљаду и једне ноћи, да нисмо одрастајући жудели за сопственим доживљајима и све више откривали мале тајне и бескрајне лепоте околине.

ОНЕ

Оне улазе шарене: широких сукања, раширених зеница, густих увојака, расплетеним по најлонским блузама.

Млађе, раскошне, севају зеленим очима.

Оне са бебама у завежљају су ситније, тањушне и много говорљивије. Оне седе раскречених ногу под широким сукњама. На крилу им завежљај с дететом који шета лево-десно. Не држе га на рукама на којима је брдо безвредног накита.

На кривинама, када возач аутобуса закочи, беба заплаче кад полети по мајчином крилу и мало фали да се откотрља под седиште неког зачуђеног путника, који бечи очи и упозорава мајку да мало припази на бебу – зар се не боји? Безбрижна мајка каже: „Ће правимо друго!“ Узима смотуљак, подиже најлонску блузу, вади опуштену сису и гура је у уста детету, која се чине мања од дрикера на њеној блузи. Дете се смирује и пада у сан.

Аутобус стаје. Сукње са црвеним ружама бришу његов под и степениште. Смотуљак кењка, мајка га псује, испут и возача, па нестаје из врата која се затварају.

Би монотono. Тишина. Свако свој живот у себи носи, а оне, зеленооке, за разлику од нас га живе.

Снежна патрола затрпава младе изданке наших грехова. Гулимо колена низ стрмину крвавих стена пен-трајући се по цести давно несталих. А онда чекамо знак пажње да нас подсети да смо и даље привидно живи, да се срамотимо у покушају да сакријемо сада већ јавну тајну, истину обезглављених снова. Ако коракнем напред, посрнућу, ако останем у Недођији одлутаних мисли, биће ми част да пустим своје корене ништавилу. Ако се окренем, вратим назад, обрисан остаће траг крвавих стопала. Не знам шта ми је чинити. Мрак је нато-пио ове набрекле зидове сиве масе збуњеног. Клаустро-фобично, хистерично пуштам сузе да утекну пут суве коже, модрих отисака, пут крвавих рана. Био сам жртва неуспелог покушаја да ме приведу у свет разумних цве-това који пупољак срамно скривају, погнутих глава гле-дају на дно где је прошлост већ забила главу. Сада сам свој, на путу до повратка покупио сам лишће давних емоција, дубоко утонуло у земљу пепела. Поткрепљен, пузао сам четвороношке по таваницама јединог уточи-шта које гори ноћу, по четвртинама. Откуцало је време, златни сат је кренуо казаљкама да протиче кроз свест.

МАЛЕ ПОБЕДЕ

У граду стидљивих дечака

Правећи праћку од својих подвезица, Разуздана Краљица узвикну: Ви момци више немате баш никакву петљу, а?

На то се хиљаду очију узмути од сетне влаге која својим искрама одаде издајничко срце, а хиљаду најлепших руку својим филигранским прстима испрати линију шава на њеној чарапи гладећи предео чежње са побожном преданошћу, у дрхтавој агонији самоунижења.

А она паде у голицави занос уживајући у претварању, у златном раму који њихова заслепљеност понуди њеној лукавости да у њему буде икона.

У граду размажених дечака

Правећи праћку од својих подвезица, Разуздана Краљица узвикну: Ви момци више немате баш никакву петљу, а?

На то из хиљаду очију севнуше каме презира, а руке свикле на многа уживања са нестрпљењем опицаше (божанствене!) обресе њених ногу са уходаношћу која не познаје занос обликом, и пређоше преко свега са нехајем и рутином каквом се везује чвор на кравати, ужива дуван после оброка, чисти пушку после лова.

А она паде у мрачни занос, и у њеној потамнелој крви засијаше три млада месеца, и подиже се таква осе-

ка која повуче сва њихова мора од обала чежњи и острва надања, па се предадоше ситничавој досади, и злој и отровној равнодушности.

У граду неваљалих дечака

Правећи праћку од својих подвезица, Разуздана Краљица узвикну: Ви момци више немате баш никакву петљу, а?

На то хиљаду очију понуди њеном заносу свој влажан и баршунасти сјај, те се она у њих смести као светица у своју самоћу, као блудница на своје јастуке, а руке грубе од неутољиве глади за уживањем стегоше је за уздрхтала бедра и глатка колена, желећи само једно, тражећи само једно.

А она паде у безумну ватру самопрождирања, и лепе црте њеног лика поломише се у похотљиву гримасу која обзнани њену слабост, као инструмент кад зајечи у рукама које не познају склад тонова, већ само њихову мрачну и обесну игру. И свако би побеђен својим оружјем, а Давид погуби свог Голијата.

ОСВРТ

Извор обојене светлости и звука мења подстицај за настанак сценског наступа. Видизам доказује да синтеза различитих уметности може да буде благотворна и изазовна. Чуо си глас песникиње, из морске шкољке те дозивала са жељом да те упозна јер већ одавно дивила се твојим делима – скулптурама. Одазвао си се стилем лепих речи! Требало је дуго да средим утиске и схватим колико је велико то што сам добила тако топле и дивне речи! Љуби на обали Црвеног мора!!! Желиш ли руку божанствене Божиње Леде или у модерном времену Наге Маје или пак Уснуле Венере?! „Путоводне звезде”, дами стварности, са посветом поклони КЊИГУ! **Б.С.**

НЕ – СРЕЋНИК

Хоћеш да ми уништиш живот? Знам шта ћу. Изволи. За сада не обраћам пажњу. Зови кад хоћеш! Не дозвољава ми понос, љубав и достојанство. Једноставно, може ти се. Шта тебе брига за мене, моје обавезе, проблеме, посао. Плашиш се и бориш, плати што ружиш! Није те срамота, пао је велики орао. Окрени се, остајеш сама! Ти у тешким приликама, међу укућанима који те не разумеју, не-срећник. Дружиш се са онима који њој одговарају... А замисли, снашла те тешка болест – пролазна, али неизлечива, да си прикован за постељу и остављен – поднео би? Нисам ти ја крив – уједе се за поган језик!

ПРОЈЕКЦИЈА

Може ли од снова наших настати литература?

Гледам те, тобож испод ока. Упијам сваки покрет,
реч изговорену - неизговорено тумачим сходно дамари-
ма.

Дишем полако, иако боли све то што пробија „с
оне стране“. Простор и време губе димензију. То спаја-
ње, кретање у правцу без циља, као да га сасвим преци-
зно одређује. Чак и омашена нота даје ритму онај несва-
кидашњи склад.

Ручак припремљен „на брзину“, тек да по који за-
логај поремети грч у желуцу, стегнутог безразложном
стрепњом од.

Филм у глави. Приватна пројекција.

Рођенданска торта.

Осмех.

Жеља.

ММММ.

Тихи откуцаји: сата, срца.

Може ли се измаштати проживљено?

Желим ти.

Желим.

БЕЗ ПОВРАТКА

Земља зове! Успостављен тренутак отима се ути-
ску да је све, чак и кад безбедоносна капија одбија да
прихвати сигурносни код, кад „internet acess“ кида нер-
ве у непроспаваној ноћи, која је требало да буде *acess*.

Искључује компјутер изнервирана, потом га поново укључује са неупоредиво већим адреналинским набојем... Access denied because... понавља упорно глупа машина, иако она зна, чврсто верује да ништа не може, нити сме пореметити хармонију гласова у низу.

Позив је стигао два сата по поноћи. Неодређени глас саопштио је информацију која се не би много разликовала од поруке са аутоматског говорног апарата да није било тог претећег, заповедног тона, тако својственог помало заборављеном времену.

Облачи црни кожни мантил и излази на улицу. Истог тренутка оглашава се мобилни. Одбивши позив, пали цигарету и лаганим кораком креће у ноћ.

ПЕРСПЕКТИВА

Јутро, наизглед као и свако друго, па ипак нека чудна светлост боји оквире свитања. Златасти одсјаји исписују путању супротно од изворишта пресека вертикалне осе, дарујући спектру наднаравне димензије.

Вече, наизглед као и свако друго, па ипак тама је гушћа. Недефинисана сенка трепери и пробија прагове оптике. Као од смоле саздано, разлива се лепљиво присуство ирационалног: жеље, наде, страха од.

Ноћ, једна од оних. Нестрпљивост корака привлачи пажњу, зауставља дах, леди крв у жилама. Коњаник у трку. Јастреб у лету. Хук сове. Плач мајке за чедом уплашеним, постојан као стена, разлеже се вековима.

ВИДЕО НАДЗОР

Човека упознајемо у притворској јединици много брже него у заједничкој ћелији. Два су узрока. Прво, што смо непрестано, дан и ноћ одвојени. Имамо, дакле, више времена да га посматрамо. Друго, упознајемо га под условима на које у заједничкој ћелији ретко наилазимо. Када људи живе у изобиљу затворске ћелије, теже примећујемо њихов егоизам. Овде у српском затвору мало парче хлеба и мало више места играју велику улогу. Овде за многе не постоје културни обзири. Многи скоро да и не осећају потребу да се претварају. Њихов се карактер јасно види под видео надзором Европске уније.

Владимир Димић

СВЕ О СВЕМУ У ДВИЈЕ РИЈЕЧИ

Рано јутро, пола шест, моја Милена и ја испијамо каву и топли чај од цимета.

Једино тада смо заједно – сами, све минуте времена које пролази су само наше.

Обично разговарамо о свему око нас.

Она лагано уздахне, полагано исприча све о свему, рекавши тихо: *Јадни ми.*

Држимо се кратко за руке и гледамо се у очи.

Ја јој потом опширно о свему одговарам: *Благо нама.*

Лагано дишемо и чекамо да крене још један дан наших живота.

ШТО НАМ ТО РАДЕ?

Добро јутро, Хрватска, слушате прве јутарње вијести.

Синоћ је Турској експлодирало више паклених направа, погинуло 29 цивила а истовремено је рањено 154, нитко није преузео одговорност. У великим поплавама које су похарале Индију погинуло 15 особа, потпуно је уништена 21000 домова сиромашних обитељи. Тахити, у судару двају аутобуса на аутоцести погинуло 29 путника. Румуњска, поплаве које су јучер задесиле ову земљу однијеле су 5 живота и оставиле 15000 домова без струје и воде.

Из наше земље. Данас се у Мотовуну отвара међународни филмски фестивал, а на Сплитском лџету извџест ће се нова премијера казалишног дјџела.

У Максимиру је температура у задњи сат времена порасла 1°C и сада износи +19 °C.

Драги слушатељи, слушали сте наше прве јутарње вијџести. Угодан дан жџели вам редакција вијџести хрватског радија.

САРАЈ ЗВАН АЗРА

У давна времена бијаше коначиште - *Сарај зван Азра*, у малом мјесту у средњој Босни, на стјечишту трговачких путова. Прочуло се за њег на далеко, по пјесми која је цијеле ноћи из њег допирала и по дјеви бајној која је у њем пребивала, која је у њем снивала. Нитко јој није знао име, али по том чувеном Сарају назва-ше је Азра. И бијаше, одиста Азра тајновита звијезда тог-свог времена. Једне је ноћи, у тишини, Азра нестала. Причало се, а прича се и данас, да је Азра отишла на звијезде и да нас од тамо гледа. Причало се да је она постала ријека, која покрај нас протиче. А било је и оних који су вјеровали да лијепа Азра никада није ни постојала већ да је Азра севдах само. Желим Вам от-крит како ја у сну свом сретох лијепу Азру. Сва у бије-лом, блистала је као бисерје. Гледала ме дуго, нијемо, њезин ми је благи осмјех наговијестио, што ми је ње-зин топли загрљај потврдио: та је лијепа жена дио мене и дио свих оних жена које вјерују да је она једном дав-но заиста постојала у том сарају који зваше се Азра.

ТО МОРА ДА ЈЕ ...

Девојчица из липове 13/а скривала је божанску лепоту испод тамних локни које су лети мирисале на зелене јабуке, а зими на цват кестена. Њен грациозан ход заустављао је саобраћај, време, а кад-кад и ротирање планете, тако да је сунце жарило много дуже него што је ваљало. Њене приче, њен глас сирене, окупирали су пажњу универзума. Ах, каква је милина слушати те хармоничне осцилације гласа и померање румених усана које се развлаче у ведар осмех...

Онда се дечак из Липове 11/б преселио у други град. У броју 13/а живи још увек једна девојчица. Она изгледа као и свака просечна девојчица, хода као и сва деца њеног узраста и не прича ни више ни мање него друга деца у Липовој улици.

ЋИНА

Нема краће приче од Ћине! Она је млада, расна плавуша. Увек у трку и воли да се мази, али углавном слуша безличан тон како налаже: „Обави што имаш, али брзо, ја журим”. Она једе па спава и то је све. Устане, зарежи на комшију, понови јучерашњи дан и опет спава. Ћина, што волела би скитати слободно и имати дужу причу. Зато је једном побегла од куће, а на мокрим од кише папирима што љуште се са стубова аутобуских стајалишта писало је: „Тражи се женка лабрадора, жуте боје, стара годину дана. Не одазива се ни на једно име, јер је у бекству и зна да се сакрије”.

ВРАТА

Једном, веома давно, стајао сам у кружној просторији с двоја врата. Просторија је била невелика и празна. Прва врата које сам хтео да отворим била су закључана. И друга врата су била закључана, али је у брави био кључ. Када сам их откључао и отворио, нашао сам се на улици.

Кроз многа места сам прошао, видео дивоте света и заблуде људи. Често сам се питао зашто су прва врата у оној просторији била закључана и зашто и у тој брави није био кључ. Тек недавно сам сазнао да ми на то питање нико не може дати коначан одговор.

Наиме, игром случаја, доспео сам пред једну кућу која ми се учинила однекуд позната. Око те куће биле су рушевине. Пришао сам и хтео да уђем, али врата су била закључана. Видео сам, међутим, кључ у брави. Окренуо сам га и, отворивши врата, нашао се у истој оној просторији из које сам једном давно изашао кроз она друга врата.

ПРИОРИТЕТИ

Кроз отворен прозор вагона посматрам путнике како излазе, док нови путници улазе у воз. Место је мало, равничарско, станица је стара, типска, из времена почетака железнице. Отправник возова с црвеном шапком на глави улази у станичну зграду, а затим из ње излази. Долази на перон и, док чекам да наш воз крене, чујем како из супротног смера долази други воз. Када

се зауставио иза нашег, све се понавља. Додуше, путника је знатно мање, али отправник возова поново улази у станичну зграду. После краћег времена, појављује се и креће према перону. Очекујем да ће подићи руку у којој је сигнални лопарић. Међутим, он се зауставља и прича са скретничарем. Чује се клопарање точкова, чини ми се све јаче и брже и, одједном, између нашег воза и станичне зграде протутњи воз. Клопарање точкова почиње да се утишава и као да је, опет ми се чини, све спорије и ређе. Отправник поново улази у станичну зграду. Затим се појављује и даје знак да крене воз који је дошао из супротног смера.

Повлачим се у купе, узимам књигу и почињем да читам причу која се завршава када наш воз коначно крене.

ЈАБУКА

Ја и мој пријатељ загризли смо јабуку која је претходно била у утроби коња Путка. Загризли смо је поратне године без хлеба, гладне године, пљунули и ћугали; дуго. А мислим да смо прогутали и нешто суза колико да сами себе уверимо да нисмо остали без поноса.

Коњ је умро.

Јабуке су цветале, ми смо се разишли по свету не процветавши много. Једва и да се чујемо. Шта има да се прича. Све се зна, све се потрошило. Давно.

Сада у градским киосцима продају јабуке. Киосци личе на апотеке, ми не личимо ни на шта. Пријатељ из детињства убио се преклањске године. Ја то још нисам учинио, а не знам ни кад ћу. Стално ми однекуд машу гранама јабуке у цвету.

ВРЕМЕ

Ја сам пензионер и јутрос сам се пробудио с главом на грудима моје покојне супруге. Мирисало је на свеже млеко, на белу топлину а чак ми се чини и на отужно слатки мирис јасмина и на још нешто чега се више не сећам тачно. Али је то био, највероватније је то, прокисео мирис мог толико дуго, понижавајуће дуго, неопраног јастука.

Па шта сам радио јутрос?

А сутра?

А кроз пет минута?

Ништа.

А шта има и да се ради, кад од толиких наслага времена остане само мирис неопраног јастука?

Ништа.

ЦВЕТА МОРАВА

Она се сунча. Гледамо се дуго. И предуго. Ја баталио преферанс. Гледам је омађијан. Устаје. У песку две дојке. И удубљење где је дисао њен стомак. И друго – уздужно, тамо где су састављене ноге трењем бутина оставиле траг летњег дана. Прилазим, као да вадим питања за испит који нисам ни пипнуо.

– Нисте одавде? – рекла је отресајући песак са костима. Отреса груди покретима прстију на горе, као да жели да их истисне из тканине боје зреле кајсије.

– Не, нисам – одговорио сам у тренутку кад је надланицом ослобађала од песка пространи предео испод пупка.

– Тако сам и мислила. Иначе бисте, највероватније, знали како да се организујете кад цвета Морава. Видите да нема ни купања ни пецања.

Тражио сам је, сутрадан, на корзоу. Отишла у Београд на полагање испита. Срели смо се поткрај зиме у мензи „Три костура”. Била је срећна и насмејана. Свакако и због тога што никако није успевала да закопча сву дугмад на зимском капуту боје цигле. Између рупица капута и њених прстију испречио се њен већ крупан стомак.

Драгиша Ераковић

ПОЧЕТАК

Он је рекао „Да”. И она је рекла „Да”. Матичар закључи да су од данас венчани и да је драма почела.

ДЕДА МРАЗ

Годинама је делио поклоне и свима био радост, а Он је бивао све сетнији. Нико се није сетио да и њему нешто поклони.

САНТА ХЕЛЕНА

Молим Вас, опустите се, стисните песницу, јако!

Размишљао је, није могао да се сети њеног имена, само њене тетоваже. Десни замах, удах, урањање, није смео да испусти циљ из очију. Зелени чај смањује ризик појаве тумора, емфизема и срчаних болести. Да ли је преместио таблете из левог џепа у десни или је то само хтео? Таласи нису умирили бубњеве у његовој глави. Остани ђубре до краја.

Десна обрва није мировала.

Погледом је миловао њена леђа. Кокарда. Велики војсковођа није могао да добије ову битку. Застава се болно вијорила. Очево плаво радно одело, пуслице у одсјају сунца, мајчин јарки руж. Сказалке су равномерно, послушно откуцавале његов пулс. Неко је провукао жицу кроз његово тело. Зашто су одједном успориле?

Благим гестом је прешла руком преко његових хладних капака.

Нови мирис, лебдео је. Није могао да верује да је чак из даљине изгледао тако низак.

НАДА

Проклет сам! По цео дан седим овде и чекам да почнемо. Много ми је досадно!

Никад се не зна када ћемо кренути, а и кад крене-мо, увек се ради једно те исто. Ја упознам одређену да-му, удварам јој се и на крају се венчамо. То је цео мој живот! Бар да сам глумац па да мењам улоге.

Веома је незанимљиво живети у књизи. Бар да сам у оној са више крајева па да се нешто мења, а не овако. Исто, исто, исто!

За све је крив овај мој писац! Требало је да се ус-противим још док је писао, да одбијем оно што ми је наменио. Једноставно да му кажем да нађе неку другу будалу а мене остави на миру!

У овој породици, где сам, нико нас није читао це-лих двадесет и шест година. Да бар хоће да нас продају. Тада бисмо сигурно кренули са радом. Једина нада ми је ово округласто бепче. Још не зна да чита, али воли да нас прелиста.

И то је нешто!

У РИТМУ СРЦА

Ставила сам руке на дирке клавира. У тренутку сам помислила на ноте, али оне као да су биле избрисане из главе. Почела сам. Руке су саме од себе кренуле да лете по клавиру слажући мелодију.

Увелико свирајући, осећала сам страх, трему, узбуђење, понос и енергију. Величанствено. То је осећај који се мора доживети. Срце у мени добује у ритму. Води ме даље и даље... до краја.

Зашто овај осећај не траје дуже? Зашто је ту крај?

Руке су ледене, глава празна, растерећена. Уморно срце се стишало.

Наклон и аплауз.

ГЛОБАЛНО СЕЛО

Данас сам у новинама прочитао кратак текст који ми је заиста помогао да појмим и схватим свет у којем живимо. У њему пише да се у неком забаченом македонском селу, од кога је и Бог дигао руке, у сеоској биртији на смрт потукла двојица сељана. Један је навијао за Челзи. Други је био ватрени навијач Манчестер Јунајтеда. Келнер и други присутни само су немо гледали кржаву тучу. Нису желели да раздвоје ову двојицу који су се тукли зато што су навијали за Ливерпул, који и без тога није имао никакве шансе да ове године освоји титулу.

Данас сам коначно схватио да је свет глобално село. Само се питам да ли неко у Енглеској не навија за Вардар.

ЗИМСКА ПРИЧА

Снег предуго пада и супериорно руши све моје планове. Кажем ДОСТА! Имам план! Мрежастим чарапама на зиму ЈУРИШ! Место обрачуна – пијаца. Наоружана чарапама и бундицом претурам по пијачним тезгама тражећи погодно оружје. Док пребирам по кромпирима, луку и купусу, осећам како ми унихоп пуца! Главно оружје мог самопоуздања! Покидан шав незаустављиво напредује. Ветар почиње још јаче да дува покушавајући да се испод дуге сукње пробије до обнаженог дела бутине и задњице. Бесно зграбим торбу са купљеним поврћем и пођем кући. Изгубљена битка не значи и изгубљени рат, тешила сам се. Видећеш ти већ, зимо, изговарам бесно, споро корачајући. Морам да вам признам. Додир зиме на голој кожи баш прија. Само пст! Да не чује зима.

ДИЈАЛОГ

Ти ми кажеш „*НЕМОЈ*”. Ја те питам „*ЗАШТО*”. Ти ми кажеш „*ЋУТИ*”, а ја питам „*ДО КАД*”. Ти ми кажеш „*НЕ ЗНАШ*”, а ја питам „*ОТКУД ЗНАШ*”. Ти ми кажеш „*ПРОБУДИ СЕ*”, а ја питам „*ТИ СИ БУДАН*”. И тако тридесет година. Ти ме сада питаш „*ШТА НАМ ЈЕ ПРОМАКЛО*”. Ја ништа не одговарам.

ЈЕДНОГ ЈЕДНОЦИФРЕНОГ ФЕБРУАРА

Не, ово је друга коцка. Не, ово је друго име. Не, ово је друга песма. Не, ово је други свет.

Нисам, ја сам ружнији. Нисам, ја сам гори. Нисам, ја сам смешнији. Нисам, ја сам јаднији.

Три, као три годишња доба. Три, као три стране света. Три, као три угла квадрата. Три, као ти и ја и ти.

Ноћ, као кад прогута те мрак. Ноћ, као кад деца играју жмурке. Ноћ, као замишљена статуа. Ноћ, као побегли дан.

Дим, оно од чега кашљем кад пушиш. Дим, оно што прави чудне облике. Дим, кад убије га пламен. Дим, кад запалиш успомене.

Руке, лепе и нежне. Руке, згрчене и модре. Руке, длакаве и старе. Руке, онакве какве не волим.

Ти, као нека тужна клупа. Ти, као камен на сунцу. Ти, као облак и киша. Ти, као најдужа улица.

Прљаво, као прозори и врата. Прљаво, као дете после игре. Прљаво, као копач у сумрак. Прљаво, као твоја савест.

Дно, као црно у црном. Дно, као отровна змија. Дно, као дубоке очи. Дно, као ја у теби.

Као звиждук, као смола, као против и као за. Као мрест, као плочници, као успех и као река испод мора. Кажеш мјауууууууууууууууу! Кажем ав! Топла зима.

ОРДИНАР

Био је човек и био је сам. Био је гађан и погађан. Био је промукао и замукао. Од среће и љубави и среће и смеха. Био је отрежњен и оплемењен. Од облака, од стрепње, од суза. Био је оповргнут и започет. Одузет и придобијен. Био је сталожен и положен.

Као стабло, као прут. Као сутра за два дана. За сутра хвала. Као за сутра. Није знао шта се открива. Следеће сутра. Повијено и отргнуто.

Био је сломљен и заробљен. Устукнут и погнут. Био је крадљивац и подлац. Заштитник и покојник. Био је болесник и зависник. Од удава и разних змија. Од камења и пресног сунца. Био је сахрањен и нахрањен. Заговорен и искоришћен. Порозан и прозиран. Од простора, од застора. Од истине и пустиње.

Био је човек и био је сам.

ПОКУШАЈ

Вредело је покушати. Имао је шта да изгуби – управо је због тога и вредело. Седео је у полумрачној соби. Збуњено је покушавао да је доживи као полуосветљену. Успео је. Насмејао се томе и заспао не размишљајући. Јутро га је дочекало спремног. Изашао је из стана и поздравио Сунце. Упутио је пар забрињавајуће присних осмеха пролазницима. Заправо, то више нису били пролазници. У својој промењеној свести одлучно је одбијао да их тако назове. Они су били део нечег Вишег у чему је назирао и свој удео. Свет је постао цвркутав и шљокичав. Дивно место. Његова десна рука је све мање времена проводила са цигаретом, а све више у новим срдачним сусретима са новим рукама приликом упознавања њихових власника. Његови зуби су се све мање сретали и бавили шкрипутањем – осмех је одвајао горњу вилицу од доње.

Његове мисли су се све мање бавиле собом.

Његове мисли су се све мање бавиле...

Његове мисли су се... ах... његове?... мисли?

Да. Вредело је покушати. Имао је шта да изгуби.

Али и куда да се врати.

Полуосветљена соба је повратила свој полумрак. Угасио је светло да се увери.

Зашкрипео је зубима да потврди своје присуство. Да. Опет је ту.

У АТЕЉЕУ

После дужег хода полумрачном улицом, ушла је у непознато двориште. Бетонска стаза водила ју је до степеница. Корачајући споро и тешко, стресла се као да је покушавала да збаци сав страх и несигурност са себе који су је саплитали а који се нису дали откинути од ње. Под ногама приметила је несразмерност високих степеника. Били су слични у својим разликама. Деловали су јој логично. Складно склепани. Коначно је ушла у просторију о којој је сањала толико пуга. И даље јој се чинило да сања. Магличасто и нестварно. Сав простор се неравномерно удаљавао и приближавао сходно њеном неуравнотеженом дисању. А пред њом Његово виsocанство уметник. Сама себи изгледала је сићушно. Хтела је да побегне. Да је нема. У њој се водио рат између храбрости да оде и храбрости да остане. Није ни приметила када се он завршио. Само је једно сигурно знала. Ипак је остала.

НАЈКРАЋА ПРИЧА

Тога дана осећао је неку чудну мешавину среће и туге. Хтео је да напише најкраћу причу. Речи су долазиле у лаким наносима. Сударале се. Потискивале једна другу. Јасно је видео дуге исписане редове. Признања. Похвале. Ремек-дело. Само није успео јасно да сагледа те бескрајне витице слова густо збијене у својој краткој причи. Све му се чинило сувишним. То сувишно су чиниле речи које недостају. Чекао је прави тренутак. Пред

очима му је била још богатија слика. Снови су се лепили један за други, као блато за ципеле. Отежавали му ток мисли. Он је и даље чекао. С дубоким уздахом, негде у даљини, дубоко у себи тражио је причу. Није је било. Одложио је папир и оловку. Поглед му се заустави на старом сату. Осмехнуо се... Била му је чудна та сличност између казальке и њега. Увек иду по истом трагу. Врте се у круг.

Само је заборавио да сат увек показује другачије време.

Време које истиче.

ЛЕСТВИЦА

– Стани овде – рекао сам. – Хоћу нешто да видим. Био сам у праву. Она је била ту, седела је у дворишту.

Видео сам је први пут у Београду, пре две године. Нешто мало смо причали. Деловала је паметно. Запиткивао сам је о разним стварима, највише о томе шта планира у будућности. Питао сам је о стипендијама, одласцима у иностранство, она ништа. Питао сам је о фирмама по Београду, неким везама за запослење и слично, она опет ништа.

После ми је само рекла шта су јој планови. – Имам дечка... Тамо, у Ковачици.

Какве којештарије, Ковачица, ко би још ишао тамо. Па ја не бих ни за кога и ни за шта отишао у мањи град, а камоли тамо неко банатско село. После сам размишљао, покушавао мало да размотрим њену причу из различитих углова...

Али не вреди – и љубав, и романтику, и идеале, све сам отписао. И окарактерисао сам целу ствар као патетичан покушај бекства, пад на лествицу ниже.

И сад стојим овде и гледам је, седи у дворишту. Претпостављам да чека да тај њен дође однекуда... Још би могао да ме види овде и да помисли ко зна шта.

Вратио сам се у кола.

– Па, јеси видео то што си имао?

– Јок ја.

БЛАМ

Замишљао да је Кристина поред мене. Њено тело је нежно. Узео бих је око струка и привио уз себе. Пољубио бих јој образе. Затим и врат. И тако даље. Колико места би требало Кристини? Често размишљао о томе. Она је мало буцкаста, али мислим да би могла да се смести овде заједно са мном.

...Кристина је фина девојка. Заиста. Вредна је и паметна. И лепа је. Симпатична, слатка у лицу, са великом гузом и малим грудима. Увек се облачи неупадљиво, неприметна је... Само једном је дошла у школу у краткој, црвеној летњој хаљиници. Била је прелепа.

Тог дана, школски мангупи су платили неком малом Циганину да јој на великом одмору подигне сукњу, пред свима.

Кристина је дуго плакала, тамо у ћошку, сама. Хтео сам да јој приђем. Смишљао сам речи, да је утешим. Можда и да је загрлим, ако буде прилике. Бар да покушам... Али, нисам смео. Сви би ми се смејали.

Дошао сам кући, а у глави ми се стално враћала слика Кристининих гаћица које сам тог дана видео.

Легао сам у кревет, а испод ћебета сам само мислио о њеним гаћицама и меканој гузи затегнутој испод њих.

И било ме блам.

Светлана Јовановић

ИГРА ПРВОГ ОД 9 АНЂЕЛА!

И би радост... Играло је све, дугине боје се преламале у ритму среће. И би ишчекивање... Радост се преплитала са стрепњом сваког трена када не би било знакова. И би пресек... Биоскопско платно у сред реченице главног глумца променило је боју, наставила се пројекција, али у црно белој форми. У следећем слајду њен поглед паде.

ОН

Док седим у својој омиљеној фотели и гледам у разиграну ватру камина, питам се на шта ли сам потрошио живот. Користио сам све што сам најбоље могао, стекао богатство, славу и љубав младих жена. Али ипак, увек ми је био најдражи овај тренутак, када седим и испијам чашу вискија.

Очекивано, појави се Он. Висок, мрачан, налик на човека.

– Дошао сам по тебе – гвозденим гласом изговори ову предвидљиву фразу. Отрцану.

– Знам. Очекивао сам те. Занима ме само једна ствар. Шта ће бити са њом?

– Није моје да ти откријем. Снаћи ће је оно што је заслужила.

– Не кривим је што ме је отровала. Дала ми је своју младост, лепоту, тело. А ја њој новац. Проклети новац.

Погледао сам свог посетиоца, тражећи очи на његовом деформисаном, демонском лицу. Знао сам да треба да пођем за аветињом. Није ми било тешко да одем. Једина ствар коју сам оставио иза себе је било моје безживотно тело.

СРЕБРНА ЖЕНКА

Она је сребрна. Длака јој је белосребрна, ноздрве тамносребрне. Дуга равна мекана грива пада, припијајући јој се уз тело. Сребрних их има само неколико. Међу њима једина је са тако необичним рогом. Покрети су јој мистично елегантни. Поглед црних, крупних очију, постојан... Нежно је снажна. Из ње је невидљиво блистала женка... Изазивала је страх због своје савршености. Волела је да ћути, да буде мирна. Чудна је.

Корача између превисоких, претанких стабала бамбуса. Чују се њени привлачни бати. Уживала је у овој једноставној јачини. Прилазила је једном стаблу. Загрлила га је. Белосребрна грива прекрива стабло... Осећало је тежину њене длаке. Осећало је топлину њене искренности. Осећало је да јој је биће потпуно спремно...

Тајна у њој почела је да зри.

ЈЕДНА НОЋ У ЊИХОВОМ СВЕТУ

Ноћ је. Тишина, нема тишина. У поточићима се Месечев и Звездани сјај преламају. Ово је свет једнорога... Још увек је тишина. Крошње и листићи су се умирили. Чекају...

Извини – чуло се у даљинама, и та, искрена реч, ширила је своја велика крила и летела према њима... Јурцала је кроз листове крошњи. Листићи трепере од њеног додира. Спуштала се, дотакнувши површину по-

тока. Таласићи су се ширили... Уши свега су начуљене,
чекају да осете њен вихор јер ово је ноћ Извићења.

МУДРА

Ту на селу на планини око Сарајева десила се згода за испричати таман. Наиме, бјеше то вријеме кошаве и домаћину сељаку у госте дође да помогне зет из строгог центра града. Тај с рукама умио није и ногама се служио слабо, умио је само да паметује, а због љености ни жену успјет нашао није. Тако да му доведоше једну што му личи ма мајку, да га може трпјети и кухати, и увијек у кући и при руци бити.

Хелем, подне, врелина, ливада се коси, а зет ко зет, даје своју памет на глас: „Град грађанима – земља сељацима“, тако гласно да га цијело село чује. Домаћин знојавог чела замахује косом, кисло се смјешкајући, а мислећи у себи: „Доћи ће и акшам, видјет ћеш ти свога бога“.

Акшам дође, око софре посједаше сви, упали се свијећа на плин. Тањури постављени, пуница чорбу сипа.

- Бујрум – рече домаћин и поче да срче. Након пар кашика примијети како суза зету низ образ цури.

- Шта је, болан, зете? Шта је било?

- Ништа, сјетих се мајке. Увијек ми је говорила: „Сине, пухни и помириши прије него што ишта у уста ставиш!“

ЧЕТИРИ

Окупили су се њих четворо у свом елементарном постојању желећи да достигну јединство. Прва се огласи ватра.

– Ја сам топла и црвена, као утроба обавијам се, све што дотакнем, потчињено ми је, моје чари су неодољиве. Ја ћу формирати језгро.

Зачу се Земља потом:

– Ја сам чврста и одржива, дајем облик и обресе, моја је снага у планинама, моја је путеност у пешчарама. Ја ћу ти, ватро, бити љуска.

Стварањем понета Вода рече:

– Ја сам мека и блистава, вијугам кроз теснаце, обасипам уз бујице. Моја је лепота у таласима, моја је мирноћа у дубинама. Ја ћу ти, Земљо, бити у коритима.

На крају ваздух каза:

– Ја сам лак и прозиран, а опет моћан и силан. Нежан сам као лахор, разоран као ковитлац, у мени може да се обитава и кад треба да се расплињава. Ја ћу све три да вас обавијам.

Тако сви као целина, Ватра, Земља, Вода и Ваздух, посташе једно од давнина, али не беше никога да њихову савршеност одмерава.

ЛИКОВНА КОЛОНИЈА ТАМНИ ВИЛАЈЕТ

Једне облачне ноћи, дакле без месечине, група сликара пронашла је улаз у Тамни вилајет...

Један за другим гњече стазу, нестају у пећини, сви осим мене.

Бежим на брдо и проклињем гласове који ме дозивају. Мокраћом бележим круг око себе и седам у његов центар. Режем руку и цртам мапу изгубљене земље.

ЛИКОВНА КОЛОНИЈА ХАОСМИР

Скинуо је црепљику са крова и нанео на њу мешавину бирд креде, гипса и воде. По сушењу, премазао је белим поликолором. Кратким потезима наносио је акрилни ултрамарин.

Радознали новинар лажно је извештавао о стварању слике.

У прилогу је нагласио да је у питању уље на платну.

ЛИКОВНА КОЛОНИЈА БЕЛО ГРОБЉЕ

Два сликара, везана пријатељством још од Академије, на ликовној колонији покрај Белог гробља, за време јесењих задушница, приметиле су да све време за њима иде црнокоса девојка са огледалом у руци. Храбрији сликар јој приђе и упита зашто их прати још од улазне капије.

Девојка је показала прстом на један надгробни споменик. На њему је било исклесано име лутке са којом се играо у детињству. Светло лишће је вејало.

– Одлазимо кући – рече и његов пријатељ то прихвати. Нису даље разговарали.

Од силине опалог лишћа гробље је оседело, а надгробни камен утонуо у мирис једног старог атељеа.

ЗАГРЉАЈ

Загрљај је могућ само живих, са живима. Мртви то раде на посебан начин „Хеј, тата, тата, све је тако лепо кад си поново ту!” После неколико покушаја наступило је мешање вриштања са јецајима.

Можда сам га тиме и уплашила, па ми није долазио следећих тридесет пет година. А онда, фино обучен, седео је заваљен у плетеној фотељи намештајући се за фотографисање. Тамне пути, светлих очију, црне косе, са великим белим псом кога је пустио да иде са мном, да ме прати кроз ноћ, да ме штити.

Објавио је своје венчање, па сам кренула да тражим шта ћу обући, размишљајући успут: хоће ли га мајка примити, после толико времена, поново. Не венчава се њом, схватила сам тек стигавши кући. „Не њом, ње више нема. Венчаћу се твојом ћерком”. Сетих се док сам бирала одело за себе, неко је куповао венчаницу црне боје.

Мртви то раде на посебан начин.

ИМИЦ

„Ја... и ти... ћемо да будемо прави Абориџини!”

Отворивши врата и видевши га онако пијаног и неартикулисаног, све ми је било јасно.

„Фураћемо або-имиц неко време, онако оне косе и браде, поцрнећемо. Али само неко време, чуј! Онда ћемо обријати главе и постати Кинези... Хеј, Кинези...!”

Жута раса завладаће светом!”

Уз обећања да ћемо ујутро размотрити те идеје, сместио сам га у свој кревет, па затим изашао да одмор продужим на лежаљци под отвореним небом.

Но наишла је и она, дрогирана и од љубави луда.

„Мораш ме пустити у свој кревет, само ове ноћи, само ове ноћи! Видећеш! Видећеш!... Ако нећеш, убићу се!... Удавићу се у језеру!...”

Иза мојих леђа заиста је било језеро које је потом узвикнуло „Бууућћћ!”, па још једно, тише „буућћ!...”

Шаке су јој се појавиле изнад мог лица прскајући ме. Вриштала је некако трепераво. И језиво.

ПУЖ

После кишне ноћи, пуж је кренуо бетонском стазом ка сочној трави, на неизвестан и три метра дуг пут.

Први дечак је чучнуо и дуго гледао савршен облик глатке кућице, очи на врховима малих рогова...

Други је, закупљен својим мислима, прошао и не погледавши животињицу.

Трећи је намерно згазио мало биће. Гледао је у аморфну масу, мешавину слузи и комадића оклопа, у траг сопствене моћи.

Прошло је тридесетак година. Три човека стајала су на брду и гледала градић у његовом подножју. Због смртоносне и заразне болести, војска је блокирала све излазе, и од целог места направила карантин.

Први човек, лекар, истраживач, бацио је до пола догорелу цигару и пожурио у лабораторију. Знао је да нема пуно времена. Други, политичар, чекао је да се ово заврши, било како, само да њега лично не угрози. Трећи, генерал ваздухопловства, гледао је у небо. Знао је да ће бомбардери ускоро бити ту.

Олга Лалић-Krowicka

СЛИКА

На слици је дечак буљио у мене.

Кад сам додирнула слику, његове очи су испале у
моје дланове.

СУСПРЕТ

– Знаш оно кад се људи нађу на обљетници матуре или тако негдје... па ти нетко каже како је био заљубљен у тебе... а ти мислиш 'па шта ниси онда рекла', иако да је онда рекла, не би ти било важно. Али опет ти је некако криво, а заправо ти је само криво што више ниси гимназијалац, па макар око тебе био рат.

– А је л' знаш ти да причаш више чак и од мене? Насмијала се.

– Ма не, него, знаш, ја нисам била заљубљена у тебе. Али сам се тисућу пута скоро заљубила. Сваки пут када сам те видјела на ходнику, мислила сам како ћу се заљубити, али никад нисам.

– Знам.

– Знаш?

– Ма, знам што мислиш.

Слегнуо сам раменима. Ја, раменослијегач. Загрлио сам је и стиснула се још чвршће уз мене, тамо у мраку, а иза нас генерација је цугала. На пар секунди размишљали смо о томе како ћемо се јако заљубити једно у друго.

Али, знали смо да нећемо.

Само ћемо, до краја живота, повремено о томе размишљати.

СВИЈЕТ

Постоје стотине фотографија које буде нека сјећања, али на само једној је цијели свијет. На фотографији

је лјето, виде се дјечаци с лоптом, прашњаво тло и зелена ливада иза нас – тамо гдје је Корана фотографија је потпуно замућена, али кроз крошње дрвећа, живицу и грмље препуно киселице, дивљих купина и коприве не само да се види ријека и купачи на њој већ и цијела обала, карташи у хладу бреза, дјеца умрљана презрелим бресквама на мокрим ручницима и чује се смијех, плу-скање воде и шуштање траве под ногама.

Лијево од кадра је пањ на којем сједи бака, поред је дјед са штапом, од пања до улаза у кућу води уски и ниски зидић с рупама пуним воде.

Десно је цијели свијет. Отворена дворишта, воћке које прелазе ограде, мирис роштиља, пријеноси недјељних утакмица с радија и људи који су добри и насмијани и уопће не размишљају о томе да би све то једног дана могли заборавити.

АЛМА

– Из Какња – каже Алма, док се из њених очију просипају љешњаци.

– А јеси нашла ди ћеш доћ, јеботе – смијем се.

– Па океј је Карловац, шта би ти – пита.

– Ма не то, него си збрисала од рата у рат.

Смије се. Свуда око нас је вода.

– А јеси био кад у Какњу?

– Да сам био, имао бих мајицу на којој пише „Био сам у Какњу“, стопосто бих је имао – кажем.

– Е јеси папак – љутне се.

– А зајебавам се.

– А и ја.

Комадом цигле Алма уцртава нешто у прашину.

- Кај црташ?
- Кај кај, јебо те кај.
- Е јеси папак – кажем.
- А зајебавам се.
- А и ја.

Сунце бљешти из ријеке и крошања.

- Цртам своју улицу – каже Алма.

Послијеподне мирише на трешње и, помало, на мир. Алма учртава минијатурне куће, кровове, димњаке, пекаре и киоске.

- Е па тако – каже задовољно.

Устаје и једним потезом црних старки побрише цијелу улицу.

Не питам зашто. То је њена улица и само на њој је да је брише.

КАКО ЈЕ ГОСПОДИН МИРКОВИЋ УСЛЕД НЕОБАВЕШТЕНОСТИ МОГАО ДА СТРАДА НА ДРЖАВНИ ПРАЗНИК

Један Мирковић је годинама пио таблете против затвора. Имао је редовну столицу, додуше, али је патио од сталног осећаја тескобе. Нигде није ишао без неколико таблета у џепу. Тврдио је да без њих не би могао да поднесе ни вожњу лифтом.

Једног петка, Мирковић је у својој редовној шетњи по ходницима зграде сазнао да је напољу неки државни празник, и да ниједна апотека не ради. Њему је била остала само згужвана алуминијумска фолија са четврт таблете.

Видно узнемирен, размишљао је како да се врати у свој стан на деветнаести спрат. Ушао је у лифт, и притиснуо дугме које је водило до десетог спрата. Одатле је планирао да настави пешице. Рачунао је да ће ниво лека у крви дотле да му потраје. Лифт крену, али после неколико спратова стаде. Уђоше двоје деце са мајком и старије притисну дугме са ознаком ПР, и лифт крену ка доле. Мирковић је узнемирено гледао свој образ у огледалу. „Умрећу” – помисли „...Проклета деца... Нема ми спаса... баш у петак да умрем. Или полудим. Овако у папучама...”

Изненада, деца се намрштише и запушише носеве. Показивали су прстом једно на друго. Мајка је с гађењем окренула главу. Мирковић осети олакшање.

„Добро је. Жив сам” – помисли.

ТАКО БИ ГОВОРИО НИЧЕ

Имајте на уму, докторе Јозеф, наступајући кишни период. Имајте на уму, господине Броје, пацијента каквог нећете имати, деменцију какву није отпатила ниједна досадашња влага. Тешко да ће две шоље црног или зеленог чаја залечити соларну еротику лудила или јој, бар, назначити најкраћи пут до спасења. И коначно, Докторе Јозеф, сви озбиљни мислиоци разматрају могућност самоубиства. Лакше ћу поднети лошу репутацију него лошу савест. Писао сам за мањину која представља будућност.

Не трујте терапијом разговора светитељско право на немоћ.

И не брините се за мене. Родићу се постхумно.

У КАФЕУ ИСПОД БИНЕ

Стиже нова тура пића, коју нисмо тражили, а чисти, рекоше, Јоргос, бинемајстор солунског позоришта, онизак стамен даса са таласастом, свеже угланцаном и као катран црном косом. Попио неку више па је раздраган, сваки час прилази и грли нас, смеје се, грлено и говори, а каткад међу грчке речи убади и покоју нашу. За шанком је Стојанче, Македонац, који нам објашњава да име нашег домаћина не треба изговарати тако безлично, равно, како ми, недоучени, чинимо, него са нагласком на „гос”. Још каже да су Јоргос и Мелина Меркури, чувена филмска дива, стари пајтоси – кад она гостује у Солуну, њих двоје се запију после представе... он свира бузуки, она пева и игра на столу... лумпују до зоре. Док нам овај то приповеда, Јоргос ћути, а осмехнут је, зна да се о њему говори. Седа крај нас, вади новчаник набијен сликама, поред дечијих листа и слике крупнооке глумице по којима је она, нама непознатим грчким словима, написала пар речи посвете. Затим устане, рашири руке, спусти главу, савије колена, поклецне и почиње да игра сиртаки.

Одједном, споља, да ли са солунског кеја или са Олимпа (као да Јоргоса његови богови прате), допире тиха музика: тирам... тирам... ти-ра-ра ти-ра-рирам... па дубље: тирам... тирам.

АКО ЈЕДНОМ ДОЂЕШ

Поштовани господине,

Упркос нашим дугим разговорима, и свим оним за мене напорним али драгим подсећањима, остало је много неизговорених речи. Искрено сам желео да још више помогнем, не би ли сте заокружили целину Ваше будуће приповести, али то тада нисам могао – једноставно није ми се дало. Тек после Вашег одласка схватих... ех, шта сам све испустио (случајно или намерно) да поменим. Ево, на пример, моја сирота Габријела, то Вам нисам рекао, хтела је да се уда за мене. Али јој није пошло за руком; ја се не дам, још се забављамо. Даље, галери-ста, онај покварењак и протува, како сам и предвидео, већ шест деценија дугује ми остатак хонорара. И не јавља се више. Ма, шта да вам даље говорим... све је то очекивано, такви су људи.

А и овде, у поткровљу, све је хладније, иако истинска зима још није на прагу. Богме, не знам да ли ћу икад моћи да још понешто исприповедам... зато намеравам да све то прибележим, сачувам... да, умало не заборавих: једна касета из Вашег диктафона је остала, нисте је понели. Свакако сам ја крив, преплашио сам Вас оним опаким причама... Не брините, нећу је преслушавати, а не бих имао ни чим; кад човек уђе у дебеле године, није мудро тих новотарија. Ако Вас пут поново нанесе у Париз, свратите, сачекаће Вас моја прича, али ако сам ја већ отишао, зелена фасцикла. Габријела ће Вам је дати, она је млађа, надживеће ме, тек јој је деведесет прва...

Ето, толико. Ваш К.

ПРАВНО ТРАНЗИЦИОНА АЛГЕБРА

чл. 1, чл. 2, чл. 0, чл. 4... 221,0, чл. 223 = ЗАКОН
чл. 1,0, чл. 3, 0, чл. 5... 221, 0, чл. 223 = КРИМИ-
НАЛ

чл. 1, чл. 2, 0, чл. 4 ... чл.221, 0, чл. 223 = СУД-
СКА ПРАКСА

ДЕМОКРАТСКИ СТАНДАРД

У нашој ГО (Градској општини) демократија се примила и пушта све дубље корене. Тиме и локални избори и постизборне конститутивне седнице добијају свој демократски стандард.

На прошлим изборима Родољупци су имали једног посланика више, али је на конститутивној седници њихов Ђоле претрчао код Напредњака. Тако су Напредњаци, на челу са носиоцем листе – Јовицом, оформили власт у нашој ГО. Због тога (што је наводно купио Ђолета) Јовица је попио нокаут, а Ђоле тешке батине (од Родољубаца).

На недавним изборима Родољупци су, флертујући са новоформираним Покретом за ГО, очекивали сигурно преузимање власти.

Међутим, на конститутивној седници Напредњаци (на челу са Јовицом) уз помоћ Покрета за ГО и (сада независног) Ђолета су поново оформили власт.

Јовица је поново попио нокаут, а Ђоле тешке батине. Мада је Доца (вођа покрета за ГО) побегао у болницу пре конститутивне седнице, ипак се потврдило да је демократија ојачала и да у нашој ГО има свој демократски стандард.

САРАЈЕВСКИ ТРАМВАЈИ

Неко пати од јутарње мучнине а неко се мучи у јутарњој гужви. Само што ће они који пате од јутарње мучнине након девет мјесеци добити дијете, а они који се муче у јутарњој гужви могу само повратити своју душу. Напокон сам схватила зашто је гужва само радним даном. Наиме, они који не раде, жељни су друштва оних који раде, јер ови у трци за послом немају више времена за оне који не раде. А нерадници не могу да обуздају радозналу природу узгајану у сокацима. Тако да се возикају трамвајем из чисте навике да буду упућени што више нису, свакако не својом вољом. Новопечени радници су се отели контроли нерадника и сад их треба обуздати макар сазнањем да је на путу до посла присутно око које све види. На предњем сједишту су двије жене, сједе у трамвају и ћаскају, нигдје не иду јер су већ стигле, само се друже и гледају оне који негдје иду.

БОЖАНСКИ

Белина је падала по њој као киселина. Те ситне налете живаца је превазишла. Тражила је нешто више и ново. Усне у склопу, идеални чунићи један до другог. Тако пуни поверења да се неће удавити у олуји. Чунићи пуни себе и љубавне боли загризају. Саплитање о тело било је само последица свега, не и повод љубавној литанији. Ћутња је глагољива падала по њима и знали су све једно о другом и пре мисли. Врисак је знак краја борбе бескрајне и вечите. Бајка о срећи скоро да постаје истинита. И још дуго би одзвањао ехо у њиховим телима. Све је било космички савршено.

И сада кад се Зевс спустио на земљу и почео учити ходати, а Хера скинула копрену најлепше и бацила огледало, сада све изгледа тако земаљски. Тако приземно и људски, да се и животиње грозје. Остао је само порив, жеља, лутање у непрестаним коитусима међуножја и речи изговорених без одзива.

И остали су без слуха и без тела и без чуна у олуји Судбине. И белина што је расипао по њој сада леди сваки део и оно наде остале од божанског.

СРЕБРНИ НАКИТ

И што је било чудно, мрзела је сентименталност. Али сенке кад би играле по суседној соби, усхитило би је. Предосећање тешко и слатко терало ју је да сањари. Сенке су се њихале, успављивале као клатно у нове илузије времена које треба да наступи.

Китила се тим накитом као краљица свога времена, господарица својих моћи да преокрене предсказање. Све док сан не овлада. Тада постаје затвореник, сужањ, сведена на мрак који је плавио и јаву зором кад се будила са црнилом под очима. Те очи што су се бориле са сном да се ослободе немоћи и поново оживе бар неку од сребрних илузија као да су истине. Јер она није воле-ла сентименталности, ал' сваки пут кад угледа сенку и месечину и мрак и поноћ кад се проспе по прозорима и утихне у сан, она постаје принцеза китећи се сликама сребрне јаве.

ВОАЈЕР

Ти си воајер што се бечи на истину. Скачеш с прозора на прозор. Вириш кроз завесе. Завирујеш под реченице. Под осмехе. Крадеш људе. Волиш покретне слике. Ноћ. Кад видиш истину, ти се бечиш, к'о да те лаж узела и бацила у светину.

ЈЕДАН ДАН ДО СМРТИ

Данас проживљавам још један августовски дан, још један уморан понедељак, још једно лоше сунчано послеподне, на шта би свако рекао супер, лепо је време, треба бити са друштвом напољу, али не и ја, јер нисам свако. Седим у ћошку собе, посматрам затворену ролетну, мислим о нечему о чему не бих смео, кидам заноктице, испуштам крв. Навика.

Знам да сви мисле да сам будала, јер само седим у соби, нигде не излазим, не јурим рибе, не причам ни са ким, не једем масно, не волим хладно, а мене само боли срце, тако снажно да ми и мртвачки зној дође као радост. Суштина.

Имао сам неке неперспективне планове, погрешне планове, за које сам мислио да ће ми обезбедити три недеље осмеха и туге. Као и увек, ништа се није остварило, и тако треба, јер због тога крв и испуштам. Лепота очаја и мизерије.

Не видим даље од ролетне, али сам готово сигуран да комшија у срећи и весељу испушта свињи крв; човеку се пријело и приклало, па решио да се почаст, и тако сваки пут када потреба дође. Судбина.

Чујем птице како с муком кукају, дрвеће, смеће, плач гладне деце, устезање пред сврхом, заносом и гадошћу, гомилу неразумевања, хаоса и острашћености. Чујем себе, и непокретни поглед упућен ка сунцу.

ФИЛОЗОФИЈА НУЛЕ

18.45 је, а ја сам тек малопре доручковао. Јео сам поховане шницле, парадајз салату, и пио минералну воду. Лепота. Која је дошла касно и изненада. Након тако доброг јела, нисам смео да оперем зубе јер сам још мало желео да ме остаци укуса подсећају шта је то заправо лепота. Били су примамљиви и перфектни.

Напољу је падала киша. Неко је негде плакао. Увек неко мора да плаче, небитно где се налази. Сео сам крај отвореног прозора и гледао како се облаци понижавају, додирујући прљаву земљу. Почешао сам се по бради, померио десну ногу мало лево, помазио сестрину плишану играчку и почео да пишем. Био је прави тренутак за писање, а и капи кише су ми се разлагале по лицу, падајући по длановима смрдљиве мајице.

Преко пута сам видео ветар, и кишетину, и тмурно послеподне још једног петка, и испрљане облаке, и закаснили доручак, и стид суседног космоса, и себе без икакве перспективе, и спуштање сујетне ноћи, и пепео мртвог пупољка, и дрхтање, и све песме које нисам заборавио, и тебе, твоје очи, косу, дух, очај и беду. Потпуно зло још једног критичног петка.

23 ПАКЛЕ НАЧЕТИХ ПЉУГА

Ја, Јован Матовић, врхунац мржње ћалета алкоса и кева курве, 23-годишње промашено и неидентификовано нељудско биће затворено у опсесији сумануте лудости болидских неродитеља. Ја, сасвим случајно рођен 24.01.1985, негде око три сата, није тачно утврђено јер није било ни важно. Ко ме је стало до још једне потро-

шачке грознице. Проистекао сам, у суштини, ни од чега, али капирам да кева није успела да се одбрани, а верујем да није ни желела јер ћале је веома ефикасно про-суо своју неограничену количину мржње из које је могла проистећи само заражена болест, каква сам ја данас.

Вероватно се питате како сам, и како се борим са данима који се рађају из љубави, и како ми је док спавам, и да ли сањам, и шта сањам? Па, до јаја сам, и живот ми је до јаја, јер сасвим ме лепо избегавају, мрзећи ме, жалећи ме, и тако сваког минута, који ми одузима по хиљаду нада. Све у свему, живим другачије од осталих, подмукло.

ЕЛИКСИР МЛАДОСТИ

Родила се једном Једна. Ни својој мајци није била једина. Сваког је дана молила Бога да јој не да среће више него што може поднијети. Дуго је живјела.

ДЕМОКРАТСКИ ИЗБОРИ

Мрављим царством владали су, логично, Царица Мравица и Цар Мрав. Имали су сина принца Мрава Млађег и кћерку Принцезу Мравицу Млађу. (Да не буде забуне, остали мрави имали су бројчана имена, од 1 па до 14.576.329.807 по последњем попису становника).

Принц Мрав Млађи оженио се грађанком 2.854.317.690 и тако изгубио право на круну. Принцеза се, након смрти свога вјереника, принца из Царства Жутих Мрава (за кога се сумњало да га је убио Цар Мрав, због расне нетрпељивости) заредила и отишла живјети у оближњем манастиру (с обзиром да су се тамо крили извјесни бјегунци од Правде, тамо је било најмирније мјесто за живот!).

Схрвани тугом, Царица Мравица и Цар Мрав извршили су колективно самоубиство скочивши у филцан вишка у којем се хладила кафа, кахва или кава.

Након сахране уз све државне и војне почасте (јер је Цар Мрав уједно био и Врховни Командант Оружаних снага), становништво Мрављег Царства организовало је ванредне демократске изборе на којима су побједиле националне странке.

ПОТПУНО ЗАОКРУЖЕНА ПРИЧА

– Ти, пикавче! Згажени! – грубо ми се обрати човек кога нисам познавао.

Кратко! Јасно! Потцртано. Зацртано. Тип је у три речи сажео целу биографију. Нечију, а не моју. Била је то потпуно заокружена кратка прича. Због тога сам грубо узвратио:

– Човече, ко вам даје за право да ме вређате?!

Човек ме мало боље загледа. Уследило је тихо, али уверљиво извињење.

Би ми драго што се незнанчева добра кратка прича не односи на моју маленкост. Зато сам га позвао на пиће. Радо је прихватио мој предлог, инсистирајући да све буде на његов рачун. То је годило мом уху.

После друге туре пића, тип ми се повери да га жена вара. Показа ми и њену фотографију. Био сам ужаснут, заокружена прича се односила на мене. У питању је била чиста фикција, ипак, ипак... пикавац!? Помислих, биће да је то његов проблем, зато га жена и вара. А све и да јесте и мој, лепо је речено: Бој не бије свијетло оружје.

Да не бих рогањи гледао у очи, гледао сам у пепелару на столу. Била је већ пуна његових пикаваца. Сваки је пикавац био грубо згњечен. Би ми драго што човек појма нема кога части, а частио је јунака који је знао да употреби своје, какво такво, оружје.

АХ, ТЕ КРАТКЕ ПРИЧЕ

Писац кратких прича, Г. Трт, није волео да о својим причама прича с ногу. Само је због тога моја маленкост годинама испијала своје омиљено пиће на његов рачун. Подразумева се, писац је волео да моја душица покаже и мало усхићења после сваке прочитане приче.

Мени су се највише свиђали дуги наслови Трт-ових прича: „Љубав на каци за кисели купус“, „Лет лептира изнад туцане паприке“, „Криллати коњ се стрмоглављује у последњи сеоски бунар“...

Трајало је то годинама, све док и сам нисам почео да пишем кратке приче. Наравно, прво сам их прочитао свом пријатељу и учитељу. Како ме је разочарао; ни реч похвале, а о усхићењу да не говорим. Мрштио се, врпољио, колутао очима, к'о да му приче чита Кербер, а не његов обожаваца. Истог смо се дана растали. Заувек!

Сад ја плаћам пиће конобарици Мици. Г. Трт је због тога променио кафану. Мицу конобарицу, после треће туре пића, моја писанија просто обара с ногу. Тада брзо журимо ка мојој гајби да мало прилегнемо у кревет.

Моји наслови нису дугачки као код мог учитеља, код мене је све кратко, како и приличи краткој причи; Брже! Ух! Ах! Ох! Сад га вади! Под туш па пуш... Почео сам да сањам како је Мица почела да пише кратке приче. Наша се веза баш одужила.

БУМ И ЕТО ТИ ЖИВОТА, КЛЕЧКА И ЕТО КРАЈА

О судбини све најгоре. Проклета је, непроменљива, прозивана, увек крива, а ради без предумишљаја јер иксове и оксове удара онима чије лице није сагледала.

И ја је проклињем. Бачена сам уз једно слабо бум и одмах остала сама. Видела сам мајку како се гега и нимало не мари за мене, још уснулу и ситну. Добро, мајко, макар сам тврде спољашности – рекох себи у микрометарску браду и кренух у пузање до краја. Да, никада се нисам усправила. Не знадох за топлу порцију хране, не осетих шћућур у заштитничком крилу, не чух ни једну хвалу за свој ванземаљски труд. Скрушене сељанке ми никада не рекоше да се злопатим иако су добро знале шта је кам. Ту вишу филозофију тада не бих знала да рашчланим јер овај ум добих у последњој секунди живота. Но, авај. Не осетих ни једну благодет са списка познатих.

Сунце, трава и земља нуде све оно што чињаше мој живот. То је листа доброг осећаја буба. А ја бејех једна виспрена, срећна бубица која никада није мерила крвни притисак и живела као метереопата. Одласком на вечни починак добих ум који ми поставише као клечку или медаљу. Добро или лоше? Добро је. Судбина је тако хтела.

Немања Милиновић

СКОТОВИ

Скотови су људи који се понашају као дивље животиње. Мушка особа животињског понашања зове се скот. Женска особа животињског понашања назива се скотида. Дете скота и скотиде назива се скотче. Скотови не воле људе, а ни људи не воле скотове.

ЧОВЕК СА ФЛАШОМ У РУЦИ

Седео је сам, на тргу, подбулог лица и погледа којим ништа није тражио. Необријан и у оделу прогорелом од жара. У руци је држао тек начету флашу јефтиног пића, а већ су се познавали отисци масних прстију. Изгледала је баш као и он. Кући се није враћао. Није био део ничијег живота нити је више за неким марио. Понекад би на станици посматрао возове и њихове путнике како пролазе. Притисло га и заробило нешто јако да му нова јутра више нису била важна. Живео је без буђења. Бледеле су успомене, сва чула попуштала. Алкохол је односио сећања. Без и једне нове искре да га дотакне. Постепено и полако, умирао је из дана у дан, све док није попио и своју последњу кап. Памте га само они људи који су на тренутак погледали његове очи и видели шта недостаје том погледу. Очи су се угасиле много пре него што је срце престало да куца. Оно што им је недостајало било је далеко. Последња га је напустила душа.

ДАМСКИ ШЕШИРИ ГОСПОЂЕ МАРТЕ

Госпођа Марта нам је заказала да дођемо по своје шешире. Отвара с осмехом. Бела коса, природно таласаста, уредно је подшишана. Стан је невелик и обилује зидним сатовима. На једном је било четири и десет, на другом пет до шест, али она некако зна да смо дошле тачно на време. Сатови изгледају као сувенири с путовања. Сви су округли. Први доноси причу идиличне плаже са кућицом од прућа, ваљда Хаваји. Централно место на другом сату заузима коала која главом врти лево-десно. Онај са грбом Србије, каже, сама је купила.

Метални лавор, сачуван из периода када се држало до дизајна ноћне посуде, служи као подметач за саксију с цвећем. Саксија је некада била метална кутија за маслине. Танка и јака ручка још стоји са стране. Из тога израста лозица...

После више од сата ћаскања, признаје да више не израђује шешире, сувише је стара, не види добро, а живи сама. У граду нема никог свог. Излазимо у шоку, она нам маше, додајући да за петнаест минута долази друга група девојака, истим поводом.

ГАРАНЦИЈА

Данас сам тражила гаранцију за пеглу у старом креденцу. Ту собу више и не користимо, али сигурна сам да је пуна важних ствари. У полици која је затворена стаклом, видим усправно поређане коверте. Проналазим фотографије са очеве сахране. Ја сва у црном, ду-

га густа коса уплетена у плетеницу. Моји школски другови и другарице ми изјављују саучешће. Изгледам знатно старије од њих.

Онда слике ујака кога су у време ембарга једва пребацили назад у Аустрију, болесног од рака. Фотографије прате развој ове опаке болести, а слали су нам их да покажу како је њему добро, како ће можда оздравити, да не бринемо. Последње слике – ми поред споменика. Њих смо слали његовој деци која нису смела да дођу овамо.

Ту је и једна дечија – мама ме спрема за Велики петак. Обавезно нова хаљиница, као за Врбицу. Не упрљам је ни кад се провлачим испод стола пожелевши највећу жељу. Кад изађемо, светиљке у црквеном парку или не раде или жмиркају. Ноћу је служба – кружимо око цркве и чекамо васкрсење. Невероватан осећај. И тако сваке године.

Љиљана Милосављевић

БЕЛОСВЕТСКА ПРИЧА
О ЉУБАВИ

Каже ми другарица.

- Мој муж те не воли. Каже, што си скитара!

- Баш ме брига! Шта има он па да ме воли. Имам
ја мужа.

- И сва документа доживотна! И повластицу за
воз!

- Волим путовања – са осмехом додајем.

- У вечност ћу ја! Букет унучица ми расте.

Опет ће моја другарица.

- Све је ОК! Само се боји да му не поквариш же-
ну! Њој је место у кући!?

ЧОБАНИН И ПСЕТО

Крупне пахуље снега повремено ремете лепршањем оштрину слике зимског предела.

Чобанин на ноге навукао гумене, браон боје чизме. Исте су се виђале током јесени у изложима продавница ловне и рибоопреме. Грубе тамне панталоне навучене преко првих. Виде им се ногавице. Кожух и сива, прљава капа на глави. Запуштен. О корману бицикла виси кеса са купљеним доручком у оближњој мањој продавници, довољној да подмири потребе купаца из задњих улица, на периферији села.

Чобанин и псето упутише се влажним јутром ка стаду оваца које збијене једна уз другу чекале су на обраном кукурузишту. Благи травнати успон између воћака води до његове куће, недавно саграђене.

Наврате Ђорђева деца празних торби по грожђе и ако се нађе још по нешто, не питајући га како му је. Он самује.

МОЈ ХОД ПО ТРАВИ

Притајила се јутра над зачауреним цветовима ма-ка крај којих на ивици парцеле подрхтава цваст хајду-чице са којег пред подневном жегом ишчежавају капи росе и чекају нова притајена јутра, што неосетно клизе ка сутону.

Гледам те витке стабљике крај пута, на којима зрију главице мака у првом дану лета те одлутам некуда у пољске дужи у сусрет неким мајчиним у башти булка-ма, па неприметно тумарам по прошлости и разгоним сва она дојучерашња сванућа претражујући најтананије нити, које ме са овим временом данас везују.

Зачаурене главице мака беласају дуж пространог поља и шапућу низ равни о избезумљеним сутонима јунским, где се скривају занемеле сенице међу влатима згажених трава.

Знам да ће врло брзо на овим необузданим пољи-ма бити посечене и смрскане главице мака и остати не-запажен мој ход по трави.

МИРИС МОЈЕ МАЈКЕ

Неизбежна је помисао на детињство. Ломи ме и тугу ствара при сваком повратку на трен у она свилена јутра, што су на салашу била још свиленија од паукове свиле, те ме и данас у мрежама држе, па они распевани сутони данас тугују.

Сећам се оних дана када сам у те свилене сутоне потапала чежњиве мисли и жељу да мајку видим, када

бих при повратку из школе у бабином креденцу у кудељној кухињској крпи ручно тканом, на месту где је почивала велика румена векна хлеба са дебелом, мало загорелом кором коју сам волела, пронашла онај мирис моје мајке, па бих склапала коцкице њеног лика и са сваким загрижајем погледала према салашу и чекала да се појави њена бела цветна хаљина.

Болно је било растајање од мајке. Само је она доња, препланула кора хлеба у кудељној бабиној крпи, у белом креденцу са ситним рељефним стаклима блажила тугу за њом.

Горан Мирковић

9. МАЈ

Повриједила си ме! Али то не мора нико да зна. И срушило се све! Ни то не мора нико да зна.

ПИСМА ПРИЈАТЕЉУ У ТУЋИНИ

05.12.2000.

З Бобито

Не слиједи, као што си можда очекивала, још једно писмо засновано на конативном хумору, који се, као што знаш, евентуално будући читаоче, заснива на задовољавању жеље за супериорношћу или шалама које се ослањају на сексуалне, етничке и расне теме (ово сам негдје прочитао па сад паметујем).

Можда, заборавићу иначе, да споменем да сам уписао трећу, да се због тога нисам јављао, јер сам све до прије две седмице био потпуно у сфери књиге и науке уопште. Положио сам Уставно на социјалном року, те ових петнаестак дана као идем на предавања, а у ствари сам као узео годишњи.

Славодобитни полет (који лагано јењава) отупио је оштрицу мог незадовољства западном и прозападном цивилизацијом, оличеним у протекторату, да не кажем окупацији, над овом квазидржавном заједницом, што је резултирало да је писаније ослабљено (на велику жалост евентуалних будућих чита-оца-лаца) за фељтон „Кога све и зашто не волим у Европи и свијету“!

Боби, кулирај, хамплај, и помало учи... будем ли наставио причати, и писати о високом нам представнику, као што си навикла, требаће ми неко са дипломом коју хахари са запада признају, наравно ако прије тога Аустрију не ишутају из ЕУ.

МАЧКАР

Била је то харизматична личност. Малог раста, здепаст, трбушаст и кочоперан. Уздигнуте главе, без погледа, гегуцкао се на своје две криве ноге и по ходу подсећао на патка или можда међеда. А био је предводник великог стада. Кад Он заблеји, све његове овце блеје као луде. Овце су га много волеле и свуда следиле. Биле су му верне. Све док се једног дана један ован није изблејао: „Наш мачкар има и чопор мачака!” Паметније овце биле су шокиране и забезекнуте овим сазнањем. И почеле су да га напуштају. Нешто овнова остало је и даље уз великог Мачкара, али су га и они, један по један, напуштали, па се стадо све више осипало. Велики Мачкар, као и неки његови верни овнови, у почетку нису били обавештени шта се са стадом дешава, све док га и последњи ован није напустио. Кад је остао сам самцијат, било је већ касно да ступи у неку коалицију са неким другим стадом. Па је пун неког њему својственог разочарења у себе и своје овце, почео да се загонетно смеши неочекиваној слободи. Био је сит и себе и свога живота, па је решио да се врати својим мачкама. Овце су га брзо заборавиле, а мачке једва дочекале, јер су сада знале да је опет само њихов. Велики Мачкар наставио је да живи са својим олињалим мачкама, све док се није и сам олињао.

И тако су срећно и задовољно живели у напуштеној викендици до краја живота.

ТРОГЛАВИ ЈА

Имам две главе које су израсле због ове треће, тј. прве. А како и не би, јер се на мојим мало старијим фотографијама тачно приметило како ми недостаје која глава, али не вишка него да их тачно буде таман.

Е, пошто ја немам неких посебних жеља, реших да пожелим да ми израсте која глава и стварно су израсле. О томе сведоче моје фотографије. Сада размишљаам да ми треба која рука више, али о том – потом, видећемо.

МОЛИТВА

Изнад широког шумовитог појаса, у планинском венцу, штрче огољени каменити врхови. На тешко приступачној литици једва видљива испосничка келија.

Одвојен од заједнице са људима да би био што непосреднији и ближе у заједници са Богом, монах испосник посвећен Богу свом мишљу својом, свом љубављу и душом својом, у свакодневној молитви тражи опроштај грехова људских...

Планина... стење... небо и монах у молитви...

У стени келија
из каменог гнезда глас
молитве монаха.

БЕКСТВО

Бизонима је било досадно у прерији Санта Нава-
хо.

Те 1930. године небеса су била преоптерећена и
десет последњих бизона, који су препознавали сурову
правду, одлучило је да побегне из футуристичке прери-
је.

Скице својих бића бизони су послали Природњач-
ком музеју у Сан Франциску, уредно поштанском по-
шиљком, у телима Навахо-Индијанаца.

Потом остављајући траг својих папака у прерији,
отишли су негде у даљину, са олакшањем, попут кола
које је одахнуло.

Тамо више нису морали бити авангардни, расипни
папкари косматог тела и огромне главе, већ нешто мно-
го лепше и пристojније. Рецимо:

Рекламни цингл за цунами.

Или – накот лапсуса.

Или – моћ да виде сан пре самих себе.

КАТЕДРА ГОСПОДИНА ЦИЛКОВСКОГ

Здењек Цилковски био је дирнут сопственим ло-
шим друштвом које му је за његов 33. рођендан покло-
нило прасе тек побегло са оштрице ножа.

Налакћен на шанк у бифеу „Висла”, на перифери-
ји Катовица, З. Цилковски је привремено одложио свој
прибор за дисање и крике и лако се онесвестио осећају-

ћи да временска машина губи тачност и да васионска бесконачност лагано прелази у оргијање.

Када је изашао из стања овлажене унутрашњости, док су га гости бифеа дуго пољивали лошим краковским пивом, З. Цилковски је у бифеу „Висла” тачно 11-11,30 часова 3. августа 1938. године одржао предавање из обичне глупости.

ПОВРЕМЕНА РАДОСТ

Пред нама локве ноћашње кише.

Један миран одраз кровова и крошњи ужурбани бицикл разлива у капљице. Развлачи по плочнику влажан траг.

„То су наше линије живота“ – показујеш ми врхом стопала – „уосмичене, па издужене.“

ТАЛАС

Држећи цигарету међу прстима, жена залива цвеће на балкону и тихо говори поспаном псу који у том тренутку одлази негде иза њених леђа јер је неколико капи пало по њему и пренуло га из сна.

„Не доносе кишу паперјасте облаци... Где си?... Погледај... Само цртају сенке по фасадама...“

Тихо говори а чежња одјекује са једрих, облих груди и – од саксије до саксије, водом и неким својим током – одлази...

...Цури у спарно летње предвечерје...

ЈУТРО

Ноћ је тешка и дуга. Мисли су му замућене. Хронолошки се ређају у његовој глави и полако, сасвим нехајно прелазе у фантазију. Анализира их, хитро прелазећи са једне на другу. Одједном, помрачење! Изгубио је последњу мисао. Жели да је врати али му не полази за руком. Оне се поново ређају у његовој глави, једна за другом, сада тако кристално јасне, све осим те. Као сувише свестан и рационалан не може да ускочи у окриље фантазије тако нагло. Мора да је поврати! Њу у којој се прелива стварност у фантазију. Очајнички му је потребна, као детету прича за лаку ноћ. Одустао је. Лежи тако беспомоћан и бесан. Не покушава да заспи. Након снажне ерупције мисли у његовој глави, назире се само празнина и мртвило. Противно његовој вољи, тако измучен је и заспао.

МРАК И КРУЖЕЊЕ

Микан сједи у мраку и ослушкује. Да бар чује откуцаје сата. Микан се напреже: као да чује жубор воде. „То може бити само подземна вода“, шапће Микан и ослушкује замирање свога гласа преко рогобатних машина.

Творничка хала за коју је задужен је огромна. Микан бечи очи борећи се против сна, покушава да назре крај просторије, али мрак је сувише густ. Микан погледа горе - не види ни плафон. Чини му се као да види звијезде кроз плафон, кад се потруди да их замисли.

Микан ослушкује откуцаје свога срца, покушава да их броји. У бројању га зауставља оштар, нервозан звук засијецања ваздуха. „Шишмиш“, прошапута Микан.

Микан ослушкује своја празна цријева, тај звук га подсећа на брборење воде низ цијеви у згради. Чује шуштање поред ногу. „Миш“, прошапута Микан.

Микан сједи у мраку и ослушкује кружење слијепог миша. „Још неколико година“, шапће Микан и ослушкује замирање свога гласа преко рогобатних машина.

ПАРАСТОС

1. ? се вратио са посла, претходно испрограмиравши неколико догађаја који се никад неће догодити. Успут је био опазио неколико ентитета натопљених алко-

холом домаће производње, која је добро напредовала, за разлику од осталих грана привреде.

2. У малој кућици поред поред цркве, а напоредо са гробљем, сакупио се силан свијет: припитог, ситог и отежаног, замјењивао је гладан, жедан и брз. ? погледа гомилу масне свињетине: кроз звецкање виљушке о тањир избијале су ноте близине смрти.

3. ? је гледао у плафон, чекајући склапање капака, бројећи слова и кораке.

БИТИ ЋУ ИЛИ ФУТУР I У ПРАКСИ

„Прилази свако неколико, у ноћи. Тачније иза поноћи. Невидљива нерјечитост и непојавност. Дању ме вреба (вјерујем) из сваког кутка и перспективе. Смије се! Гле! Знам да се смије!” Неко ће рећи да је приповједачки субјект ове приче менталису рекао ЗБОГОМ. А вараш се! То ти је једна сасвим прагматична и практична особа, коју свакодневно сретнеш у граду (или селу). Но, да ипак видимо шта ће нам рећи особа с почетка ове приче.

„И та неопипљива инстанца свако неколико, иза поноћи корача некоракком и својим рукама, пипцима, шапама и слично томе, отпочне своју дужност ноћне смјене. Рекла/ло (али прије да је женског рода) је неким језиком, или ми се тек учинило да је то језик, да ће ме убијати свако неколико.

И од тада ме стално убија, убија, и убија... и корача некоракком, лагано као вила из дјечијих прича. И почиње сесију убистава са предумишљајем. Трауме су извјесне, али не и поразне. Не надам се да ће овај маратон убистава наћи свој циљ. Њега и нема! Али ни то није трауматично, нити параноично.

Важно је доживљавати и проживљавати (рекоше ми) и бити епски храбар. Понављај себи: „Бити ћу”, „бити ћу”, „бити ћу”... и ништа те лоше не може снаћи.

И ја се, ето, зовем БИТИ ЋУ, и волим ово име, а чини се да га воли и моја убица. Ено, тамо, у ћошку смије се у знак потврде.”

КАО КАМИЧАК КОЈИ СЕ КОТРЉА

Не могу себе да замислим у некој канцеларији како из дана у дан заливам биљку зато што ми је посао глуп, а радно место бесмислено – присећао се својих речи Марко Јанићијевић заливајући биљку у канцеларији последњи пут. Осуђен је на 34 године радног стажа на месту референта за кадровска питања, без права на жалбу. Сећа се како је први пут закорачио у канцеларију лево од лифта, сео поред роло ормара и скувао кафу на старом решоу. Још су ту, и он, и решо, једино што решо остаје, а Марка ће заменити пола килограма кинеских чипова. Шта сада вреди што је ошишао дугу косу, што је деценијама био службеник који се ни по чему није истицао, што је престао да свира гитару, што је покушао да се трансформише у „њих“, у добре поданике система, чиновнике послушнике. Након деценија мимикрије помислио је да је успео, а онда се све урушило – вишак радне снаге. Престар за нов почетак а премлад за пензију Марко седи у канцеларији, гледа кроз прозор и пита се: Како је дошло до овога?

STILL GOT THE BLUES

Јован седи у замраченој соби, крај њега је полу-попијена боца бурбона, уз зид наслоњена гитара. Gibson Les Paul CS '57. „Black beauty“. Црна дама којој је посветио живот кокетно му се смешила, зазивала га и мамила. Јован ју је желео похотно, желео је да се још једном загрле, да из њиховог мажења још једном потек-

не блуз, а Она је само стајала тамо, црно тело се губило у сени пуштајући хромиране магнете, прагове и лајсну да нагласе њене контуре. Водити љубав са гитаром заиста звучи смешно, али Јован је то радио целог живота. Волео је и живео блуз, завидео Роберту Џонсону на уговору са ђаволом, лутао и пио, волео и боловао, гладовао и свирао, у сну свирао са Мади Вотерсом у делти Мисисипија. Био је добар музичар, никада врхунски. Сада, када је артритис згрчио његове прсте, осећа ону праву, дубоку муку из које извире права емоција потребна за врхунски блуз, али не може да је одсвира. Не више.

Сања Ж. Недељковић

I'M WAITING... TO MY SELF

Поређала сам сва своја Лица испред себе. По елипсастом столу. Претходно сам руком стресла мрвице од сусам кроасана са крила.

Дамски доручак.

Разгледам...

Лагано испијам нескафе, задржавајући горњу усну на ободу шоље. Намештам косу. Које год сада да ставим, слагаће се уз моју универзалну фризуру. И плаву хаљину.

Смешим се. Полако. Чекам...

У заседи. Као шумска зверчица...

Вишеумим се, коју Маску самој Себи да украдем?

(НЕ)ИЗВЕСНОСТ

Сљуштио је обамрле Снове са своје коже, јутрос, једним увежбаним покретом. Згужвао их, и угурао у плаву јастучницу.

Потом је устао. Мамуран и лењ. Такав је синоћ и легао. У кревет са пропалим федерима. Док је цигарета догоревала у пиксли, њему су крвариле десни. Изједао га је недостатак Ц витамина.

Сваког јутра он би био нешто друго. Овог пута је таблета у уској, пластичној туби. Необложена.

Врата су се отворила. У полузамрачену собу ушла је његова осамдесетосмогодишња баба. Прочепркала је

по столу, зграбила тубу квргавим прстима, и истресла
белу таблету на длан. Прогутала ју је. Без воде.

Његов сутрашњи Облик сасвим је извештан.

НОЋНА МОРА

Сањам.... да се радиоаларм се укључује тачно у 7 сати. Пијем прву кафу. Облачим сиви капут. У канцеларији пијем другу кафу. Куцам бројеве на сивој тастатури. У 13 сати почиње пауза. Сенке на зидовима се сударају. И усиљено смеју. Разговарају о породици, рецептима, серијама. Пијем трећу кафу. У 17 сати је крај радног времена. Чекам да сенке оду кући. Облачим сиви капут. Излазим из метално-сиве зграде. У трафици купујем укрштене речи. Улазим у стан. Кувам четврту кафу. Једем кувана јаја. На симсу посматрам сивог голуба. Бројим звезде. Пијем пету кафу. Звезда има много. Не одустајем од бројања. Додирујем их кажипрстом. Осећам умор. Лежем у кревет. Покривам се ћебетом преко главе. Тонем у сан. Сањам... да сањам. И не могу да се пробудим. Презнојавам се. Урlichem.

Одједном се укључује радиобудилник. Са олакшањем отварам очи. Тачно је 7 сати. Кувам прву кафу.

ДНЕВНЕ НОВИНЕ

Јутро. Средовечни човек купује дневне новине. Седа на клупу у оближњем парку. Летимично прелази погледом преко златних казаљки ручног сата. Почиње да листа новине. Са занимањем чита понуде туристичких агенција за крстарење. Из џепа сакоа вади телефон. Одлаже новине. Одлази.

Подне. У парку девојка трчи са кучетом. На клупи примећује дневне новине. Брзо их узима. Проналази

огласе за посао. Записује два телефона. Дозива куче. Заједно истрчавају из парка.

Предвечерје. Старији брачни пар шета парком. Жена подиже новине са травњака. Задовољно посматра датум на првој страници. Седају на клупу. Жена додаје мужу пар листова. Гласно коментаришу текстове. Након више од сат времена истовремено устају.

Ноћ. Старица у закрпљеној сукњи, леже на клупу. Покрива се новинама.

Поноћ. Тишину у парку само повремено прекида шуштање новина.

ДЕВОЈКА

Кад бих нашао девојку по својој мери, окитио бих је златом. Купио бих јој ствари које никада није имала а увек је желела. Купио бих јој добра кола. Ех, кад бих имао посла и пара! Кад бих нашао девојку, довољно би било љубав своју да јој покажем.

Шта ће ми девојка!? У мојим годинама људи цуп-кају унучиће. Шта ће ми све то кад нема кућу, рече кло-шар, дуну у прозобле прсте кроз поцепане рукавице, по-теже из пивске флаше ракију што му уделише у кафани. И настави да гледа у бљештаву уличну светиљку, или можда не у светиљку, али у том правцу сигурно.

ДО МИЛЕ ВОЉЕ

У граду је направљена нова болница. Мостови и супермаркети су ницали као печурке, улице се асфалти-рале. Музика је праштала на све стране. Прогрес!

Ја сам стар и болестан. У нову болницу нећу оти-ћи јер немам пара. А ни у супермаркет. Новим улицама ходам у поцепаним ципелама и старом одећом. Само музику могу да слушам до миле воље.

Слободан Николић

СУЖАВАЊЕ

Дан започе мрзећи свог најбољег пријатеља
следећи поче псујући старе родитеље
следећи лемајући крхку децу
следећи кињећи женицу
следећи сконча
непочет.

СЛУЧАЈ

Био је толико нормалан да нико није желео да се њиме бави. Чак ни да размишља о њему. Као да је живео у паралелном свету, мимо свих нас. Био је, дакле, паралелан. И нормалан у исто време.

Нема ту шта, помислих, зовите ми Лобачевског.

ПРИЧЕ

Никада не знам како стигну до моје свести, али, долазе упорно, разметљиве, кокетно пребацујући обнажене реченице. Размахују се придевима и глаголима, огрћу стилским фигурама и ките интерпункцијом. Шепуре се, податно, а, ипак, неумољиво и одлучно одбијају сваки покушај да буду забележене; одупиру се, неразмириво укрштајући ликове и догађаје, размењујући времена и просторе, колачећи тачке и зарезе...

Заривам оловку у неисписану хартију. Опет.

ЈА НИСАМ ЈА (ИЛИ МОРУ)

Оглодала хрид зјапи у тмини. Под њом углачан нијансирани асур, а застире је црни фланел звездама теовиран. Зврчци се оглашавају присно. Хладећи се од дневне припеке, пуцкетају стабла. Ветар наноси свежи мирис јода, боровине и рибље дробе... Све је како треба да буде, само ја нисам ја. Дошла сам до краја себе. Са места на коме стојим, постоји само данас, само сада, јуче ме је прокоцкало, сутра издало. Ја сам твој залутали део, само грешком једном од тебе отргнута. Сада ти се враћам, са сољу у очима и југом у грудима. Круг се затвара. Оштар камен гравира обнажена стопала. Трзај...

Док урањам, са мном су само мириси и звуци. Покриј ме таласом стргнутим и пусти да месец распе срму над мојим почивалиштем.

ЛУДИЛО

Наш је отац сасвим пошандрцао. Закључава се у собу па прича сам са собом.

– Волим те. Ти си моја душа – шапуће.

– Заљубио се у мушкатлу – кажем тихо малом брату док прислушкујемо испред врата.

А мали је таман стасао да му око досегне кључаоницу, па ме пита:

– А зашто држи мобилни?

Доцније је отац отишао и ретко смо га виђали. Ја сам га пар пута срео у граду са истом женом, али о томе ником нисам рекао ни речи.

– Потпуно је полудео! Одлепио је начисто! – говорила је мајка.

– Знамо, мама. Заљубио се у азалеју – рекао је мали и окренуо се према мени са неким значајним сјајем у очима – на њу смо потпуно заборавили!

ПОШТЕНО

Изгубио сам рат, али не и веру у људе.

Због тога сам отишао у биро где поштени грађани враћају оно што пронађу ту и тамо, овде и онде.

Веома пријатна и љубазна службеница ми је немоћно одмахнула главом и рекла ми: – Могла бих само да вам понудим мир. То још нико овде није потражио.

Нисам пристао.

– То није моје – одговорио сам јој – Нећу ја туђе!

КОНТРАРЕВОЛУЦИОНАРНА ПРОФЕСИЈА

Кад је букнула револуција, мој деда је међу првима отишао у шуму. И раније је ту проводио гро свога времена те се некако осећао као да је код куће.

Доцније су организовали комисију за проверу и контролу првобораца те је било откривено да је мој деда по професији био дрвосеча. То је било довољно да га прогласе за контрареволуционара, а таквима се судило по кратком поступку.

ОБРАЗ

Једном приликом срели се Добар и Зли. Зли учтиво поздрави Доброг, међутим, овај му не узврати истом мером већ му одвали шамарчину свом снагом. Добар није био претерано снажан, али је Зли, ипак чуо црквена звона у левом уху, која су заглушујуће звонила и појачавала његову збуњеност. „Зашто си ме ударио?“, повика изненађено Зли, додирујући образ који је бридео. „Зато што си зао!“, одговори Добар. Зли, тек сад потпуно збуњен, завапи „Али...“, ни не стигавши да доврши реченицу, већ је осетио длан Доброг на свом, већ руменом, образу. „Шта ти је, човече?! Што ме удараш?!“, узвикивао је Зли, сад већ потпуно црвен, што од шамарчина, што од беса. „Па рекох ти,“ сталоженим гласом одговори му Добар, „зато што си зао.“ „Али... не разумем... шта то значи? Па ништа ти нисам урадио!“, плачним гласом инсистирао је Зли. „Како...“ ПЉАС!! Уследио је нови ударац. Међутим, након првог шамара зачуо се и други, али, овог пута, у супротном смеру. Зли је стајао намргођен и убрзано дисао. Како је био прилично снажнији од Доброг, овоме су од његове шамарчине звонила оба уха, и био је прилично сигуран да то није била црква већ катедрала. Након што је повратио рад центра за равнотежу у нормалан режим, Добар се задовољно искези и рече, „Видиш да си зао!“

ХУК ВРЕМЕНА КОЈЕ НЕ ПОСТОЈИ

Пролазе дани, један за другим. Сваки исти као претходни. Садржај њихов не обећава занимљив исход догађаја, као што њихова прича не обећава срећан крај. Зато их са равнодушним погледом пуштам да прођу поред мене.

Опет ме вуче лепота нестварног. Опет утонух у сан и постадох креатор живота онаквог какав желим да буде. Опет ме заплъусну вал неизрециве среће. Не желим да се пробудим.

Роб времена. Сећајући се лепих тренутака прошлости, са презиром гледам садашњост чекајући будућност. Дан Д. Дан када ће се у секунди све променити. И чекам. Чекам пун немира и дечије радости. Више није важно да ли је добро или зло, важно је да је другачије. Велика се жеља ствара, а машта разара стварност.

- Снови су за будале - рече глас, одзвањајући ту реченицу у глави стотину пута. Али ја утонух, свесно правећи будалу од себе. - Сан је мој порок - рекох гласу, ишчекујући дан другачијег. Ишчекујући „Годоа“.

И блѣсну муња, и сунце засија. И зачу се канонада са крова света. И крв у жилама се запали. Устадох из легла маште. Устадох из сна, најлепше лажи. Пун гордости и херкуловске снаге погледах стварност у очи и она истог тренутка паде. Опружи се испред мене, дозвољавајући да је тако скрхану безосећајно прегазим. И ја схватих:

THERE IS NO TIME BUT PRESENT TIME

21 ГРАМ

Враћам се са приредбе у циганском насељу Сточни трг. Предшколска деца су нам показала шта су све научила на српском, како би могла да септембра крену у први разред. Било је лепо и дирљиво, њиховој васпитачици је баш данас рођендан, па су јој донели торту. Ми старији смо попили по чашу пива, а онда сам кренуо назад, поред бувљака. Одлучио сам да не улазим унутра, и онако нисам при парама да било шта купујем. Одједном, преко пута улаза у Отворени тржни центар угледам старију жену са вагицом. Да не би просила, смислила је легалан начин да јој се да који динар. Колебам се да ли да прођем, а онда ипак одлучујем да проверим тежину. Прелазим улицу.

– Добар дан, пошто је мерење?

– Кол’ко даш!

Стајем на отрцану кућну вагу, она показује тачно седамдесет килограма. Вадим двадесет динара и пружам старој Циганки. Она подиже поглед и изговара:

– Још динар. За душу!

– Не разумем!

– Толико је тешка душа, гледала сам један филм.

Шокиран сам, али успевам да нађем још тај један динар и пружам јој га. Узима без речи и осмеха.

ГРАЂАНИН КЕЈН

„Ко тетовира конобарице?” – помислио сам у тренутку док сам приносио криглу пива устима. Девојка у

кафићу ме љубазно послужила, уз осмех, и док је окретала леђа, приметио сам цртеж на доњем делу њених леђа, између плитких панталона и кратке мајице. Голи пупак није више инспиративан, модни гуруи смислили су тетовирање. Можда бих и заборавио на то, да кафићи у Казанцијском сокачету нису начичкани један уз други, као зрна у грозду. Тако сам морао да приметим да је и конобарица у суседном локалу тетовирана, али на мишици леве руке. Одлучио сам да не оклевама, али и да сачувам дискрецију. Устао сам с намером да посетим мокри чвор и успут разоткријем мистерију. Нисам желео да будем погрешно схваћен, па сам питао шанкера: „Ко тетовира конобарице?” Зинуо је од изненађења и промуцао: „То су им ознаке кафића, скидају се временом!” Искежен у огледалу ВЦ-а смислио сам нешто генијално: „Треба истетовирати и све сталне госте кафића!” Одврнуо сам славину да оперем руке и осетио убод у врат. „Проклета оса”, опсовао сам. Код куће је оток спао. Угледао сам росебуд!

СМРТ

Човек када одлази, остави пар празних ципела које нико неће желети да носи после њега. Помало дроњавог веша на жици. Забележену осамдесет четврту страну споро читане књиге...

Рибице које круже, гладујући данима у стакленој кугли са пластичним биљем. Човек када одлази, оставља упаљено светло у клозету, и остави своју генијалност на видно место... Да је нађу када наступи смрт. Чак остави и своје длаке на сапуну. Своје до пола досађане снове. Све своје тајне кодове поимања. Остави и бритву на ивици лавабоа, струк лаванде у окну прозора, љуске поморанџе на каљевој пећи. Човек када одлази, оставља свет, који је одавно оставио њега. Када одлази, човек остаје дужан, а остаје неисплаћен. Када одлази, не прате га више птице. Оставља и своје име када одлази... сет окастих кључева, своју гарнишлу и прибор за културно јело. Оставља неусисан тепих, недовршене укрштене речи на ноћном сточићу са жутом лампом...

У џепу искоришћену карту за градски превоз.

И човек када одлази, остави једно тело... а некад, ако је имао намеру да оде:

остави и поруку о томе.

ЦИГА И КОЊ

Када је Циги досадило да пешке сели своју чергу и табанима дере прашњаве друмове овога света, реши он да себи направи коња. Умесио га је од блата и про-

лећне кише. Гриву му је исплео од месечевих трава, а својој најлепшој кћери, одсече дугу, лепу косу, да направи реп за коња.

Очи му је направио од најлепших брилијаната, а зубе од дирки своје најбоље хармонике. У једну теглу је ухватио ветар, да од њега направи душу коња, а у другу теглу гром, да буде срце коња. Потом позва вештицу Карађилду да удахне ветар и гром у тело и срце коња, и тако га оживи. И тако и би!

Бог, који је до тада дремао, чу' шта је Цига урадио и сиђе на земљу, да за казну убије Цигу и коња. Међутим, када виде лепоту коња, поштеди им животе, али прокле Цигу да никада више коњ не буде његов.

Правио је после Цига и беле коње од снега, и сиве од пепела, браон од очију својих, да заvara Бога, али увек су му бежали и нестајали... Од тада је увек морао да их краде назад. Никада више коњ није био само његов.

Дејан Печеновић

КУБИЗАМ

Скупина се тискала око слике чувеног уметника. Гледала замишљено климајући главом, тобоже одобравајући уметникову слободу да се изрази. Озбиљни погледи упрти у универзалност геометријских структура, њихов волумен и поруку коју носе.

А он је само тупо гледао, покушавајући да схвати испретурану слику, али је од свега осећао само опор укус нове жвакаће гуме из рекламе на националној телевизији, окренуо се, кратко почешао по дупету и изашао на свеж ваздух.

ГЛУПА БАНДЕРА НА ЈОШ ГЛУПЉЕМ МЕСТУ

... туп ...

ДОЛИНА СМРТИ

Подигне камен боје песка са попречним црвенкастим широким линијама, окрене га према сунцу и угледа сребрне шаре, Јоџа је потпуно изгубила.

„Јоџа?”

Нико не одговара.

„Јоџа?” Пронашла сам камен.”

Истичу последњи минути за фотографисање. Скај настави своје луњање по шуми. Прегледа отпале шишарке, колико је семенки још у њима, бере шишарке са грана и наједном се сети, па где јој је камен.

„Немој далеко да се одвајаш да не могу да те видим. This is mountain lion territory”,* (Ово је територија пума) викне јој он са висине брда.

„Пуме, овде?” Одбија се њен глас,

„Ако има срна, значи има и пума”, викне јој.

„Али нема пума у Долини смрти”, довикује она у правцу његовог гласа.

„Ми смо високо у планинама”, чује га с висине.

Она се осврће око себе, мрак пада, камен не може да нађе, око ње потпуна тишина.

„Изгубила сам камен који хоћу да ставим на мамин гроб” – викне му.

„I am telling you come closer to me!”* (Ја ти кажем дођи ближе мени!) У гласу му се губи стрпљење.

„У реду, само прво да нађем камен!”

Скај гледа унаоколо, пролази поред чистине одакле се пружа леп видик на долину и опет не види свој камен.

„Скај!” – огласи се оштро кроз шуму.

„Ево!”

Сивило пада по тамнозеленој шуми.

И тада га угледа!!!

На чистини у подножју неколико јелки одакле су фотографисали долину. Светлео је. Зграби га у вихору и појури узбрдо мотрећи напред, лево, десно и позади. Прсти су јој се лепили један о други од лепљиве смоле шишарки. Кад угледа Јое-ов црвени прслук, одахне.

Никола Ч. Пешић

КРАТКА ПРИЧА

Размишљаам како да напишем кратку причу.
Увод, разрада, закључак ...?
Али, то би већ одужило причу.
То не би била кратка прича.
Зато одмах завршавам.

БЕСКОНАЧНОСТ

Недокучива тајна здравог разума!
Размишљаам, ако бих кренуо праволинијски, вертикално, под условом да не стајем, докле бих стигао?
Е, то докле је већ у супротности с бесконачним.
И зато овде објављујем крај.

КЕКС И ГРАДА

Града је гледао опустошени град у тренутку емитовања серије. На улици само жене – ниједног мушкарца. Неизговорено питање му је закупило мисли. „Како то да када се емитују утакмице, нема ниједне жене, а улице буду препуне мушкараца“. Осећао је да је другојачији и ово је могла бити једна од потврда за то. Града приђе прозору, узе кекс и помисли како је мало потребно у животу за срећу. Загледа се у даљину а пред милионима очију бљесну „крај епизоде“. Наставак живота у исто време сваког радног дана. Не мењајте канал.

ЖИВОТ НЕПРОЧИТАНЕ ПРИЧЕ

Речи и слова се лагано удаљавају, преплићу се у низ иза којег се крије смисао. Сложене тако у насумичном реду теку са листа на лист попут слапова и носе собом живот непрочитане приче.

ПРЕД ФАЈРОНТ

Један распрео причу о томе како му је првих дана лета најлепше; зато што је град – баш тако рече – као воће кад пусти сок! „Е, јеси песник!” кличу му, а говорник ће, сав озарен: „Ма нисам – него грешник!” Зачкиљи очима и настави: „Дивота, људи... дивота...” – широком замахом сјати чаше наред стола и пригрли их – „овако, све на окупу... Исто овако: глатке, крхке... („И садржајне!,, убацују се”)...па и оштре ако треба, да...Али све су ту!” И човек процвета: „Пази! Исплови-ле у хаљецима – оним као звона, знате (звездну чашама) – и клизе (ту зажмури)... заљуљане (угањи сасвим)... баш ко по некој води, а оно – ту, по нашем асфалту... Замислите само!”

Замишљају, шта ће.

МАЛИ ДУШАН

Зима. У соби душевни неред. Стари човек се с муком извалио на кревет, намрштио се, просуо крупне речи...

Однекуд изрони дечак, веома мали, непуних година и по, још увек несигуран на ногама. Обрашчићи тамнопути, пркосни, очи љутите. Нађе се сасвим уз деду. Дете негодује, а још не уме речи да повезује у реченицу...

„...Вичеш... тета Неку... вичеш!”

У соби одједном мртва тишина... (Грдиш Тета Неку превише... хоће дете да каже)... Заћутао деда... Девојци у срцу као после многих суза... Детиња шачица увукла се у њену.

То дете што трчи обема ногама напред, као и локомотива, хоће ли увек имати срце као чисти Божји сев муње?

КОРАЧАЊЕ КРОЗ ПРАЗАН ПРОСТОР

Хтио је непримјетан, невидљив сањарити у миру и самоћи, али се присјетио да то у ова сложена, тешка времена, никако није могуће, па је одустао.

Хтио је убити оца, али се сјетио да то не приличи интелектуалцу његовог кова, па је одустао.

Хтио је заборавити Alberta Camusa и његовог „Странца”, али се сјетио да му је њему самом то најдража књига, па је одустао.

Хтио је живјети, али се није могао сјетити нити једног разлога зашто би то учинио, па је одустао.

БЕЗЛИЧНИ ЛИК

Људи о људима иза њихових леђа често говоре ово и оно, обично више лоше него добро, више ружно него лијепо. То је стара ствар. Тако су и о њему говорили, углавном да је досадан, безвезни, безлични тип.

Њему, када је дознао изалеђне приче, никако није било јасно зашто се о њему тако говори, јер је, јасно, о себи имао сасвим другачије мишљење, дапаче слику једну угодну је имао.

И зато је одлучио суочити се сам са собом. Зашто људи иза његових леђа говоре да је безличан?

Погледао се у огледало. И видео је само једну обрву и једно ухо. Лијево, али се није видјело баш јасно.

ПЛАН

„О, добар дан, како смо данас?“, ведро је изгледао Момир Мирковић, професор на Новосадском универзитету.

После површног контакта са студентима, журно је ушао у свој кабинет. Ставио је наочаре, развио план преко стола и мрмљао себи у браду.

„7... 25... да, требало би да је то... мхм... то је минут-два, не више...“

Заролао је план, запалио га, изашао и ставио ту црвену нараву у шаку.

Срео је колегу Пантића и потапшао га по рамену.

„О, добар дан, како смо данас?“

„Фино, фино, још мало па кући.“

Момир Мирковић је обавио своје. Брзо је побегао у своју подземну просторију. Набацио је на себе сребрни огрнач, а с њим и гнев целог света.

Узео је скиптар и сео.

До поноћи, све ће бити готово.

САТ ВРЕМЕНА

Седим. Чекам. Опет чекам. Болесна сам. Како чекање уме да боли! Ноге су ми тешке. Неки људи пролазе ходником. Однекуд дува хладан дах. Подсећа на смрт, мада не заудара. Чујем нечије повике. Не знам чији су, ни коме су упућени. Разлеже се шапат. Опет неки људи које не познајем. Човек у фраку излази из лифта, прилази телефону, тихо разговара са неким. Затим се враћа на сцену. Болесна сам. Долази гомила мушкараца у свечаним оделима. Неки пуше. Смеју се. Чекају. Опет чекају, као што су и малочас чекали, пре него што сам ушла у тај ходник. Једна девојка прича на француском и одлази са својим љубавником. Не могу да дишем. Уста су ми отворена. Прихватам хладан ваздух, који се меша са смрадом цигарета и постаје топлији. Одлазе. Хладно ми је. Нисам попила лек. Пола сата од вечерњег узимања – прошло је! Хоће ли то штетити мом организму? Зашто сам болесна? Никад досаднијих сат времена! Могла сам да будем на сцени. Осећам бол у дисајним путевима. Позориште је мој сан. Титра нешто у ушима, бори се од ветра, али не успева да се ослободи бола. Опера је мој живот... Зашто сам онда у овом ходнику, у пролазу туђих живота у коме ме нико не примећује?!

НИМФА

Неопажено прође поред позоришног обезбеђења. Њена малена стопала нестајаше пустим и другим ходни-

цима за којима остављаше љубичасту прашину. Малене шаке, ослањаше се о прљаве кваке и зидове, траживши врата собе 1971.

Неколико гласних, костимираних лица, попут стампеда, протрчаше ниоткуда и срушише малу илузију. Мастило потече! Ходници већ поплаваше од широког трага, који се њима вукао.

Једна врата беху широм отворена. Човек седеше за својим сточићем. Понављаше неке тихе речи великом огледалу испред себе, оивиченом седефастим светиљкама. Она допуза до његових леђа и изви се. Љубичасти прах и неколико мастиљавих капи обухватише његово раме. Он заћута, угледавши одраз бестелесног бића крај себе. Усне Вечитог Плавог Дечака показаше нечујну радост! Његове очи светлеше ослобођеним плаветнилом! Утом, угвара нестане. Он потрча за њом...

Крај отворених врата собе броја 1971 један човек је беспомоћно стајао, обасут љубичастим прахом ходника... Негде на крају тог ходника, чистачица је брисала разливено мастило...

НЕМА ХЛЕБА

Није да Ђура није био одговоран и да је остављао ствари недовршене. Ђура је само мрзео ограничења која су други обожавали. Нагињао се над Жаном покушавајући да је пољуби. Она му је хладно узвраћала.

– Ух гребе ме твоја брада – рекла је мрштећи се.

– А па то је најновији *ћк, ћк look*. Мрзело ме да се бријем, ја то само *ћк, ћк* и готово – поново је угурао свој језик у њена уста и задигавши мајицу, палцем трљао брадавицу њене леве дојке.

– Ђуро... Ђуро гладан сам. – На вратима собе изненада се појави сувоњава, висока фигура Ђуриног деде од 95 година. Жана истог момента спусти мајицу.

– Добар дан... – промрмљала је постиђено, али деду нису занимале њене сисе него ручак.

– Ђуро, увек ми поједеш лебац! Гладан сам.

Жана је напрасно устала и пошла ка излазним вратима. Залупила их је снажно. Ђура потапша деду по рамену.

– Који хлеб деда? Савин или црни?

– Црни ако може – одврати деда па стаде да залива цвеће. У том тренутку зазвони Ђурин мобилни телефон који је свирао познати дечији хитић из осамдесетих – Узми велики ексер и радошћу наоружан, закуцај сваки свој осмех, да никад не будеш тужан.

– Ало, брате? За пет минута. Важи, брате.

Чим је завршио разговор, Ђура се изгуби из куће.

– А лебац? – упита деда гледајући празно за њим.

ИНСЕРТ

На острву је питомо време. Купачи пливају краул и срчу шкољке док велики модри кит маше репом, прави таласе и плаче. Млади песници склапају стихове о проклетству живота и љубави, истини и моди. После расклапају па наклапају, а време пролази у чаши апсента.

Сунце се попело високо. На небу чучи као ђаво у кавезу. Кроз тршчани сунцобран расипа се по песку по мокрим пешкирима дречавих боја. По дремљивом лицу младог режисера што пуши танку црну цигару и једе манго док гледа у прсату жену, богату наследницу ланца ресторана, њеног малолетног љубавника, њене три риђокосе ћерке и њиховог ћудљивог пса. У тројици препланулих рибара што знојем зализују косе и псују у ветар. У Ешли што се одједном ту створила да унесе немир. Док трчи за пругастим сунцобраном, песак јој пече очи, трепавице јој се лепе на сунцу а младе груди плешу танго. Ешли, што се не обазире на звиждуке који је задиркују. Она се смеје свима добродушно. Под паперјастим облачићима под немилосрдним ветром. „О, ох! Ово мора бити филм!” – кличе режисер на ветру. „Ово мора бити филм.” Његове речи гутају бели таласи па кад их сажваћу, сипе и звезде коштице пљују по обали и живот опет постаје занимљив.

ПОСЛЕДЊА ШАНСА НА ДУНАВУ

Са брадом од неколико дана усукан и модар испод очију седео је Фернандо у „Последњој шанси” биртији на крају града с терасом на Дунаву. Ту је под крошњом

стогодишњег ораха обичавао прекраћивати дуге и самотне ноћне сате у којима сан није налазио. У кога се Фернандо разочарао и какву је још шансу чекао, то нико није умео да каже. Ону сићу од пара што је добијао од социјалне помоћи остављао је најрађе у хаљинама бујних певачица, а нарочито једне Меланије с тебет очима. „Зелени се трава, играју се јарци, не варај ме драгане, жив не био мајци” – певала би Меланија до свитања, а њему се чинило све да има милионе, за њу би дао, те све би јој звезде с неба скинуо и косу украсио, а од њеног мужа не би стрепео. Било како било, Фернандо воду није пио већ је само вина точио и само је кроз чашу дане бројао. Све исто к’о и покојни му стриц Војкан што га рибари ономад извукоше из Дунава. Памтио је добро стрикове речи. – „Е, мој Фернандо, живот је зајебан. Ком још лађе Дунавом плове, воли да знаде куда плове, а ком лађе тону, драже му је сам да их вином потопи. Па се онда љуљају путеви као у песми и свака је жена лепа. Дај шта даш само да се точи и да се љуби.”

БЕЈЗБОЛ

Бејзбол палица је стајала поред врата за купатило. Требало је само да устанем, узмем је и снажно ударим по глави оца који је, заједно са мојом мајком, бленуо у телевизор. Мајка би, наравно, вриснула, али пре него што би дошла к себи, затегао бих јој око грла свилени гајтан који већ данима носим у џепу. А после је све ствар талента и доброг познавања америчких филмова чија су тема гнусни, никад откривени злочини.

– Јеси ли ти, шоњо, чуо шта ти отац каже? – прену ме из размишљања храпав глас.

– Донеси му чашу воде!

– Добро – рекао сам. – Ионако сам баш сад хтео да устанем.

ПАС

Украо сам комшији пса и однео га у викендицу на Авали. Комшија се неколико дана распитивао да ли је неко видео његовог „бретонца”, а онда је, видно оронуо, жут у лицу, са подочњацима, по насељу излепио плакате на којима је понудио награду од хиљаду евра за свог пса. Убрзо је повисио награду на две хиљаде, па на три хиљаде евра.

Знао сам да је то његова целокупна уштеђевина за „црне дане”. Али ни једног тренутка се нисам двоумио. Никада му нећу вратити пса.

ПЛАТА

У великој газдинској кући, за кућне послове узиман је момчић од петнаестак година. Посао, чист добитак: заради плату и учи се реду и послу. Част и породици из које је. Сутра први дан у месецу. Милоје је нови момак. Посао у кући, око стоке, косиоцима однећи ручак.

Када је Лепа, ћерка – редуша, устала да ложи ватру, Милоје је чекао. Устао зором и дошао.

– Добро јутро! Баш си поранио! – Поздрави га Лепа, тек мало старија од њега.

– Добро јутро, газдарице! Ред је, најмлађи сам. Молим те кажи и покажи, где и шта треба да се ради.

– Не брини, показаћу ти!

Посао је текао као песма. Дође време за ужину, радницима и њима. Однели, поставили на ливади, једу сви. Лепа погледа Милоја. Он завршава са јелом, на лицу осмех до неба!

– Кажи? – пита га Лепа.

– Много леп дан!... Устао јутрос... одрадио посао... стигао ручак!... Мало, па вечера и прође дан!... Још пет дана и недеља!... Четири недеље и месец!... Плата!!!

МРАВЉИ ТАВАН

Отварам до сада неотворени таван. Запахну ме прашина стара четрдесет година! Лелуја паучина у хиљаду смерова, почиње мој разговор са присутним духовима. Чујно шуме. И ћуте и говоре. Говоре само ако знају да желим и умем да их саслушам. Сетих се једног самотног, залуталог мрава. Тако и мене духови посматрају и анализирају, а ја их не могу видети. Могу само неспретно одреаговати на њихов додир, као што би то учинио мрав којег ја посматрам. Ја сам њихов мрав. Свако има свог мрава. Немојте ме дирати нити се играти са мном, само ми одговорите: колико вреди моје поподне?

„Суштина није у томе да се остваре жеље, већ да се (оне) имају”.

То је, дакле, то! Њеним остварењем добијамо формирану слику доживљеног квалитета. Након тога је више не можемо замишљати, чак ни сањати, другачију него што она јесте. Испуњење жеље значи њено ограничење на појавни облик у коме нам се приказала остварењем. Мислећи да, коначно, добијамо, ми, уствари, губимо. А опет, нико од нас неће пропустити прилику да му се жеља оствари; зашто је то тако? Зашто, у суштини, хрлимо ка том ограничењу?

Остварена жеља никада нема ону димензију и лепоту коју смо јој дали пре него нам се испунила. Најчешће још док је проживљавамо, осетимо да се отвара рупа нецеловитости у коју ћемо засигурно упасти. Одговор је, можда, у нашем ограниченом поимању стварности, оној која има очи знаног, оивиченог спознајом.

Најлепши доживљаји су, стога, управо они које не планирамо, који се десе изненада, као удар грома. Неспремни да их формулишемо као жељу, ми им се можемо препустити без ограничења, идеје о томе како То треба да изгледа; најважније је пратити ритам и ухватити га у правом тренутку. Као када двоје окрећу конопц у круг, па треба само ускочити у правој секунди и наставити прескакање. Прави ритам даје добар резултат.

БЛИСКОСТ

Дешава ми се да заволим људе тако што при погледу на њих угледам плаветнило и чистину са врха планине, а онда почне изливање лаве у боји пламтеће кандиране поморанце у коју желим да ускочим...

ДАЛЕКИ БРАТ

Жури ђед Мијаило, као и увијек. Жури он и кад ништа не ради. Нема кад ни да примијети долазећу олују. Не чује ни громове док се добро не приближе, а кад груне гдје близу – мало се тргне и каже: „Ух, јадно ли се искрвише у Ираку!”

ПАМЕТАН ГОВОР

(Из циклуса „Говорне мане”)

За живот људи најважнији су: кров над главом, храна и вода! – рече поносни Предсједник окупљеном народу, и они обрисаше сузе.

„Стварно је онако како сам рекао”, помисли Предсједник док аутолађом несметано језди назад, љуљајући се на таласима рушевина и размишљајући о томе како је још један запажен наступ имао, и како су предстојећи (ре)избори само ствар технике.

Сјутрадан све новине крупнословно јавише на првим страницама да је био тамо – Он, и да је истакао: **ЗА ЖИВОТ ЉУДИ НАЈВАЖНИЈИ СУ: КРОВ НАД ГЛАВОМ, ХРАНА И ВОДА!**

Народ стрпљиво чека у редовима за новине. Хуманитарна помоћ негдје је на путу.

ПАРЧЕ ЗЕМЉЕ

На градској линији бр. 4 стискају се сви. Ознојених тела које би на плочнику у пролазу сигурно избегао. Широке хаљине гужвају се на наборе прислоњених младића, а оне ћуте, смешкају се, лепо је бити нечија жеља. Држимо се за држаче да не би кренули у погрешном смеру. Набораних лица гледамо како промиче све.

КО НА ВЕТРУ

Не да се реч, отима се, бежи ко пред непријатељем... Ја је стиснем онако мушки као за гушу, а она опет исто. Гледам је као измаглицу па сачекам неколико тренутака да се примири па је заскочим онако на пола да не крене негде узалуд, а она куја опет се не да... а ја опет на њу па је упртих на ветар да је носи што даље.

РИЗИК

Све сазнавши о себи, немам ништа да вам кажем. Не знам ништа рећи, то је тачније. Ви то не бисте разумели. Једноставно, не бисте могли да схватите. Хоћете и ви? Не може! Остаћете обезнањени. Немојте, себе ради. Ризик је то који мало ко може поднети. Разумели смо се? Велики ризик, а два живота немате.

ОТКРИЋЕ ПРИ ПОТПУНО САМОСВЕСНОМ УХОЂЕЊУ

Дешава ли се и Вама да понекад пратите себе? Онако, тек да бисте видели да ли ишта чините и ако, како и зашто? Неописив је то шмек. Бар за мене... Можда то нико до само ја и не ради. А ја, ја уходим себе, о, па нисам ни знао да ходам цик-цак, мимо свих... Па нисам ни знао колико сам погрешну представу о себи имао. Прво – нисам људско биће. Ко ја јесам? Муња. Муња што небо цепа брже него сликар неуспело платно, ма шта да је на њему насликано. Муња, потомак ложнице ковача грома и јарко женствене олује. Космичка збиља и знак. Човек не, човек никако и никада не!

ВАНЧО

Јутарња живост: поред њега пролазе жене, пролазе мушкарци, пролазе деца. Полуголи, обучени, боси, у папучама, у сандалама, у јапанкама. Бучни и срећни, крећу опуштено ка плажи. Понеко застане. У диму зажарене скаре љубазан глас одмах на услузи. Ако се одлучите да и не узмете ништа, благи смешак. Ако узмете, следи његово срдачно захваљивање. „Благодарим, благодарим, да у здрављу поједеш тај кевап!”

Подневна жега: поред њега пролазе жене, пролазе мушкарци, пролазе деца. Полуголи, обучени, боси, у папучама, у сандалама, у јапанкама. Бучни и срећни, крећу опуштено на ручак. Понеко застане. У диму зажарене скаре љубазан глас одмах на услузи. Ако се одлучите да и не узмете ништа, благи смешак. Ако узмете, следи његово срдачно захваљивање. „Благодарим, благодарим, да у здрављу поједеш тај кевап!”

Вечерње руменило: поред њега пролазе жене, пролазе мушкарци, пролазе деца. Полуголи, обучени, боси, у папучама, у сандалама, у јапанкама. Бучни и срећни, враћају се опуштено са плаже. Понеко застане. У диму зажарене скаре љубазан глас одмах на услузи. Ако се одлучите да и не узмете ништа, благи смешак. Ако узмете, следи његово срдачно захваљивање. „Благодарим, благодарим, да у здрављу поједеш тај кевап!”

Зове се Ванчо Рангелов. Запамтите: Ванчо Рангелов из Китена. Али не због његовог имена и места одакле је, него због животне истине. И крупне поуке. Ако умете и ако хоћете да је извучете.

ПРИЧА О ЈЕДНОМ ЈАЈЕТУ

Било једном једно јаје. Поприлично мало. И полу-видљиво. Поприлично рутаво. Лево.

Господин Владимир Марковић је грешком понео и обукао прастаре купаће гаћице: лева страна сасвим попустила. Када се на плажи опусти и седне, то јаје би да скроз изађе. Али и господин Владимир Марковић упоран: стиска колена и јадно јаје никада неће цело видети све лепоте плаже „Атлиман” са тако финим, финим, као шећер у праху ситним песком.

ДИЊЧЕ

Господин Живан Драгосављевић летовао на Црном Мору. Одмарао се са породицом у једном малом месту на крајњем југу тог мора. Трећег дана боравка купи он једне бугарске новине. Да сазна да ли је у Србији образована влада. Месецима већ наши политичари никако да се сложе. Али нигде ни помена о томе. Четвртог дана купи он неколико дневних новина. Опет ништа. И петог дана исто. Шестог дана сети се он, предвече у шетњи главном улицом, препуном свакојаким пицерија, бирарија, бижутерија, баничарница, палачинкарница, прчварница, летњих башти, бистроа, и грилова, продавница свакојаким џица мица, текстила, сувенира, прехранбених магазина и венчаница, свакојаким вашарских шатри за испробавање храбрости и умешности туриста, па кладионица, видеоигрица, дискотека, кафића, те најзад и интернет кафића да у једном од њих прелиста преко интернета неке српске новине.

Прочита господин Живан Драгосављевић све што га интересује и сав срећан сутрадан у сусрету са новостеченим пријатељем из отаџбине Сретеном Црнобрадићем стаде да прича...

„Изем ти политику...”, пљуну његов новостечени пријатељ Сретен Црнобрадић и окрену се да у пиљарници, ту на тротоару, купи једно јефтино дињче.

ГРОМОВИ

Нека громови своје орлове кидају, лешеве једине, пре него ли се у леш вешањем претвори. Нека се муње умноже исплевши мрежу за оне који туђе попљуваше, тако исто по свом пљували. Све Јуде глисте постале да би их појеле кокоши, и сваки гром три јаме к'о очи избио да би се срамни гној сабио ма и до деветог круга Дантеа, док ће остале кругове сама планета да отвара, јер сав тај планетарни шљам докон и луд још увек убија!

ЗОВ НОЋИ

„Да ја тако хрчем”, помислих, „дао би да ме устреле као мравојед са огромном њушком!

Не, наместио бих њушку да њу прво устреле!”

(десет минута касније, а ноћ и даље подрхтава)

„Ма какав мравојед! Дао бих да ме устреле великокалибарском пушком, попут носорога!”

(десет минута касније, мој кревет одскакује кроз ноћ)

„Па и носорог је животиња. Да сам ја та парна локомотива, залетео бих се носом у стену!”

(још десет минута превртања по кревету)

„Дао бих да ме сруше као торањ. Као највећи нос и највећа уста на свету!”

Десет минута касније и

идем по пушку!

ПОЗДРАВ

Снажан мрав. Црни ратник.

Стоји мирно на највишем цвету, на погребној плочи човека који мрава не би згазио.

Надима груди, гледа у даљину...

Сећа се...

Иза њега поворка мрава мирно чека, између узнемирених ногу окупљених људи.

МРЉЕ

Малени жути лептир слеће на његову руку. Осећај на кожи је готово исти раздражљивом голицању муве. Ипак, рука му не полете да лептира спљеска у мрљу. Он се сети тада свих непривлачних девојака, које нису преживеле покушај зближавања – и ако се у њима крију ле-пи лептири, биле би спљескане у мрљу, пре него би се учауриле на руци.

„Не постоји друга прилика за први утисак! Не постоји друга прилика за први утисак! Не постоји друга прилика за први утисак!”, ројило му се у глави...

И он спљеска лептира у велику мрљу.

ПРЕДВЕЧЕРЈЕ 13. МАЈА

Мало пре си прошла Војвођанском улицом. Гризла усне. Гледала у асфалт. Журно. Као да те неко чека тамо, код катедрале. Ја заправо и нисам знао како се та улица зове. Питао сам једну госпођу.

Војвођанска, сине – одговорила ми је љубазно.

Захвалио сам се и занесено продужио даље.
А која вама треба?

Не треба ми ниједна, питам ето тек онако.

ОСЕЋАМ СЕ (С)КОНЦЕНТРИЧНО

Волим да обитавам у скученим клозетима. Једном сам тако седео на WC шољи, наслонио руке на лавабо, главу на руке и сатима пиљио у лимени квадратић на поду, у којем су у концентричним кружницама били избушени мали кругови.

СТАНИЈА ОСМИШЉАВА БУДУЋНОСТ

Сахранила Станија мужа Твртка па села да осмисли будућност. „Од сад ћу да пушим миришљаве цигаре, да пијем вина и ликере, да посећујем позоришта и гостионице, да идем на летовања и зимовања, да живим пуним животом...” „Намишљене пороке можеш само да сањаш!”, злобно се, на Другом свету, насмеја Твртко Тврдић, који у опоруци беше наложио да се сав новац има потрошити за подизање његове „вечне куће”. „Срећом покојни шкртица није успео удесити да му пензија стиже на загробну адресу”, уздахну сетно Станија.

„Што нисам жив да ти се крви напијем!” шкрипну зубима Твртко Тврдић и виде да му анђео прети кажи-прстом.

ПРИЧА О ДАНИЦИ

Био је месец јануар, године коју никада нећу моћи да заборавим. Напољу је било хладно, снег је већ био доста нападао. Био је већ сив, готово црн – био је прљав. Велики град је изгледао мрачно, тамно и хладно. Била је гужва. Гужва на улици, гужва међу људима, гужва у саобраћају. Највећа је била гужва у мојим туробним мислима.

Она је била са мном још увек. Могла ме је осетити. И ја њу. Била је слаба, уплашена, али ипак наизглед мирна. Била је препуштена судбини и одлукама које су углавном биле моје. Није се померала, само ме је нетремице, ћутке гледала. Као да је ишчекивала шта ће се догодити.

Била је и онда најједном, једнога јутра – више није. Најједном је отишла. Отишла је изненада, неочекивано и брзо.

Време које је пролазило након њенога одласка текло је неутешно споро. Сваки наредни дан за мене чинио се дужим и тежим. Било је то оно суморно време хладних дана и још хладнијих ноћи у којима је изгледало да се све моје жеље завршавају а наде тону у дубок сан. Пахуље су и даље падале. Чинило ми се да ће успети да готово неприметно прекрију све моје давне снове и жеље и да ће се, када се једнога јутра пробудим, једноставно само истопаи и претворити у бљузгаво сећање на некада бео и чист снег.

СУШТИНА

Може ли ми неко рећи где је суштина? Хоће ли ми неко рећи где је можемо потражити?

У неким периодима наших живота, у неким особама, у неким дешавањима, у неким стварима, или можда у нашим мислима?

Да ли је суштина у срећи, задовољству, испуњењу жеља? У проналажењу мира, склада? Је ли суштина у уклапању у животни протокол – образовање, запослење, породица...? Суштина је да се уклопимо, не да се разликујемо, или...? Да ли је суштина да живимо живот с људима који су нам драги по сваку цену, или је суштина да пронађемо компромис? Можда је суштина да успемо да научимо да будемо задовољни са оним што имамо? Или није? Или је можда баш обрнуто – суштина у успеху? Да ли је суштина у ономе што смо остварили или управо у ономе што још увек желимо да остваримо?

Треба ли свако од нас да иде различитим путевима до својих суштина?

Можда једина заједничка суштина је свакако чињеница да се човек рађа и умире сам.

У међувремену, док живимо са неким, ми повремено само поверујемо да није тако.

Све оно између што човек доживи, јесте једна врста путовања, путовања кроз живот. То путовање за свакога је другачије, то је индивидуална прича сваког појединца. Заједничко нам је свима једино то да свако од нас, макар подсвесно, жели да то путовање траје што дуже, какво год оно суштински било.

БЕЗ ПОЉУПЦА

Из дворишта у предграђу излази седмогодишњи дечак.

За њим, босоног, трчи његов млађи брат.

– Чекај, чекај да те пољубим! – виче.

– Шта ћеш ме љубити, не идем у рат?!!

– Купи ми бо... бом... бомбона...

ЖЕНА СВИРЕПА

Хладно предвечерје месеца фебруара. Дан заљубљених.

Она чека свој аутобус, лепа и зрела, достојанствена и сама. У очима јој цакли славско вино.

И он се нашао на аутобуској станици, кад је њу угледао, није више ни знао зашто.

Најпре је погледао једном, двапут, затим је све чешће и дуже погледе, пуне чежње, жеље упућивао непознатој жени. Није било одговора. Ни охрабрења, ни одбијања.

Узвртео се, кренуо да шпарта лево, десно, сметен. Није умео да јој приђе, а није му успевало да измами ни поглед, ни осмех, а камоли реч.

Она је свој аутобус чекала дуго. Он је пропустио неколико својих. Мрак је постајао гушћи, вече све хладније.

Жена се није померала са свога места. Да није било тих очију личила би на мраморни стуб. А све време

је видела муку коју је изазвала, па чак мало женски покварено уживала у њој.

Најзад је, уморен овом лудом необузданом игром утрчао у свој аутобус, можда последњи. Када су се врата затворила и аутобус кренуо, гледао је опчињен. Тада му се насмешила.

Најлепшим осмехом на свету.

ВИЗИЈЕ НАРЦИСА

Шта све у води Нарцис може да види?

Он може да види Себе, облаке и Небо, он може да види и птице, и муње, и Сунце, а кад је Ноћ, он Своју сенку види, и Месец и Звезде, и свашта му се причини...

Нарцисе, астрономе, Небески шетачу! Нарцисе, астрономе, Небески шетачу!

ЈЕДНО ПИСМО ТЕЛЕВИЗИЈИ

Драга моја Национална телевизијо, ја мислим да ваш шоу „24 сата сахрана” полако али сигурно постаје монотон. Да бисте освежили програмску шему, и обрадовали нас верне гледатеље, предлажем Вам да уведете нови шоу: „Мењам веру за вечеру”. Ту би се такмичари у пријатном амбијенту отменог ресторана, уз плодове мора и боцу доброг вина наизменично одрицали свога бога и прихватили неког другог. Хиндуизам – вуду! Шинто – хришћанство! Ислам – будизам... Ма, могућности су неограничене! Гласало би се путем СМС-а, а победник би био онај који у хуљењу заиста претера.

За екстремнију публику, у касним вечерњим сати-ма, нови би био шоу – „Мучени за веру”! Целати с капуљачама, бичеви и ланци, справе за растезање, све против непоколебљивих бранитеља вере. Нема гласања: победи онај који најдуже издржи. И онда он добије лечење, кеш, ваучер у Техноманији и путовање за двоје... у Бодрум!

Треба размислити и о додатним користима. Рецимо, продаја сличица на трафикама, као за америчко рвање. Па уместо рецимо Хулг Хоган против Андертејкера, било би на пример св. Мученик Владислав са Звезде, против Чејинбрејкера из Ниша! Па да деца играју тапке! Верујте ми, требало би и о овоме добро размислити, ако ћемо да пратимо светске трендове...

НЕСРЕЋАН СЛУЧАЈ

Био једном један човек, и тек забаве ради, тетовирао на себи бар-код. Насумице писао линије и бројеве, мислећи: каква добра шала. И, једнога дана, отишао у Махи, и тамо се на изласку огласио детектор, дотрчало обезбеђење, и шта: утврдили да то није човек, већ кесица кикирикија. Вратили га на полицу, али нико није хтео да га купи. Јадан човек, рок трајања истекао му је међу рафовима. Баш ми га је жао, тог човека...

У СЈЕЋАЊЕ

Поштовање ни пажња нипошто се не исказују количином истргнутог, брижљиво аранжираног цвијећа, нити посјеђивањем такозваног последњег пребивалишта.

Пуно љепши начин одавања почести јест чињеница да се неког присјећамо извршавајући смиона, па карактерна дјела, или рецимо - савјесним испуњењем својих дужности.

Из истих смо разлога вољели море и филмове о мафији.

Наиме, безувјетно разумијевање и прихваћање других људи не значи и подилажење њиховим кукавичлацима, и ниским страстима.

Па ипак, живот може бити знатно дуљи, и знатно мирнији, кад избором једног чудноватог свијета праведности себе лишимо оног угодног, али крајње варљивог и често посве неоправданог тапшања по раменима.

СТАРА ЗЕМЉА

Зауставио сам лагано велику Земљину куглу и ка-
жипрстом прекрио Србију. Мој деда је пратио шта ра-
дим и – наједном се озарио. Рекао ми је усхићено да је
то најлепша земља на планети, посебно у мају.

– Доћи ћу у време пролећног распуста – казао сам.

– Сигурно?

– Овога пута сигурно.

– Чекаћу те – рече деда. – Мораш видети Србију
пре него што нестане.

НЕДОУМИЦА

Причали су о зимници. Хтела је да купи на пијаци
парадајз, паприку и краставчиће пошто су били јефти-
ни. Предложио јој је да купи више: сматрао је да тако
може да се уштеди. Међутим, она је тог тренутка поче-
ла тешко да дише. Умрла му је на рукама.

Ништа није рекла у вези с његовим предлогом.

СЛОБОДЊАК

Из дворишта породичне куће побегао је Милан М.
који је пре десет година био осуђен од стране општин-
ске матичне службе на доживотан брак са ћерком висо-
ког владиног функционера због завођења са дефлораци-
јом. Милан је казну издржавао мирно, а како се веома
добро понашао, уживао је положај слободњака.

Ишло је то тако све до пре неког дана када је
утврђено да га нема.

МАГИЧНИ

Виктора Абакара Данкаву су издали супер хероји, али и туристи, који као да су одустали од холивудских хитова у DVX формату. Бетмен, очигледно, није више становао на острву. Тако се Виктор, већ сасвим изгладнео, путем једноставног ритуалчића обратио за пословни савет свом покојном деди врачу, а овај му препоручио да се *подухвати* магије. Сутрадан је Виктор крстарио плажом са торбом пуном вуду луткица, баштинећи унаоколо западноафричку традицију, кад му је пришла неотесана енглеска тинејџерка, пакосно се смешкајући. Сат касније га је грлила, показујући ка својој супарници чија је нога била до колена у гипсу. Временом се број инвалида на острву повећавао, а Викторова вуду корпорација је производила чудеса несмањеном жестином. А онда је, у смирај сезоне, Виктор продао фигурицу жени које се сетио тек када је отишла. Једној од оних којима је остао дужан љубави и истине. Чим је схватио шта је учинио, панично је позвао деду. Међутим, позвани корисник тренутно није био доступан. Читаве јесени, богати пензионери су куповали љубавне драме од човека у колицима, и не слутећи да је управо он Магични, који је јуначки страдао од мача ког се латио.

ПОСАО ЖИВОТА

Професор Станислав Јованов је допутовао на острво наоружан озбиљним надама и великим очекивањима. Дане је проводио уроњен у топло море, или на

лежаљци под сунцобраном, препуштен лаганој контемплацији о женама и таласима. На крају једне узавреле суботње вечери, скоро истиснут са улице од стране распојасаних младића и девојака, господин Јованов се сасвим неочекивано нашао на пустој плажи. Након неколико тренутака безбрижног хода, пред собом је приметио несвакидашњу вашарску направу на чијој предњој страни се налазио уочљив натпис: *Уста истине*. Заинтригиран, убацио је два новчића од по педесет центи у искежена уста од вештачког камена и сачекао да му машина за узврат објави судбину, одштампану на жељеном језику. Негде пред зору је, изванредан познавалац енглеског језика, професор Јованов, заспао, грчевито прислањајући уза себе папир на ком је писало да ће ускоро умрети. Сутрадан, по обдукцији и сажетој констатацији патолога да је дотични преминуо од страха, један млади болничар је помислио како нико није мање платио своју смрт.

ЧИТАЛАЧКИ ЧАСОВИ

Вечера. Лака. Посна.

Повечерје. Час читалачки. Групни. Старији читају млађима. За боље варење. И сан. Утопијски.

Штиво бајковито. „Како се калио челик”. Неописиви подвизи. Кошевоја, Корчагина, Зоје...

Нема наших бомбаша. Бошка Бухе, Пинкија, Николетине Бурсаћа... Нису још постали јунаци. Литерарни.

Ни Дучић није лектира. Педагошка. Протеран је из живота. И из литературе. Од аналфабета. Читали су га потајно. Класно несвесни. Остаци режима. Пропалог.

Слушаоци набијени. Атмосфера загушљива. Већина се бори. Са сном. Небудне хватају. Не знају да понове. Нису научили поуку. Исмејавање јавно.

У вечерима сненим све су нас омамљивали. Литературом соцреалистичком.

СМРТНИ ПРИЗОР

Поведоше нас колективно. Децу недораслу. На наставу очигледну. Да посматрамо мртваце. Шкрипаре. Убијене у брдима. У пећинама тавним. У сачекушама.

Поређани на ледини. Космати. Унакажени.

То им је простор изложбени. Касније ће ту изнићи Дом културе. И бисте хероја.

Нисмо се сувише примицали. Нисмо хтели. Ни могли. Од светине радознале. Међу војерима и шкрипарева Сеја. Није Антигона. Она је скојевка. Показује

занос. Революционарни. Привели су нас да се похвале ловином. Да јатаке застраше. И да нас ослободе страха. Од одметника мртвих.

Представа им није оригинална. Имали су узоре. Пре њих су праведници људе на ломачу ложили. На колац набијали. На вешала издизали. Главе им одрубљивали. Коњима растрзали. Лешевима бедеме украшава-
ли.

Вежба показна им није успела. Страх смо задобили. Од људи. Што људе убијају. Без суда. И без закона.

САН

Чим сам се пробудила, знала сам да на добро неће испасти. Не ваља, кажу, сањати мутну воду, да си у белом, или да ти испада зуб. Не слуги на добро ни када усниш да си трудна. А ја сањала да сам у дугој белој халини, а стомак ми велики. Покушавам у сну да га прикријем. Увлачим ваздух, хоћу да пупак приближим кичми. Плод се копрца у мојој утроби. Пробудила сам се сва у зноју. Од јутра чекам шта ће се лоше десити. Не излазим из куће, на телефон се не јављам. Мажем остатке паштете на бајат хлеб. Ко се чува и Бог га чува. Седим на фотељи, лежим на кревету, читам. Телевизор не гледам. Нећу да ме нека катастрофа избаци из лежишта.

Са првим сумраком завлачим се у кревет. Добро је. Одлично. Нико ме није звао. Нико није куцао на моја врата. Нико ме нисам требала. Нико није мислио на мене. Нико већ дуго не мисли на мене. Покривам се јастуком по глави са неким чудним осећајем да ме је зло некако надмудрило.

ANGI CUCARACHA

Ето, ујаче, јуче на степеништу сретнем Хармса. Седим тако, пуцкам вашке међу прстима, кад он: метно кајиш око врата као кравату а други крај у уста, клима главом и вели ми: „Добар дан!”

Шта ти мени добар дан, ко си ти мени на дан, велим, дрчно. „Да пијемо вотку” опет ће он. Одакле теби вотка, мајке ти, ја ћу дрчно. Да видиш чуда, ујаче, извади сатрљак испод капута и намигну ми онако безобразно. Добро де, велим, попијем му оно стакленце. Кад ти он удри у плач: „А мени?” вели.

Ја ти љуљнем њега ногом за врат и он се загуши оним кајишем из кога су текле масне сузе, скотрља се низа степенице, испаде му боца и оно гле: једна старица која се прави као Хармс.

Знао сам, кажем јој ја, Хармс је умро од глади у Лубјанки.

А она ништа, намигну и оде. Оде без здраво.

Ето, тако сам на степеништу, ујко, пијан и нисам срео Хармса.

НЕБО

Синоћ су птице вриштале испод стреха ломећи крила у залудном настојању да их рашире међу кровним гредама. Тако су се гушиле и остајале распете, са перјем које смо могли видети где вири испод црепа, док смо по сванућу журили да стигнемо тамо где смо били јуче.

Облаци се огледају у стакленим оквирима наших прозора слутећи зејтињаву кишу, а ми умотани у чаршафе, мумије од једне ноћи, сневамо како ширимо крила по таванима, плашећи се висине.

СМРТ

Испред хаустора лежи попут згужвана отирача мачка. Ноге јој у неприродном положају, скврчене као жени пред љубавни чин. Зуби беласају, маскама древних племена, скупљени капци на којима се иње нахватало. Танана узица канапа стоји чврсто притегнута око врата, везана не у чвор него у машину.

Гутам хладан ваздух окрећући главу на страну, убрзавајући корак попут многих пролазника. Још трен је животињско тело у мом уму и потом крај.

Биће да су се деца опет играла.

ШВЕДСКИ СТО УВРЕДА

Волео бих да је наш растанак био налик оним филмским са пуно емоција,

али након што ми је дотична рекла да сам обичан алкос, акреп, бараба, баксуз, битанга, болид, блента, бандит, блудник, бедник, вуцибатина, воајер, гадов, гњида, гилиптер, гњавеж, глупан, грубијан, давеж, дан-губа, дрипац, дијабола, дебил, дивљак, дилеја, дембелан, деген, дркација, ђубре, душман, жвалоња, злотвор, звекан, зликовац, идиот, имбецил, јебиветар, куртон, кретен, кулов, копиле, крелац, клипан, кицош, керина, лудак, лупеж, мамлаз, манијак, муфљуз, млакоња, морон... узвратио сам да ме не интересује шта мисли једна обична алапача, аждаја, бабарога, бештија, бестидница, вештичара, вртирепка, глупача, дроља, дрндара, зјака, жвалуша, курва, кучка, опајдара, караконцула, каћиперка, калаштура, лујка, луцпрда, луфтика, лудача, лопата, фуфа, роспија, торокуша, редаљка... „радио Милева”, рададајка, сојка, спонзоруша, сељанчура, профукњача, штајгерка и шизика.

ШТА СИ РЕК'О, ТАТА?!

Отац и син су једнога јутра ишли кад су на ову сцену наишли: С руке једној тети је летела ташна, а за њом и кајиши и од хаљине машна, у трку је правила око себе ветар, излетоше колена и бедра, кроз блузу на трен испадоме недра. Отац је само застао на кратко, мало се облизнуо к'о дечак на слатко, јер крајичку ока не про-

маче чипка, па изговори те речи док се чудно бечи, довољно гласно: „Ау, која пичка!” Ох, шта си то рекао, реци ми тата, реко је син што никако не схвата, зашто је отац одједном црвена лица. Ма ништа сине, ниси добро чуо, овај, ја сам... рекао сам птица! Тата, је л’ птица гладна, шта она једе? Једног црвића, три дебеле глисте и шаку иле, црне шумске креде. Тата, где је њена мама, да ли је већ дуго у гнезду сама? Не, сине, птица има батуту и секу они ће да пију птичијег млека. Тата, јер знаш да има у нашем крају једна птица... Ма, хајд у материну, досадни сине, малопре рекао сам ПИЧКА!

Татјана Стефановић

СТИХОКРАДИЦЕ

У соби, над празним папиром, гласно зајеца муж стихокрадица:

– Кога да крадем, кад су сви добро давно покрадени?

– Сјајне ли идеје у седамнаест слогова – прошапутала иза његових леђа жена стихокрадица, па се сва озарена закључа у шпајз, да међу венцима паприка и белог лука, наниже свој први хаику венац.

ОГЛЕДАЛО

Седела је пред својим огледалом. Пожелела је, више од свега, да још једном стави белило на своје дубоко изборано лице. Иако је знала да пар покрета неће моћи да сакрије све оне дуге године патње и мучења у логору, у који је још као девојчица одведена, ипак је смогла снаге да се насмеши свом лику. Из старе сребрне кутије за накит коју јој је отац донео с пропутовања по Истоку, извадила је бисерну огрлицу. Ставила је на врат, као на починак, и ту је огрлица заспала вечним сном. Дрх-тавим рукама, и од старости, савијеним прстима прислонила је кармин боје крви на своје суве и опуштене усне. Боја као да се разливала по непрегледним пустињским просторствима. Косу је распустила јер је желела да осети необуздане године младости које су је заобиле а које никада није могла да врати. Коса бела попут првог снега лелујала је на топлом поветарцу који је улазио кроз полуотворени прозор њене собе. За крај, из једне посебне сатенске марамице, која је носила иницијале С.К. извадила је прстен од белог злата који је једног кишног пролетњег дана заветовао на бесмртну љубав. Руку је спустила на груди тако да је и прстен њене верности угледао свој одсјај у огледалу. Погледала се последњи пут. Капци на прозору се намах спустили, баш као и њени. Седела је пред ликом који више није био њен. Стари зидни сат откуцао је дванаест часова, али њено срце више није куцало. Растопило се као онај кармин или прстен од белог злата... тога дана, градом се проломила вест, у 80. години умрла је позната сликарка Сара Коен.

У СЛАВУ ЖЕТВЕ

Однекуд, из даљине, чуло се завијање вукова док су јутарњи зраци сунца стидљиво издуживали сенке на прозору моје собе. Затим окрепљени горком кафом, сви укућани, кренули смо на њиву да покошене снопове у крстине саденемо и потом у славу сетве умесимо хлеб. Са венцем од класја у цркву се улазило да и догодине сред житнице се призову косидбари. Онда би вршалице ушетале сокаком. У свакој авлији треперило би од сме-ха и весеља. Уз фруштук брицом би се секла сланина и јело овчије кисело млеко у глиненим ћуповима. А кад би око поднева дрешеви стали, сркало се и по пет акова вина, док су из гаравог котла мирисале разне лалинске шпеције. Тек у предвечерје се тресли јелеци девојака и звецкале мамузе момака. Љубав би се водила уз месечину и гугутање грлица. Све тако до цик зоре да на асфалту исцвевале: ноћне фрајле, беле Кате, зумбули и густе багремари што мирисали чак до Пеште.

Суботица, 7. јули 2001.

ЉУБАВ И НАВИКА

Израсла сам у кући са прозором и терасом који гледају на центар света. Поглед – дивота: људи, људи и људи.

Удала сам се за лепог човека у лепом месту. И лепа кућа, али тераса и прозор су окренути према дворишту. Од жеље за људима, поломила сам врата трескајући их. Поглед је отказао и на осмехе да одговара. Вољени је откинуо кров очеве куће и отворио је небо за мене. Све за љубав.

Три године како градимо. Ипак добро је. Овде доле, лети је хладно, темељи од камена, зими је топло, соба малена, таваница ниска, а нас већ троје. Један, двоје, троје и толико. Док сам се трудила заборавити да бројим, одвикла сам се од људи.

За који дан сешћу коначно на терасу, а на прозору засијаће стакло уместо летве и кесе. Али сад се плашим да не изневерим људе по други пут. Да ли ћу их волети подједнако јако као што сам их волела пре него што сам их оставила на задњем улазу мог малог света?

ОГРЛИЦА ОД ЋИЛИБАРА

Девојчице су скупљале лишће у вреће. Повремено би застале да чују разговор монахиња.

– Прозиран и чист овај октобар, као ћилибар. Стари Египћани су веровали да су лоптице ћилибара сузе Богова.

– Богови можда плачу, али не тако често као ми. Кад би се у један ток слиле људске сузе, потопиле би планету.

– Нисам ти никад рекла, у јастуку чувам огрлицу.

– ?!

– У њој су сузе моје ћерке... Николај је тако изражавао љубав. Скупио је Наташине сузе радоснице „у њима је смех најблиставији, сачуваћу га заувек, у растопљеном ћилибару”. Ето, то је рекао и позвао ме да заједно правимо украсе на огрлици. Е...е...х. То још имам само... Растави ме од Таше и Коље Нато-демон. Бомба је пала на кола... ја сам била у кући...

Освануо је Велики Петак, без Јефимије. Њен тихи одлазак Јулијана није приметила све до зоре. Суочена са новим шоком дрхтавим рукама заменила је јастуке, а онда утонула у плиму несвести.

САМ САМ КРИВ

Враћајући се из вароши, сусрећем комшију, но уместо уобичајеног поздрава *Добар дан, како си*, он пола у браду пола у ваздух гунђа: *Сам сам крив, сам сам крив...* Жега притисла, као у рерни. Зачуђен упитах: – *Шта је, бре, Максе, каква кривица у таквог добричине?!*

Какав добричина, прави сам глупак! Мало пре ми стиже зет, уместо да га упитам: Може ли једна ракијица, он би рекао може и мирна Бачка, али мени се оте: Шта би попио? Зет узврати: може један хладан шприцер, а ја ни вина ни киселе! – и похита ка продавници, далекој два километра, док су грашке зноја, као из водоскока, поскакивале са њега.

ПОШТО ДРУМ

Брат, ја и стричеви смо на ивици села, у сокаку пола километра од сеоске царе. Пола километра није много, али блато досади – блатњава кишна јесен, метиљава зима и килаво пролеће отегну се пола године! *Хоћемо друм, шта кошта нека кошта!*

Дође комисија, са председником месне заједнице на челу. *То ће ве кошта милион и по, не мож мање!* Мом брату, новопеченом грађевинском техничару, сума се учини превеликом, маши се за блокчић и оловку, но шеф месне заједнице га пресече: – *Ако мислиш на оловку и блок, нема пута! – Не, не, какво рачунање, таман посла! –* брзо се опасуљи брат – *ево Вам блокчић на поклон...*

Добисмо друм, уђосмо у цивилизацију.

ПРОПУШТЕНЕ ПРИЛИКЕ

Да ли могу да се врате пропуштене прилике? Где оне уопште завршавају? Да ли се додељују неком другом или се бацају на ђубриште? Ако и одлазе на буњиште карме, да ли је то заједничка депонија или свако има свој контејнер за пропуштене прилике?

Некад се пропуштене прилике врате. Нису исте као што су некад биле, али су ипак прилике. Рециклиране су, али не мање вредне. Неке пропуштене прилике су непроцењиве. Ако се вратимо у своју прошлост, можемо да их препознамо. Бол је путоказ до отпада пропуштених прилика. Прогутаћемо понос, засукати рукаве и ископаћемо их. Онда ће нам оне засијати новим сјајем. Видећемо њихову праву вредност и радовати се што смо их отргли од пропасти.

Али понекад можемо само да јецамо и држимо их у наручју, хладне као мртворођенче.

ДОБРО ЈУТРО

Живео сам са женом која је бледела. Тањила се свакодневно. На крају је постала обрис, сенка људског бића. Покретни део намештаја који говори. А онда је почела да добија облик и боју. Једнога јутра ме је пробудила пољупцем.

Рекла је „Добро јутро!”

ПРОШЛЕ НОЋИ

Прошле ноћи у моју собу је улетео месец. Био је мали као светлеће јаје и летео је по соби. Покушавала сам да избегнем да ми се уплете у косу, али ме је ипак додирнуо по руци. Почела је да отиче, стари и дебља све док није постала рука неке друге особе. Изјурила сам напоље и села у аутомобил. Возила сам преко свих граница брзине. Полицајац ме је ипак сустигао на крају и упитао: „Чему толика журба госпођице? Зар мислите да може тако у нашем граду?” Ја сам гледала испред себе и тихо му одговорила: „Месец је синоћ био у мојој соби” Полицајац је застао, скинуо шапку и прошапутао: „Значи, хтела си само да побегнеш од себе, зар не?”

Ја сам само климнула главом.

АНЂЕО

Лутајући улицама, наишла је на старог вербита.
Лице мудрости исписано невидљивом тинтом.

Није тако требало бити. Не, тај сусрет. Додир је
био неизбјежан.

Ријечи су саме потекле.

Ти ме разумијеш, зар не? Она лептир врата била
су само варка.

У ходнику, кад сам била наслоњена на прозорски
оквир, осјетила сам њихов мирис.

Нитко није застао. Ионако није важно. Попут му-
ља из мочваре... препознала сам их по блатним трагови-
ма.

Касније, кад су валови мучнине прошли, а оловне
ноге направиле корак... ка сунцокрету.

Та насмијешена глава, била је твоја?

Вербит милостиво рашири руке.

Летим.

СКЛОНИШТЕ

Испрва нисам ништа примјетила. Моја улица ди-
сала је те ноћи мирно.

Но, цјелодневна сеоба људи ме мало забринула.
Као да имају договор.

Умирујући звуци харфе испунили су сва моја чу-
ла.

Кроз мутно стакло угледала сам Телетабисе.

Сањам. Сигурно сањам.

Есмeралда својим заводљивим плесом уноси мир
међу дивовске биљке.

Не сањам. Никако. Сусједи се придружују Есме-
ралди.

Они малобројни, који су остали.

И зачујем Ларину пјесму. Добро је.

Мирна и спокојна спуштам се у Склониште.

РОНИЛАЦ

На последњем летовању, мали Арон је открио да може да се појави у другачијем свету ако зарони довољно дубоко. Први пут, изронио је у плићаку света у којем није било клинаца из школе који су га редовно ударили по глави. Заронио је још дубље и обрео се у свету у којем није било његове бабе. У последње време је ионако је чудно мирисала и није се сећала ко јој је унук. Отац и мајка су му махали са плаже. Кад буду сазнали да нема бабе, прво ће плакати, а онда ће се посвађати и отац ће сигурно ошамарити мајку. Још једном је нестао испод површине. Када је изронио, поред мајке и оца затекао је другог дечака. Мајка га је грлила, отац му објашњавао да не сме да иде тако далеко.

Док је опет зарањао, питао се шта ли ће угледати ако се спусти најдубље што може. Како је изронио, напољу је била ноћ и плажа је била пуста. Изнад њега, као верни пас привезан за небо, чекао га је месец.

ЧЕТИРИ ПОГЛЕДА НА ЦЕЗ

Бубањ

Побогу, склони то светло са мене. Да, ја сам звао. Доле, код реке, неко је убијен. Злочин из страсти, рекао бих, видео сам сузе, севнуо је нож. Неко је побегао. Лу-ди кораци одјекнули су кроз ноћ.

Труба

Нисам хтео, нисам мислио, нисам био при себи. Нисам веровао, нисам заслужио, нисам мрзео, превише сам волео. Шта радим? Улице су преуске за моје задихане груди, калдрма претврда за моја крвава стопала. Крваве руке, свуда око мене. Побећи ћу, ако успем, од самог себе.

Клавир

Познавао сам је. Била је нежна, кожа јој је мирисала на сандаловину. Само једном сам био с њом, али никада нећу заборавити. Волео бих да се осветим, да га пронађем и шапнем му због чега ће да умре. Али глава ми је тако тешка. Моје уморно срце као да је стало.

Бас

Још један леш, још једна уништена ноћ. Још једна флаша и гомила папирологије. Имала је лепо лице, Још једна фотографија на табли. Ујутро ће ме ваљда пробудити командир. Боже, само да буде довољно вискија.

НЕКО МИ ЈЕ УКРАО ВРЕМЕ

Рођендан ми је био као и да није. Пољупци, поздрав, лепе жеље и поклони, као да нису мени били упућени. Механички сам одговарала на поруке и поздраве, али поклонима, први пут после дужег времена, одистински сам се радовала.

„Време брзо лети”, закључила сам. У једном тренутку дубоке своје замишљености сам посумњала да ми неко краде време. Као да се време може украсти...

Дуго сам размишљала о времену и сопственим осећањима док сам мирно седела на фризерској столици моје сестре. Сестра је скраћивала прамен по прамен моје косе док су минути, сати, дани, месеци, године већ били одсечени из мог живота...

ШЕСТ КАПЛАРА

Новембарско вече поздравља моју прљаву косу. Још мало па зима, малокрвно цвокоћем на станици. Још мало па мој рођендан. Можеш мислити, славим што сам се увалила у депресију.

Точкови аутобуса застају па опет крећу. Наслањам главу на прозор. Понашај се као да си срећна, али не претеруј да не би деловала хај. Замажи бол црним хумором. Живот иде даље, какав год да је.

Зашто? Зато. Хоћеш егзотичне приче из моје прошлости? Не примам се на те форе. Знам, треба по клишеу. Психотерапија плус фармакотерапија. Терапијски савез. Е, нема! Појела маца.

Имаћу двадесет четири свећице на торти, и хм... Почела сам да пијем то срање од лекова. Изгураћу док не крену да делују. Можда ће успети.

Сви сад очекују неке хиперамбициозне циљеве. Како да не. Корак по корак, трзај по трзај. Хоћу да има дугу црвену косу. И хоћу да видим пролеће у Шест каплара. Кад коса довољно порасте и кад дрвеће олиста, идемо даље.

КОРАК ДО СНА

Ти и ја. Ти си девојка из другог света, девојка из дру-гог све-та! Никад не одвалиш волан до краја и закуцаш се у зид; мрцвариш себе тако да останеш у животу и способна да ходаш, говориш, радиш. Ја? Ја желим да будем са тобом. Смешно како гинеколози никад не

претпоставе. Користите ли кондоме? Не. Неки други вид контрацепције? Не. Спавам са женама.

Млада си, кажем себи. Неко можда пожели да за-бије зубе у моје године. Још мало па сам равнодушна и у гарду, још мало, али још увек нисам таква. Можда то неког пали. Можда и тебе. А?

Корак до сна и твоја соба.

Сат пишти у шест. Мрзим јутра кад сам у машини од раних сати. Трчи, трчи, нови радни дан, у пошту од осам па даље, нећеш стићи ако се вучеш као жвака!

Зовеш ме касније. Шта више хоћеш после свега! Који су ти то фазони?

Чекај, чекај. Опет би ме видела?

Ти и ја. Корак до...

НИКАД ДОСТА

Седим и безвезе вртим канале. Размишљај о теби,
поново.

Са екрана намигује Ива Штрљић, рекламира Дурум – мото „Никад Доста”.

Али мени је стварно свега доста.

Тебе који правиш Лолиту од своје ћерке.

Тебе који правиш ожиљке на рукама свога сина.

Тебе који ми требаш, страшно ми требаш, али те
не желим у свом животу.

Топла београдска ноћ улази кроз прозор на коме
седим. Палим цигарету и из себе издишем дим.

Из себе издишем угљен-моноксид и катран.

Из себе полако издишем тебе.

Оче.

ЕНИН САН – сањано 26. на 27. март 2005.

Ена је сањала да су она и њена сестра трудне, и то
у исто време. Требало је да се обе породе у исто време,
али пошто би порођај био подоста компликован, лекар
им је рекао да уђу у један апарат који подсећа на ми-
кроталасну да би се брже и лакше породиле. И тако је
ушла Енина сестра и родила дете, а њен дечко је хтео да
уђе и да види свога наследника и нон-стоп је питао док-
тора зашто му је жена у микроталасној. „Не, не, не”, ви-
као је доктор, „то није микроталасна!” и није га пустио
да уђе.

Онда је на ред дошла и Ена и породила се у микроталасној, а њена беба је изгледала као тост хлеб. Леп тост хлеб који је био у тостеру баш онолико колико је и требало. Ена је, дакле, држала тост у рукама и мртва хладна закључила да ће то бити нормална беба док дође кући.

Онда се сетила да код куће има бели креветац, а онда се запањила што је бео, јер јој се не слаже уз собу! /Енина соба је била љубичаста/

При повратку Ена размишља како ће јој баш добро доћи она забрана изласка малолетницама зато што до њеног осамнаестог рођендана има још осам месеци, па ће онда опет моћи да излази када јој беба буде мало порасла. Опуштено. Онда се Ена пробудила.

Реци – какав осећај за фидлинг!

ЋИЛИБАР

Плажа северна, море прохладно и у овом летњем периоду. Купају се само одважни. А пре 30 – 100 милиона година овде је била суптропска клима, са палмама, крокодилима, диносаурусима. Лежим на плажи, гледам у ћилибар у коме је окамењен један инсект из тог периода. Није се ништа променио, као да је било јуче. Дакле, вечност му је судбина, а ја помислих шта му је била већа патња – да ли бол при хватању и покушају да се извуче из смоле или напуштање тог раја на земљи пре тих тридесетак милиона година.

Што се овог другог тиче, нама ће бити куд и камо, лакше.

ОСУЂЕНИК

Видеоснимак једног осуђеника на смрт. Телевизија га приказује док након изречене пресуде покушава да постави наочаре на очи, али му је у два-три наврата засметала марама коју је имао на глави. Боже, шта ли је у том тренутку помислио, помислих? Је л' му било битно како је изгледао и како да намести те наочаре. Шта је мислио о марами, је л' му пуно засметала...

Људска глупост, релативност, и шта све не још ми је, поводом тога, пало на памет...

УСТРАЈМО КАО ЉУДИ!

Када вас имају и памет вам соле, Ступ друштва попушта и земља одроњава а свјетска проституција и домаћа гамад са освојеног поља на пољу човјека и људи своје успоставља. Почетак је Трећег миленија. И Свјетло освјетљава...

У демократији тек новопечени тајкуни себи у корист озаконили су пљачку, а правосуђе и државно одвјетништво, подлости умишљених величина, отворило је врата за мито и корупцију. И тај нови времена вал шаље к Врагу и морал и достојанство и традицију да би изнад земље у магли лудила цвало профитерство...

За ту новину нашег времена кажу да је шака јада. Упаљени фитиљ... Но, ипак постоји Нада - ако човјек као Човјек на пиједестал Човјека стане, тада ће и ријека човјечанства уз помоћ Бога кроз Трећи милениј потећи и даље.

За то, устрајемо као људи!

УЗВОДНО РИЈЕКОМ ДОБРОМ

У смјеру врата ногометног игралишта благи по-вјетарац гура новине *Times*. Иза новина траг оловних слова а нијеме ријечи с траве дижу се у небо. Све некако пуккета, измиче и вапи, а у празнини безнађа инађење времена притишће Човјека.

Застао сам у средини обиљеженог центра игралишта и проматрам игру вјетра и новина. А јесен неумољива својим шкарама откида плодове, плодови у ријеку

падају, а ријека одмиче и вуче и мене. Кренуо сам, али узводно ријеком Добром.

Проматрам боју дрвећа, камени мост, а мост к'о из бајке, на неком раскрижју добра и зла води на ону другу љепшу обалу. А на њој се разиграли анђели. Сваком добронамјернику они укажу на оно од Бога даровано а у њему заспало и пруже и мени своју чаробну формулу. А она, сву ту љепоту претвори у полетну енергију.

И гле, из сна буди се воља затрпана бригама а извори узбуђења отварају се. И ријека Добра односи ме тамо гдје нитко никоме не каже Лаку ноћ, већ Добро јутро, захвалан што се нашао ту на стази живота која води до самога Бога.

ЛОВАЦ НА САВРШЕНУ ЈЕДНОСТАВНОСТ

Маштао је о савршенству, а на сваком кораку се сусретао са савршеном једноставношћу.

Наставио је да машта о савршенству, а онда је уочио један, једноставан, савршен, непоновљив тренутак.

Постао је ловац на савршену једноставност.

С ОНЕ СТРАНЕ ОГЛЕДАЛА

Велики, бабурасти нос господина Младена изазивао је чуђење, било у ком друштву да се задеси. Крајња супротност Младеновом носу беху његове очи, с тужним а умилним погледом, које су жене *просто обарале с ногу*; и поред оне необилазне гомиле мяса од носа.

Жене су јавно говориле да Младен има дивне, племените очи којима је тешко одолети.

– Излудећу због тог носоње! – беснео је Љубомир, локални мачо мушкарац.

На томе се није зауставио. Почео је, попут неке жене, да оговора Младена, а кад му то не би довољно, настави да измишља гнусне лажи о Младену.

Љубомир се својих лажи није оканио све до оног дана кад је у огледалу видео свој лик.

Лако је претпоставити колико је господина Љубомира запањило његов сопствени нос, с оне стране огледала. Ради истине, морамо рећи, Љубомир можда није чуо за Платона, али је докучио његову мудрост, а која гласи: *Природа је одсјај величине Творчеве*.

ЗАБОРАВИТИ

Заборавити...

Као да учим да ходам по жици. Попут оних руских циркуса.

Или то беху Мађари?

Попнем се на стуб, станем на сајлу, млатарам рукама, увијам се у покушају да одржим равнотежу... ништа ми не вреди јер на крају паднем.

Онда плачем, мислим умрећу од бола. Желим да умрем јер је он неиздржив. Урлам. А када схватим да и даље живим, пењем се поново. На жицу стајем још несигурније, цвилим, љуљам се, резултат је опет поражавајући.

Но, после неког времена бол отупи. Или отупим ја па се на њега навикнем. Сада се пењем све чешће, све сигурније. Знам, пашћу, али преживећу. Досад јесам. Опрезно успевам да направим понеки корак – један, два, пет, није много, други крај је и даље предалеко. Али ближим му се.

Са сваким новим падом и сваким новим устајањем мој ход је сигурнији, дужи. И једнога дана – за годину, две, пет... доћи ћу до циља. Заборавити.

ДРВО ЖИВОТА

Девојка је погинула. Ударена је на пешачком прелазу. Истина, оном без семафора. Дрво живота које је носила, заклонило јој је својим листовима поглед на улицу, па није приметила камион.

У једном новобеоградском блоку узалуд су чекали.

Дрво. Не девојку.

КАКО СМО НЕСТАЛИ

Људи су одувек проклињали зиму и она је ове године одлучила да не дође. Када се јесен уморила, боје су избледеле, а људи су бауљали кроз воњ трулежи, гњило лишће, црвљиве плодове и клели судбину. Не себе.

ПЕСНИК

Рекао је, ТЕШКО ЈЕ. Ми смо га слушали док је читао. Плакали смо, смешили се и за тренутак смо поново и снажно осетили да нам је драго што смо живи.

ПОД ИСТОМ КИШОМ И ИСТИМ ВЕТРОМ

„Душе одлазе горе. Испаравају. Неке тамо налазе заслужени одмор док се друге кишом спусте на нас. Улазе нам у очи, уста, уши, лепе се за наш дух и поново се надају спасењу“. Ово је део доказаног и масама објављеног истраживања једног научника. Незадовољан утицајем истраживања на људе који су и даље ратовали, он је прешао у наш, паралелни свет. Код нас карактер једне јединке зависи од генетике и на неки начин је другачији него код њега. Без обзира што је овде стигао путем мог сна, ја сам успео да га чујем и да га не заборавим. Завршетком сна напустио је и ово место. Од тада причам са људима тражећи у њима творца и дивећи се његовим рукама чија сам и ја креација. Верујем и волим живот пре и после мене. У том смислу сам растерећен да волим, јер душе су нам одавно венчане и без нашег знања и без нашег пристанка.

ХОМОТЕРИС

Од постанка човјека, његова највећа истина је лаж. Још у своме празаметку она га је испунила бруталном посебношћу. Дала му је неограничену моћ и изазове у свирепој похлепи.

Прошло је толико хиљада година да је лаж окупи-рала све лавиринте прогреса.

Из прашине давнина, култ за култом искривљује сваки разум. Посртања су прекривена епским одорама. Лутања увиру у лутања.

Изумиру све вриједности а еко-системи једва би-тишу библијским обалама. Мајмуни се крију од људи, птице престају да лете, цвијеће изгубило мирисе... из ливада најурене пчеле. Ријеке теку наопачке, воће рађа усред зиме, а за куће не треба камење. Писма нико не пише, књиге читају депоније, сви су писмени а потпи-сују се прстом. Мајке нису потребне, дјеца су паметна без одрастања, тастери су најбољи пријатељи док се не-бом шепуре скаламерије за одабране...

Планета земља је озбиљно загађена човјеком.

МРАВИ

Разрезала је јучерашњи крух већ прилично увјерена у властиту снагу кад је буде походио следећи пут. А од тамо, из тог хљеба, изјурише мрави. Мали жути, стану излазити из ситних пора тијеста као из града погођеног потресом. Потражише сирочићи, Божја створења, спас прије но што их згроми сила човјечја. А имали су срећу ти мравићи, јер усуд им је одредио њу, цуру која не би згазила никога. Можда само оног што је пребирао по клавиру, али не као мрава него као љигавог кукца што би запуккетао под њезином ногом па би послјије морала дуго и с гађењем брисати ципелу.

Од слике што је оживјела пред њом неумољиво, од сјећања, а и од ужурбане мравље стрке, некадашњу дјевојчицу обузме гађење. Да је имала што у желуцу, можда би се и у њему све узбуркало, овако је само изишла из кухиње. Препусти жутима нека раде што хоће јер стварно је била добра душа која може и прескочити доручак. Чини то готово свако јутро, зашто не би и данас. Нека је запамте мрави као добротинитељицу, а не да и они гуде заједно с осталима.

– Е, драга моја! Не можеш тако, увијек мимо свих!

ЛОПТА У ОРМАРУ

У Буковичкој школи истиче се један дечак. Не-примерно, неумесно, понекад безобразно, подстичући остале да то исто чине. Шта све нису радили да га учине примерним. Или бар врло добрим! Да из њега извуку оно што је најбоље.

Да не буде невоспитан, карикатура самога себе.
Сећајући се добро да су и сами били деца!

Прекоре је лако подносио јер је осећао да би га радије хвалили. Казне нису вределе. Стизале су касно – тек пошто је лоше поступио. Све док једног дана није ушао у зборницу, без куцања и поздрава, и затражио лопту. Прст је уперио ка жутом ормару. Знао је да су у њему лопте.

Зар ти опет? – повикаше.

Наставник географије устаде, отвори орман и рече: „Видиш да нису ту! Ја бих теби дао лопту, али ње нема!“ Онда сви заћуташе.

Дечак је рекао извините, помисливши да неће више тако. Никада! Изашао је осећајући тежину искреног прекора у ушима као горчину доброг лека у устима. После је било захвално и лако радити са њим. Допуштајући му да по неки пут и погреши!

ПРИЧА ИЗ САХАРЕ

Налазим се у пустињи, у неком петом свету, не знам ни сам где, али знам да сам у Сахари. Сам сам у гомили људи. Бедуини, Бербери, Нوماди, Таурези... Фантастично сурова површина која мами. Облачим бедуинску ношњу. Бирам пустињску лађу. Пењем се, клецнем, јauкнем, чврсто се држим, вучем камилу. Разговарам са њом. Тражим да пожуре.

Караван се креће на заласку сунца. Јахање постаје опуштеније. Палим цигарету. Размишљам: „Звездани умови нових мудраца биће путокази нових истина, док ће многи, заслепљени њиховом јачином бити неспособни да пронађу пут до њих самих”.

Покушавам да уживам у заласку сунца. Њега нема. Пешчана олуја. Поред мене протрчаће све оне непрежаљене љубави и поједени снови. Нежност се распрши по ваздуху, срећа паде по мени. Камила се заустави. Корачам динама. Осећам задовољство, искрено задовољство. Тишина и песак, ситан као звездана прашина, смирују сваки делић мога бића.

Спокојство, блаженство, мир...

Наступа пустињска ноћ.

АУТОРИ

Аврамов Марко (1984, Сента), студент ветерине; пише кратке приче, романе, песме; живи у Бечеју.

Адамовић Јулијана (Бачка), дипломирани дефектолог; пише кратке приче; сарађује са књижевним часописима и блоговима; збирка прича „Како су нас украли Циганима”; живи у Вуковару.

Антић Ана (1977, Краљево), магистар медицинских наука; пише кратке приче; живи у Краљеву.

Арамбашић Милица (1985, Београд), студент; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Аћимовић Ђорђе (1981, Београд), студент, заступљен у зборницима прича и песама и књижевним сајтовима; живи у Београду.

Бауер Крешимир Сокол (1951, Апатин), дипломирао уметност и социологију; пише кратке приче и конкретну поезију; сарађује с бројним часописима и листовима; живи у Доњој Стубици и Загребу.

Башановић Жељка (1973, Београд), дипломирани грађевински инжењер; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Беговић Рајна Беговић Рајна (1939, Скопље), лекар; објављене књиге: хаику дневник „Црвено небо” (2001) и роман за децу „Бела ждребица и Кицино магаре” (2002); добитник је бројних иностраних и домаћих признања за хаику, ваке и сенрју; заступљена је у светској и домаћој антологији хаику поезије; сарађује с домаћим и иностраним часописима; живи у Београду.

Бибин Милорад (1951, Меленци), машински техничар; пише приче, песме и афоризме; сарађује са часописима;

објавио је четири књиге афоризама и две књиге поезије за децу; живи у Зрењанину.

Бјелица Божидар – Јапан (1960, Невесиње), пише приче, песме и романе; сарађује с књижевним часописима и листовима; заступљен у антологијама и зборницима; објављене књиге: „Огољене емоцијама” (песме, 1995), „Рат овај нема крај” (песме, 1997), „Мале исповести” (приче, 2000), „Ватре смо љубили” (песме, 2004), „Рат и немир” (роман, 2005); живи у Београду.

Блажић Марија (1990, Нови Сад), матурант; пише приче и романе; живи у Бечеју.

Братић Тамара пише кратке приче.

Буква Боривој (1948, Карловац), пише поезију и прозу; сарађује с многим часописима; награђиван; објављене књиге поезије: „Пета ријека” (1996), „У пролазу” (1996), „Додир усана” (1998), „Мјесечев јахач” (1999), „Лептиров пољубац” (2000), „Па који је мислио да сам зец” (2001), „Скок рибице” (2002); збирка прича „Свјетилке и живот” (1994); живи у Ријеци.

Варагић Драган (1976, Бијело Поље), дипломирани инжењер електронике; пише приче, афоризме и епиграме; сарађује с књижевним часописима и листовима; живи у Подгорици.

Ведалос Иван (псеудоним), награђиван за кратке приче, живи у Београду.

Врачаревић Бојан (1982, Брус), студент; пише поезију и прозу; заступљен у зборницима прича; живи у Београду.

Вукадиновић Снежана (1964), магистар филолошких наука (класични филолог); пише поезију и прозу и преводи; објављује у књижевној периодици и научним зборницима; живи у Новом Саду.

Гајдашевић Веселин, живи у Фекетићу.

Гајић Драган живи у Београду.

Гајић Марија (1972, Београд), дипломирани психолог; аутор и режисер девет позоришних представа: „Love so True – Љубав, тако истинита” (2008); „Ко је краљ ВИП-ја?”, (2007); „Љубавна Афера Сунца и Месеца“ (2006), „Страст и убице страсти“ (2005), „Буди своја у слободно време“ (2004), „Ни ја не волим шаргарепу, али је ипак једем!“ (2003), „Не гледај – учествуј!“ (2003); децје представе (драматург, коредитељ и глумица): „Од љубави се лепша“ (1998), „Буди то што јеси“ (2003); књига поезије „Последњи остаци поезије...” (2005).

Глишић Ненад (1972, Крагујевац), збирке песама: „Домовино, ти си као цироза јетре”, „Химне камиказа”, „Цветови Хирошима” (хаику), „Песмице о природи и друштву” (песме за децу); збирка кратких прича „Лица и ситуације”; у часописима објављује песме и есеје; бави се виртуелном поезијом, мејл-артом и осталим видовима савременог изражавања; живи у Крагујевцу.

Голубовић Владислава, живи у Београду.

Гошић Ивана (1983, Београд), дипломирани филолог (арапски језик и књижевност); пише кратке приче; живи у Београду.

Грујин Иванка, живи у Новом Саду.

Дабетић Бисерка (1958), професор-библиотекар; пише приче и етнографске текстове; сарађује с књижевним часописима и листовима; награђивана; живи у Гроцкој.

Дамњановић Милан (1985, Београд), студент информационих система и технологија; пише кратку прозу; живи у Барајеву.

Даниловић Миодраг (1981, Горњи Милановац), историчар уметности; пише приче, песме и романе; живи у Горњем Милановцу.

Дебелачки Татјана (1967, Ужице), пише поезију, кратку прозу и хаику; сарађује с књижевним часописима; заступљена у бројним зборницима и антологијама; збирке песама: „Кућа од стакла” (1996), „Твоја” (2003), „Вулкан Volcano” (2005, на српском и енглеском) и „Ах-ех-их-ох-ух” (2008); члан је Удружења књижевника Србије; живи у Ужицу.

Денчић Весна (1963, Београд), дипломирани политиколог; књиге афоризама: „У друштву се не шапуће” (1987), „Свет не може пропасти без нас” (1996), „Пут до пакла” (2001) и „Страдање у циклусима” (2007), збирка кратких прича „ИНверзије” (2003, 2007²), двојезичне збирке „Хоризонти/Horizonty” (2007) и „Подијум/Podium” (2008); приредила (у коауторству са Владимиром Јовићевићем Јовом) панораму „Страдија данас” (2003) и „Сатиричне приче 2003” (2004), (коаутор Ђорђе Огашевић); CD „Смех до бола” (2003) и „Смех до бола 2” (2005); сарађивала је с бројним часописима и листовима; награђивана; заступљена у многим зборницима и антологијама кратких прича, песама и афоризама; превођена на пољски, руски, бугарски, македонски, словеначки и немачки; главни уредник електронског сатиричника „Етна”; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Београду.

Димић Владимир, пише прозу; живи у Загребу.

Думичић Доната (1971, Зеница), дипломирани правник; прозна књига „Рејхана која то није” (2007); живи на Рабу.

Ђан Мирјана (1987, Нови Сад), студент; пише приче; живи у Новом Саду.

Ђукић Боровој (1953, Нови Сад), издавач; објављене књиге: „У сну сан” (1998), „Тајнованка”, „Кратка књига настајања” и „Спеловање”; живи у Новом Саду.

Ђурбабић Светомир 1936, Столац, Херцеговина), пише поезију (хаику), прозу и књижевне есеје; књига песама „Стаза под опалим лишћем” и књига прича „Шешир господина Крлеже”; за хаику стваралаштво добио је девет награда у земљи и иностранству; песме су му превођене на јапански, енглески, француски, италијански, немачки, словеначки и норвешки; приче су му превођене на више језика; живи у Нишу.

Ераковић Драгиша, живи у Нишу.

Живковић Љљана (1978, Грац), магистар немачког језика; пише приче и песме; заступљена у антологијама и зборницима; живи у Железнику.

Ивковић Бојана (1980), дипломирани филолог (јапански језик и књижевност); пише приче; сарађује с књижевним часописима и листовима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Београду.

Игић Анђела (1996, Ниш), ученица; пише приче; награђивана; живи у Нишу.

Илиевски Владимир (1970, Скопље), магистар филолошких наука; сарађује с књижевним часописима; књиге песама: „Гледач на линија“ (1997), „Избор и случајности“ (2000), „Мојага лична амортизација“ (2002); објављена књижевно-научна студија „Цитатноста во лириката“ (2007); живи у Скопљу.

Илић Бранислава (1970, Ниш), дипломирани драматург; написала је тридесет мини радиодрама; сарађује с књижевним и позоришним часописима; живи у Београду и Нишу.

Илић Ивица (1983, Параћин), физиотерапеут; пише приче, песме и романе; заступљен у антологијама и зборницима; објавио књигу прича и песама „Altumsilentium” (2008); живи у Шалудовцу код Параћина.

Илић Милена (1986, Београд), студент књижевности; пише песме, приче и драме; награђивана; живи у Београду.

Јерemiћ Снежана (1990, Лозница), студент дизајна; пише приче; живи у Комирићу, Осечина.

Јовановић Лазар (1984, Београд), архитекта; пише приче и песме; сарађује с књижевним часописима и листовима; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Јовановић Светлана (1979), пише приче; живи у Железнику.

Каначки Снежана (1987, Београд), студент машинства; пише песме и приче; живи у Београду.

Кешелјевић Зорана (1979, Београд), дипломирани инжењер електротехнике; сарађује с књижевним часописима; заступљена у зборницима; тренутно је на постдипломским студијама у Немачкој.

Ковачевић Мухамед (1983, Сарајево), пише песме и кратке приче; превођен на немачки и словеначки; збирка песама „Дуња Лептир“ (2008); живи у Сарајеву.

Ковачевић Татјана, дипломирани инжењер архитектуре; пише приче; живи у Београду.

Костић Миливој, академски сликар, психосоцијални саветник и репро-фотограф; живи у Новом Саду.

Крстић Славиша (1970, Београд), пише песме, приче и есеје; сарађује са књижевним часописима; заступљен у зборницима; књиге поезије: „Гонет“ (1997), „Путоплет“ (2005), „Свество“ (2007), „Језик жеђи“ (2007); живи у Смедеревској Паланци.

Лазаревић Драган (1970, Београд), дипломирани инжењер информатике; пише приче и песме; живи у Београду.

Лалић-Krowicka Олга (1980, Шибеник), дипломирани филолог (славистика); пише поезију, кратке приче и драме

на пољском и српском језику; сарађује са пољским књижевним часописима и са нашим електронским часописима; више пута награђивана; живи у Дукли (Пољска).

Лисац Дарко (1975, Карловац), новинар; пише приче; објавио збирку прича „Приче из предграђа савјести”; живи у Карловцу.

Лубарда Јелена (1970), професор енглеског језика; пише приче, песме и прозу; сарађује с књижевним часописима и листовима; живи у Београду.

Љубичић Чедомир (1969, Београд), објавио збирке поезије „Бензинска Драперија” (1994), „Идеолог Светлости” (1997) и „Неронове шибице” (2003), роман „Пошаст у гостинској соби” (2002) и „Игуанополис” (2005); живи у Београду.

Малић Горан (1947, Београд), дипломирани социолог и историчар уметности; приповедач; сарађује с бројним часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Београду.

Маринковић Бошко (1943), пензионер; у периодици објављује афоризме, приче и сатиричне песме; сарађује са радио-емисијама; заступљен у многим зборницима прича и афоризама; живи у Београду.

Марковић Оливера (1963, Сарајево), дипломирани филолог (енглески језик и књижевност); заступљена у зборницима прича; привремено живи у Обали слоноваче, стално у Сарајеву.

Матаруга Јованка (1978, Вуковар), студент; пише поезију и кратку прозу; живи у Новом Саду.

Матовић Јован (1985, Београд), студент факултета за физичку културу; пише поезију и прозу; поезију објављивао у књижевним часописима; објавио збирку поезије „Између светова” (2007); живи у Барајеву.

Мемишевић Мирзета (1979, Вишеград), дипломирани шумарски инжењер; пише поезију и прозу; књиге песама „Толико раста“ (2001) и „Криве Дрине“ (2007); живи у Сарајеву.

Мијајловић Душан – Адски (1953), пише прозу, поезију, приче и песме за децу, хаику поезију, сатиру, књижевне приказе и новинске текстове; награђиван више од 60 пута; објавио збирку песама „Несаницом до истине“, збирку прича „Калигула на кестеновом листу“ и „Трошење сна“, збирку хаику поезије „Крчаг за росу“, неколико жанровских романа и новела, око 1000 жанровских прича; заступљен је у „Антологији нишких приповедача“; објављује у бројним листовима и часописима; живи у Нишу.

Миленковић Оливера (1971), професор српског језика и књижевности; пише приче и романе; објавила роман „Миленија, ниси Миленија“; живи у Београду.

Милиновић Немања (1986, Београд), студент теологије и педагогије; пише приче; живи у Београду.

Милићевић-Ђорђевић Драгана (1980, Зајечар), економиста; пише приче; живи у Зајечару.

Милојевић Снежана (1969, Прокупље), дипломирани филолог (српски језик и југословенске књижевности); пише путописе, приче и есеје; сарађује с књижевним часописима и листовима; живи у Прокупљу.

Милосављевић Љиљана (1952, Београд), архитектонски техничар; песме и приче објављује у часописима и листовима; заступљена у зборницима; живи у Смедеревској Паланци.

Мирић Миливој, пише приче; живи у Бечеју.

Мирић Милица, пише приче; живи у Бечеју.

Мирковић Горан (1976, Бања Лука), дипломирани правник; пише кратке приче; живи у Бања Луци.

Мићановић Марија (1983, Лозница), студент; пише приче.

Михаиловић Стеван (1932, Београд), пензионер; збирка хабуна „Цвет и диносауруси” (1999) и хаику песама „Додир” (2004); сарадник у више домаћих и страних часописа; добитник више награда за хаику и хаибун; живи у Београду.

Мицић Милан (1961, Зрењанин), професор историје; збирке песама: „Молитве успаваној светлости” (1994), „Горка радост” (1996), „Молитве барци која одлази” (1999); објавио је више стручних књига; награђиван за приче и песме; живи у банатском месту Војвода Степа.

Младеновић Иван (1975, Крагујевац), пише поезију и прозу.

Мрвић Ивана (1988, Београд), студент; пише приче.

Мрђа Душко (1978, Бања Лука), дипломирани инжењер електротехнике; приче објављује у часописима и на интернету; живи у Бањалуци.

Мујић Дијана (1985, Добој), студент књижевности; пише поезију и прозу; живи у Добоју.

Наумовски Иван (1981, Београд), студент књижевности; живи у Београду.

Недељковић Ж. Сања (1972, Смедерево), дипломирани економиста; заступљена у зборницима поезије (као Сања Ж. Јевтић); живи у Смедереву.

Никович Ивана Вања (1974, Београд), економиста; пише хаику поезију и приче; сарађује са многим часописима; награђивана; живи у Београду.

Николић Зоран – Мали (1957, Ђакус код Житорађе), пише песме у прози, песме за децу, афоризме, хаику и кратке приче; живи у Нишу.

Николић Слободан (1980, Панчево), поморски официр; пише песме и приче; заступљен у зборницима; живи у Панчеву.

Орловић Милена (1957, Београд), заступљена у зборницима кратких прича; живи у Београду.

Папеш Раша (1947, Београд), доктор стоматологије; пише кратке приче и афоризме; заступљен је у више домаћих и страних антологија сатире; књига афоризама „Маске ликују”; живи у Крагујевцу.

Перић Владимир (1981); живи у Београду.

Петковић Велибор (1963, Тузла), психолог; пише приче; објавио књигу прича „Медвеђа самоуслуга” (2008); живи у Нишу.

Пегровић Ратко, студент; објавио књиге „Мала збирка заблуда” (2006), „Три годишња доба и смрт” (2008), „Кад од зиме заледе срца птица” (2008); награђиван; живи у Београду.

Печеновић Дејан (1971), машински инжењер; пише приче и афоризме; заступљен у више зборника кратких прича и афоризама; живи у Београду.

Пеширац Shropshire Маја, професор језика и књижевности; живи у Сан Дијегу.

Пешић Ч. Никола (1948, Лука код Гадиног Хана), економиста; пише афоризме, поезију, епиграме, кратке приче; заступљен у зборницима; сарађује са часописима и листовима; живи у Нишу.

Поповић Александар (1972, Ниш), дипломирани ликовни графичар; пише поезију и прозу; живи у Нишу.

Поповић Д. Невенка (1946), пише приче и песме; издала три збирке песама; живи у Власотинцу.

Поповић Драган (1959, Београд), дипломирани економиста; заступљен у двадесетак антологија кратких прича; живи у Београду.

Продановић Живко (1945, Загреб), прозу и поезију објављује у бројним часописима, новинама и зборницима у Аустралији, Хрватској, Индији, Јапану, Канади, Холандији, Немачкој, САД, Словенији, Србији и Црној Гори, Великој Британији и на Филипинима; романи „Тамара” (2000) и „Смрт у римским рушевинама” (2003), збирка приповедака „Мешуге – десет записа о жидовским судбинама” (2002), збирка научнофантастичних хаикуа „Роботи у рат” (2005); члан је Друштва хрватских писаца; живи у Загребу.

Радивојевић Михајло (1989, Сента), ученик; пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Радовановић Драгана (1986, Београд), студент соло певања; пише приче; живи у Калуђерици.

Радоничић Ана (1979, Београд), студент; пише поезију и прозу; сарађује с књижевним часописима и листовима; заступљена у антологијама и зборницима; живи у Београду.

Радосављевић Радоје (1961, Обреновац), новинар; објавио књиге: „Нешто сасвим лично“ (песме, 1994), „Мецена са златним штапом“ (песме, 1995), „Привикавање на Јунга” (песме, 1996), „Лавеж за караваном” (сатиричне песме, 1998), „Ђаволов реп” (хумореске, 1999), „Провидна соба“ (кратке приче, 2001), „Упутство за савршен лет” (изабране и нове песме, 2003), „Нестваран живот Николе Тесле” (монодрама, 2005); члан је Удружења књижевника Србије; живи у Обреновцу.

Радуловић Драгиша, живи у Београду.

Ракић Настасја (1983), апсолвент српског језика и књижевности; пише песме и кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Рамовш Аида (1967, Београд), дипломирани правник; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Раонић Зоран (1956, Ћурђевића Тара), пише поезију и прозу; збирке поезије: „Вилино коло” (1995), „Четири мијене” (1996), „Диоба ватре” (1997), „Други круг ватре” (1998), „Дјечак у крилу” (2000) и „Иза бране” (2001); заступљен је у бројним зборницима, прегледима и антологијама, нашим и страним; члан редакција више листова и часописа; хаику поезија му је преведена на десетак језика; приредио је прву панораму црногорске хаику поезије, која је објављена и на словеначком; добитник више домаћих и међународних награда и признања; живи у Пљевљима.

Раца Зоран (1972, Нови Сад), саобраћајни техничар; пише поезију и прозу, кратке приче; заступљен у антологијама и зборницима; живи у Београду.

Рим-Живковић Љиљана археолог; објављује у часописима; објавила је неколико књига, под својим именом и псеудонимима; заступљена у многим зборницима; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Београду.

Ристић Ј. Драган (1948), професор немачког језика и књижевности; превео, између осталог, и „Антологију најкраће немачке приче”; пише кратке приче и хаику; од 1996. године је главни уредник „Хаику новина” из Ниша; награђиван; књиге хаику песама: „Из дневника једног хаићина” (1995), „Бубице у глави” (2001), „Пчела у целофану” (2001), „Цврчак у акцији” (2002), збирка кратких прича „Каљаче и катедрале – 88 најкраћих прича”; живи у Нишу.

Рогич Херцег, пише поезију и прозу; објавио књигу „Уранијумско пролеће двехиљадите у Београду“ (2003); тренутно живи на Куби, иначе у Београду.

Рудан Синиша (1978, Карловац), дипломирани информатичар; пише кратке приче; награђиван; заступљен у зборницима; живи у Смедеревској Паланци.

Савић Милош (1984, Сарајево), пише приче; живи у Ветернику.

Секулић Боривоје (1963, Миросавци), информатичар; пише поезију и кратке приче; објавио књигу „Капи за опустошене очи”; сарађује с бројним часописима; живи у Лаћарку.

Сепе Драгана (1971, Београд), новинар; пише књижевну и позоришну критику; заступљена у двадесет зборника кратких прича; приредила је хрестоматију „Златна књига светске књижевности” (1999), збирке кратких прича „Укус живота” (1999), „Нови укус живота“ (2007), „Траговима истине“ (2007); живи у Београду.

Симеуновић Гордана (1963, Београд), пише приче, песме, прозу; сарађује с књижевним часописима и листовима; заступљена у антологијама и зборницима; објављене књиге: „Моја хаљина и ја” (2000), „Наруквица од слоноваче” (2002), „Побуна крпених лутака” (2005), „Подно мирног сна” (2008); награђивана; живи у Умци.

Симић Владимир (1975, Београд), лектор; заступљен у зборницима кратких прича; поезију објављује у часописима; збирка поезије „Понорнице”; живи у Обреновцу.

Синдик Јошко (1965, Дубровник), магистар кинезиологије, проф. психологије; кратке приче, песме, есеје и драме објављивао у часописима за културу и књижевност; објавио књиге „Над провалијом” (1991), „Преокрет” (1993) и „Круковање и каменовање” (1994); циклус кратке прозе „Каледоскопске приче о љубави и животу” објављене су и у склопу антологије „Све приче – приче непознатих аутора” (2003); живи у Загребу.

Спасојевић Зоран (1949), пише поезију, кратку причу, драму и сценарио; објављивао у бројним часописима; књиге прича „Одело за одлазак” (1997) и „Кратке приче без муке” (2003, 2006), књиге поезије „Дар празнине” (1986) и „Глад”

(1998), драмска трилогија „Америка има рупу” (2003) и књига кратких драма „Резерват Србија” (2006), драме „Волиш ли ме, Јакове“ (2008) и „Гаврилов Принцип или како сам поста-ла балетан“ (2008); аутор је неколико ТВ и радио драма, комедија и сценарија хумористичке ТВ серије „За сада без доброг наслова” (2000); заступљен у више од двадесет антологија и зборника кратких прича; добитник бројних награда; бави се компјутерском графиком; живи у Крагујевцу.

Срдић Срђан (1977, Кикинда), дипломирани филолог (општа књижевност и теорија књижевности); пише приче; сарађује с књижевним часописима и листовима; заступљен у антологијама и зборницима; награђиван; живи у Кикинди.

Средановић Мирослав (1936, Вучија, Требиње), дипломирани правник; пише афоризме, песме и кратке приче; књиге афоризама „Сто и ниједан афоризам” (2000), „Није смешно” (2001), „Записи на кожи” (2004) и „Упадице“ (2007); заступљен у зборницима, енциклопедијама и антологијама прича и афоризама; поезију објављивао у књижевним часописима; живи у Београду.

Стакић Мирјана (1973, Владичин Хан), магистар филолошко-филозофских наука; пише песме, приче, романе и радиодраме; књиге поезије: „Ноћне птице“ (1998), „Мандрагора“ (1999), „Самовања“ (2004), збирка приповедака „Повратак Одисеја“ (2007), романи: „Анина прича“ (2004), „Хајдлучица“ (2005) и „Кисело грожђе“ (2006); живи у Чајетини.

Стевановић Тихомир, живи у Младеновцу.

Стефановић Б. (1978, Сремска Митровица), пише приче, песме, поезију; објавио зборник поезије „Пластична операција душе”; награђиван; живи у Руми.

Стефановић Татјана (1960, Београд); адвокат; пише бајке, хаику, класичну и дечју поезију; награђивана у Јапану за хаику поезију; сарађује с више књижевних часописа; живи у Београду.

Стјеља Ана (1982, Београд), дипломирани филолог (оријенталистика); пише поезију на српском, шпанском, турском, енглеском и португалском језику; пише есеје и књижевне критике; сарађује с домаћим и страним часописима; песме су јој превођене на македонски и персијски језик; живи у Београду.

Стојанов Будимка (1939, Кикинда), збирке песама: „Сагорели трагови” (1988), „Кад те нема” (1989), „На ломачи живота” (1989), „Опседнута доласком таме” (1994); превођена на двадесетак језика; добитник бројних награда; живи у Београду.

Стојаноска-Станоеска Габриела (1978, Прилеп), дипломирани филолог (општа и компаративна књижевност); објављује поезију, прозу и књижевну критику у периодици; награђивана; драма „На паркингу“ објављена је у часопису „Стремеж“; живи у Прилепу.

Тадих Верица (1949, Доњи Дубац), економиста; пише поезију прозу есеје и афоризме; заступљена у многим часописима; објавила књиге: „Острва ноћи” (1990), „Пелудна тишина” (2001), „Мрежа од сунчевих нити” (2003), „Саг од дуката” (2004), „(Кр)истина и (Б)лаж” (2006, 2007); награђивана; живи у Чачку.

Теофиловић Витомир (1943, Врчин код Београда), дипломирани филолог; књиге афоризама „Доле црни петак”, „Примери оптимизма”, „Државни циркус”, „Срби и остатак света“ и „Орвел неће проћи“, збирка песама „Сунце изнутра” и књига есеја „Хиперборејци на Суматри”; приредио је панорами „Враг и шала. Пола столећа српског афоризма” и антологију сатиричног афоризма „Случајни узорак“; превођен на више језика; живи у Београду.

Трифковић Ранко (1974, Земун), позоришни глумац; пише приче и цртице; живи у Београду.

Тукша Лидија, пише кратке приче.

Тушевљаковић Дарко (1978, Зеница), пише приче и прозу; сарађује с књижевним часописима и листовима; заступљен у антологијама и зборницима; награђиван; живи у Београду.

Урошевић Маја (1982, Београд), студент грађевине; награђивана; заступљена у зборницима и на књижевним сајтовима; живи у Београду.

Филиповић Емилија, живи у Београду.

Филиповић Иван (1987), студент; живи у Београду.

Хонић Сенад (1962, Нови Пазар), дипломирани економиста; пише афоризме и приче; добитник неколико награда за афоризам и карикатуру; заступљен у многим зборницима кратких прича; сарађује с књижевним часописима; живи у Матмеу.

Цвијић Павле Пајо (1950, Бакић), инспектор; објавио књигу: „Импулс жељан засјати”; сарађује с многим часописима; живи у Загребу.

Цекић Слободан, пише кратке приче.

Чачић Ведрана (1975, Сарајево), новинар; пише афоризме и приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Цигурски Љубомир (1984, Сента), студент графичког дизајна; пише приче; живи у Бечеју.

Шаранчић Миломир – Леки 1955), пише песме, приче и афоризме; објављене књиге: „Јагоде са јабукових грана” (1995), „Ехо шутње” (1995) и „РобоВласници УмА” (1998); сарађивао с многим часописима и листовима; заступљен у више зборника; живи у Београду.

Stuhlreiter Đurđica (1961, Нова Градишка), дипломирани филолог (хрватски или српски језик и књижевност); сарађује са часописима за децу и одрасле; објављене књиге: „Кишна кап” (сликовница, 2001), „Бисер из парка” (роман за децу, 2004), „Звијезде и звјездице” (роман за децу, 2005) и

„Јума“ (роман за децу, 2007); превођена на корејски и шпански; награђивана; живи у Суботици.

Шуковић Милорад (1961, Српска Црња), професор математике; пише приче; живи у Аранђеловцу.

Шушулић Славиша (1976, Лесковац), професор српског језика и књижевности; пише поезију и прозу; заступљен у зборницима; сарађује с књижевним часописима; живи у Власотинцу.

ПРИЧЕ ЗА ПОНЕТИ :
НАЈЛЕПША ОСТВАРЕЊА СА VII КОНКУРСА
ЗА НАЈКРАЋУ КРАТКУ ПРИЧУ
(Приредио Ђорђе Оташевић)

1. издање

<i>Рецензент</i>	Владимир Павловић
<i>Ликовно решење корица</i>	Милан Бештић
<i>Технички уредник</i>	Горан Оташевић
<i>Коректура</i>	Дејана Јовановић
<i>Издавач</i>	„Алма”, Београд
<i>За издавача</i>	Ђорђе Оташевић
<i>Штампа</i>	„Скрипта Интернационал”, Београд
<i>ISBN</i>	978-86-7974-079-3

Београд, 2008

almabg@sezampro.yu

www.alma.co.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41–36(082.2)

ПРИЧЕ ЗА ПОНЕТИ : Најлепша остварења са VII конкурса за најкраћу кратку причу (приредио Ђорђе Оташевић). – 1. изд. – Београд : Алма, 2008 (Београд : Скрипта интернационал). – 229 стр. ; 21 см. – (Библиотека Савремена књижевност / [Алма, Београд] ; књ. 49)

Тираж 300. – Предговор: стр. 5. – Аутори: стр. 211

ISBN 978-86-7974-079-3

COBISS.SR-ID 151993868